

Вдовенко С.М., Вдовенко Ю.С., Рогова О.В.

**ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО:
ЄВРОРЕГІОН ДНІПРО**

Науково-практичне видання

Чернігів
2012

Рецензенти:

Білоус Н.В. заступник голови Чернігівської обласної державної адміністрації, Член Ради Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро»
Шкарлет С.М., ректор Чернігівського державного технологічного університету, Член Ради Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро», доктор економічних наук, професор

Вдовенко С.М., Вдовенко Ю.С., Рогова О.В.

В 25 **Транскордонне співробітництво: Єврорегіон «Дніпро»** / Поліський фонд міжнародних та регіональних досліджень, Чернігівська обласна державна адміністрація, Чернігівський державний технологічний університет. – Чернігів: Десна Поліграф, 2012. – 248 с.

Увазі читачів представлено науково-практичне видання, присвячене актуальним процесам сучасного розвитку співробітництва між регіонами різних держав. Перший та другий розділ надають змогу зрозуміти суть транскордонного співробітництва та діяльності єврорегіонів як у теоретичному, так і практичному вимірі в загальноєвропейському та українському контексті. У третьому розділі представлено широкий спектр матеріалів про створення та розвиток Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро», до складу якого входить Чернігівська область. У додатках міститься нормативна база функціонування Єврорегіону.

Видання адресоване державним службовцям та посадовим особам місцевого самоврядування, представникам наукових та експертних кіл, аспірантам та студентам, а також всім, хто цікавиться питаннями регіонального розвитку та європейської інтеграції. При підготовці видання використані матеріали Чернігівської обласної державної адміністрації та інформація з джерел, наведених у списку літератури.

УДК 339.92 (4)
ББК 65.046.2(4)

© Вдовенко С.М., 2012
© Вдовенко Ю.С., 2012
© Рогова О.В., 2012

ЗМІСТ

ВІД АВТОРІВ.....	5
1. ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: СУТЬ, ПРИНЦИПИ, ЕВОЛЮЦІЯ	7
1.1. Загальні основи транскордонного співробітництва ...	7
1.2. Передумови створення, завдання та принципи діяльності єврорегіонів.....	12
1.3. Європейська політика розвитку транскордонного співробітництва.....	21
2. УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА РЕГІОНІВ	27
2.1 Чинники розвитку єврорегіонального співробітництва в Україні.....	27
2.2 Єврорегіони за участі адміністративно-територіальних одиниць України	40
2.3. Європейські програми транскордонного співробітництва.....	53
2.4. Участь регіонів України в асоціативних утвореннях .	69
2.5. Проблеми та пріоритетні завдання розвитку єврорегіонального співробітництва	79
3. ПРИКОРДОННЕ СПІВТОВАРИСТВО ЄВРОРЕГІОН «ДНІПРО».....	92
3.1. Загальна характеристика Єврорегіону «Дніпро».....	92
3.2. Реалізація міжнародного співробітництва місцевими органами влади	104
3.3. Зовнішньоекономічна діяльність на прикордонних територіях	114
3.4. Хронологія важливих подій в рамках Єврорегіону «Дніпро»	132
3.5. Проблеми і перспективи розвитку Єврорегіону «Дніпро»	155
ЛІТЕРАТУРА	162

ДОДАТКИ.....	173
Угода про створення Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро»	173
Статут прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро»	175
Транскордонна складова Регіональної програми розвитку зовнішньоекономічної діяльності області на 2011-2015 рр.....	182
План заходів по співробітництву в рамках Приграничного Сообщества «Еврорегион «Днепр» на 2010-2011 годы	185
Отчет о реализации плана мероприятий по сотрудничеству в рамках Приграничного Сообщества «Еврорегион «Днепр» на 2010-2011 годы.	209
План мероприятий по сотрудничеству в рамках Приграничного Сообщества «Еврорегион «Днепр» на 2012-2013 годы	228

ВІД АВТОРІВ

В Україні розроблена стратегія економічного і соціального розвитку, яка покликана сприяти процесу єврорегіонального співробітництва нашої держави. Важливими умовами для розширення формату єврорегіональної співпраці України є рух до асоціації з Європейським Союзом.

Єврорегіони – поняття, яке все частіше згадується в експертних колах, але дотепер залишається малозрозумілим для переважної більшості пересічних громадян. Що стоїть за цим терміном, чому виникають єврорегіони, як і навіщо функціонують, яку користь приносять? Перелік цих питань з легкістю можна продовжити.

Перша складова цього поняття достатньо чітко вказує на його етимологію – єврорегіони, як одна з форм транскордонного співробітництва виникла в Європейському Союзі. З одного боку – це найбільш демократичне, з іншого – найбільш «рамкове» об'єднання територій сусідніх держав, яке по суті є симбіозом міжнародного і регіонального рівня взаємозв'язків. Взаємозв'язки прикордонних територій достатньо часто є тісними, обумовленими етнонаціональними, культурними, економічними, екологічними і іншими чинниками. Досягши певного рівня розвитку співпраці прикордонних територій місцеві громади стикаються з необхідністю хоча б мінімальної формалізації відносин. Як правило, така формалізація виявляється через створення квазіоб'єднань під назвою «єврорегіони», оформлених угодами місцевих органів влади, які через свою інституційну природу мають в цьому найбільшу потребу.

Рух Європейського Союзу на схід, серед іншого, не міг не призвести до розповсюдження цього європейського інструменту. Проте, наскільки природним ця співпраця є для ЄС, настільки складно нова ідеологія приживається за його межами. Для Європейського Союзу з високим рівнем децентралізації, стиранням державних кордонів, поширенням поняття «Європа регіонів», співпраця суміжних регіонів, які відносяться до різних держав,

для вирішення спільних проблем виглядає абсолютно природно. Для граничних з ЄС країн пострадянського простору, які мають до сьогодні жорстку централізацію влади і невисокий рівень розвитку неурядового сектора, єврорегіони при дотриманні схожості зовнішніх форм, не можуть мати ідентичного внутрішнього змісту.

Попри це, створені в Україні єврорегіони набувають власного унікального практичного досвіду діяльності. І головною умовою їх подальшого розвитку стає розробка і впровадження дієвих механізмів реалізації єврорегіональних програм, що пов'язано з необхідністю удосконалення законодавства та створення відповідних організаційних структур.

1. ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: СУТЬ, ПРИНЦИПИ, ЕВОЛЮЦІЯ

1.1. Загальні основи транскордонного співробітництва

Транскордонне співробітництво є одним із видів міжнародного співробітництва регіонів і означає співпрацю суміжних територій сусідніх країн, тобто визначальним є наявність кордону між співпрацюючими територіями.

Термін «транскордонне співробітництво» вперше введено у 106 Мадридській Конвенції. У ній воно визначається як «... будь-які спільні дії, спрямовані на посилення та поглиблення добросусідських відносин між територіальними громадами або владами, що знаходяться під юрисдикцією двох або кількох договірних сторін, а також укладання з цією метою будь-яких необхідних угод або досягнення домовленостей». З підписанням Протоколу № 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або владами, який стосується міжтериторіального співробітництва, в основному було завершено введення понятійного апарату для цієї сфери діяльності.

Незважаючи на широкий спектр понять, узагальнено визначення транскордонного співробітництва представив Г.-М. Чуді (Швейцарія) на IX-му засіданні Конгресу місцевих і регіональних органів влади в Європі (Страсбург, 4-6 липня 2002 р.) в доповіді «Сприяння транскордонному співробітництву: важливий чинник демократичної стабільності в Європі»: транскордонне співробітництво (cross-border co-operation) – розуміється як дво-, три- або багатостороннє співробітництво між місцевими та регіональними органами влади (громадські і приватні суб'єкти також можуть бути включені у цей контекст), що здійснюється у географічно суміжних територіях. Це стосується і територій, відокремлених морем.

Загалом, транскордонне співробітництво – це специфічна сфера зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої та інших видів міжнародної діяльності, яка здійснюється на регіональному рівні, і яка, охоплюючи всі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю та можливостями більш активного їх використання, а також низкою особливостей, а саме – наявністю кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів і, відповідно, спільним вирішенням проблем екологічної безпеки, більш широким взаємним спілкуванням населення сусідніх держав та особистими зв'язками людей, значно вищим навантаженням на інфраструктуру (дороги, зв'язок, сферу обслуговування, придорожня інфраструктура).

Також під транскордонним співробітництвом розуміється спільна діяльність сусідніх держав на основі створення дієвої договірно-правової бази щодо збереження традицій і формування сучасних форм та методів взаємодії з суспільно значимих взаємовигідних питань на громадському і регіональному рівнях. Транскордонне співробітництво здійснюється в рамках територіально-адміністративних одиниць і в межах повноважень регіональної влади та місцевого самоврядування. Основою транскордонного співробітництва є процес створення зв'язків та договірних відносин у прикордонних зонах з метою пошуку рішень для спільних та ідентичних проблем, а його філософія полягає у тому, що два суміжні прикордонні регіони співпрацюють в процесі розробки планів та вибору пріоритетів розвитку, а не працюють окремо і потім узгоджують плани розвитку за окремими заходами.

Транскордонне співробітництво полягає у тому, щоб у діалозі в усіх сферах життя були задіяні всі соціальні групи населення та адміністративні органи, воно спрямоване на подолання негативних аспектів існування кордонів та наслідків, які виникли на прикордонних територіях через їх розташування на національних периферіях, і має на меті покращення умов життя населення.

Серед головних цілей такого співробітництва є:

– подолання існуючих стереотипів та упереджень по обидві сторони кордону;

– усунення політичних та адміністративних бар'єрів між сусідніми народами;

– створення господарської, соціальної та культурної інфраструктури, за умови формування спільних органів, господарюючих суб'єктів, осередків тощо.

Важливим питанням є розмежування понять співробітництво, яке визначає конкретні напрямки та шляхи розв'язання поточних питань і тактичних завдань й поняття взаємовідносини, як всього комплексу взаємодій, які відбуваються на державному, регіональному, галузевому, груповому, корпоративному, особистісному рівнях щодо вирішення політичних, економічних, громадських, професійних та інших проблем.

Роль і місце регіонів, у тому числі й щодо транскордонного співробітництва залежить від державного устрою і відповідно статусу регіонів в унітарній або федеративній державі. В Україні регіони, з низки питань, виконують делеговані державою функції, з інших – відносно самостійні (щодо питань подвійного підпорядкування) та самостійні з питань визначеної законодавчо компетенції і відповідальності.

В широкому значенні під регіоном розуміють складну, комплексну, багатокomпонентну, багатомірну, функціональну систему забезпечення життєдіяльності населення певної території з різнорівневими горизонтальними і вертикальними зв'язками, зовнішніми впливами, динамічними внутрішніми процесами, яка відображає адміністративний устрій, територіальну цілісність, єдність економічної, соціальної і гуманітарної сфер, багатоманітність об'єктів управління різних форм власності та відповідні повноваження в структурі влади.

Існує класичне визначення регіону, як певної територіальної одиниці (району, області), що відрізняється з-поміж інших таких же одиниць специфічними рисами (географічними, геологічними,

етнографічними, економічними). Таке означення регіону витікає із законодавчо визначеного територіального устрою, розподілу власності на державну та комунальну, розмежування владних повноважень між державними, регіональними та самоврядними органами управління, передачею значної їх частини на місцевий рівень, особливо щодо комплексного розвитку територій, а також відмінностей економічного стану, природно-кліматичних умов, місця розташування, традицій, звичаїв тощо.

Ентимема даного визначення не впливає на повноту розуміння суті явища і у внутрішньому вимірі дає можливість у практичній діяльності оперувати достатньою кількістю показників для забезпечення функціонування регіону і прийняття обґрунтованих рішень щодо його розвитку. Однак щодо зовнішніх регіональних відносин є необхідність акцентувати увагу на всіх ознаках, оскільки в різних країнах поняття регіон значно відрізняється.

Стосовно України, поняття регіон розглядається як аналогічне поняттю область. Область – частина країни, державної території, адміністративно-територіальна одиниця, яка має адміністративний центр та органи державного управління з притаманними цій території природними та соціально-економічними характеристиками. Щодо транскордонного співробітництва сферу участі репрезентують, приймають рішення і організують їх виконання обласні ради та обласні державні адміністрації. Тому надалі під терміном регіон варто розуміти область. Водночас, наприклад в Німеччині під регіоном розуміються землі, в Польщі – воєводства, в Чехії – округи.

Міжнародні територіальні утворення, до яких на основі укладених угод входять прикордонні адміністративні одиниці сусідніх держав, отримали назву єврорегіонів. Єврорегіон – це юридично оформлена (за нормами Ради Європи) територія транскордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади прикордонних регіонів двох або більше держав, які мають спільний кордон. Відповідно до нормативних доку-

ментів єврорегіони ведуть спільну діяльність щодо зміцнення і подальшого розвитку сусідських контактів між спільнотами і територіальними громадами, установами й організаціями, які реалізують місцеві та регіональні завдання. Це співробітництво спрямоване на координацію взаємних зусиль і здійснення ними узгоджених заходів у різних сферах життєдіяльності.

Діяльність єврорегіонів розглядається як один з елементів загальноєвропейської системи пріоритетів, який відповідає принципу інтеграції держав через інтеграцію регіонів. Така діяльність передбачає прискорення соціально-економічного розвитку транскордонних регіонів, кадрову інфраструктурну підготовку регіонів і країни в цілому для поглиблення співробітництва з Європейським Союзом, прискорення європейських процесів інтеграції, реалізацію потенціалу формування експортної спеціалізації регіонів, розвиток міжнародних зв'язків у галузях туризму, рекреації, охорони навколишнього природного середовища.

Словосполучення єврорегіональне співробітництво комплексно і достатньо точно відповідає процесам, які здійснюються в європейському просторі регіональними суб'єктами сусідніх держав щодо організації співпраці. Водночас, на сьогодні поняття регіон, як суб'єкт єврорегіональної співпраці не має однозначного визначення і потребує уточнення. З огляду на трансформацію процесів в межах єврорегіонального співробітництва, появу нових ознак, які за збереження цілісності видозмінюють форми, окремі сторони та принципи і впливають на його сутність та зміст, уточнень потребують категорії та терміни щодо самого явища.

Єврорегіональне співробітництво є сукупністю взаємовідносин адміністративно-територіальних одиниць сусідніх держав, сформованих за довільною просторовою конфігурацією на взаємовигідних добровільних партнерських засадах з метою кооперації, координації, інтеграції зусиль, ресурсів, фінансів та створення механізмів необхідних для задоволення актуальних потреб на основі договірної-правової бази та засадах довіри на неформальному рівні.

Транскордонне співробітництво підкреслює рух через кордони в межах європейського континенту. Єврорегіональне співробітництво розглядається в динаміці, з врахуванням як головних, так і другорядних ознак та постійних і змінних функцій. Оскільки є різниця в поняттях регіональне співробітництво (як співробітництво в межах державної регіональної політики) і співробітництво регіонів (як співробітництво в межах повноважень регіонів для вирішення проблем конкретної території), точніше відповідав би суті явища термін «транс'європейське співробітництво регіонів», що ставило б регіони на перше місце в співробітництві та підкреслювало їх головну роль.

1.2. Передумови створення, завдання та принципи діяльності єврорегіонів

Як показав досвід країн Європейського Союзу, організація єврорегіонального співробітництва стала вагомим чинником задіяння принципів регіонально-приватного партнерства для стимулювання соціально-економічного розвитку прикордонних територій. Найбільш комплексною і ефективною формою утворень, в рамках яких формуються і діють різноманітні координаційні, коопераційні та корпоративні механізми, стали єврорегіональні структури, так звані єврорегіони.

Єврорегіони є самостійними суб'єктами співробітництва з відповідними організаційними структурами, які спираються на прикордонні адміністративно-територіальні одиниці суміжних держав і утворюються з метою розвитку прикордонної інфраструктури та взаємовигідного вирішення соціальних та економічних питань через спільне використання сприятливих природних умов та інтенсифікації виробничих та невиробничих галузей.

До загальних передумов створення і розвитку єврорегіонів належать історичні, політичні, економічні та соціальні питання. Після формалізації відносин та визначення простору взаємодії

суб'єкти спільними рішеннями формують предмет співпраці, який уточнюється в процесі діяльності. Далі визначаються механізми, як чинники впливу на зміну станів та процесів щодо досягнення визначеної мети, серед яких найважливіші організаційно-управлінські та фінансово-економічні. До організаційних механізмів відноситься підготовка і прийняття рішень, об'єднання зусиль державних органів і недержавних організацій, розподіл повноважень, координація дій, створення комісій та груп, проведення організаційних заходів, укладення угод та договорів. Фінансово-економічні механізми забезпечують концентрацію ресурсів на конкретних напрямках та матеріалізують діяльність щодо отримання кінцевого результату. У практичному вимірі головним і найбільш складним виявилось питання створення дієвих організаційно-управлінських та фінансово-економічних механізмів єврорегіональної співпраці, які формуються за участі великої множини суб'єктів на міжнародному рівні, рівні держав, регіонів, окремих юридичних осіб, залучених до участі в співробітництві та структур, безпосередньо створених для реалізації спільних завдань.

Пріоритетними завданнями діяльності єврорегіонів стало:

- створення умов для впровадження позитивного досвіду;
- розвиток інтеграційних процесів;
- формування міжрегіонального конкурентного середовища;
- створення однорідного соціально-економічного простору на основі поглиблення міжнародної кооперації праці між підприємствами регіонів;
- розвиток спільної підприємницької діяльності;
- забезпечення більш ефективного використання природних ресурсів;
- реалізація єдиної транспортної політики;
- формування спільної фінансової та банківської інфраструктури;
- узгодження політики регулювання потоків робочої сили тощо.

Як правило, для реалізації зазначених завдань центральним та регіональним органам влади необхідно здійснити організаційні заходи щодо забезпечення законодавчого врегулювання перерозподілу повноважень, надання більшої самостійності територіям у вирішенні спільних з прикордонними регіонами інших держав завдань регіонального та місцевого розвитку, а також надання державної фінансової підтримки програмам і проектам розвитку транскордонного співробітництва.

Механізмами щодо забезпечення консолідованих дій є укладення договорів, в яких враховується відмінність та особливості регіонів щодо ресурсного, економічного, соціального, демографічного становища. У цьому контексті важливо, що регіони розвивають прямі зв'язки між собою та паралельно з міжнародними організаціями. Учасники євро регіонального співробітництва знаходяться на різних стадіях відносин – від підписання або підготовки до підписання угод, або стадії реалізації конкретних програм.

В Європі прикордонна і регіональна взаємодія здійснюється на основі Європейської рамкової конвенції про прикордонну співпрацю територіальних співтовариств, підписаної 21 травня 1980 р. в Мадриді і Додаткового протоколу, підписаного 9 листопада 1995 р. в Страсбурзі, а також Протоколу до Конвенції, підписаного 5 травня 1998 р. в Страсбурзі. Розвитку євро регіонального співробітництва сприяють європейські регіональні структури – Конгрес місцевих та регіональних влад Європи, Палата регіонів Ради Європи, Комітет регіонів Європейського Союзу, Асамблея Європейських прикордонних регіонів, Асоціація європейських прикордонних регіонів.

Європейський Союз має тривалу історію використання фінансово-економічних механізмів для проведення регіональної політики. Одним з дієвих механізмів діяльності євро регіонів стало створення міжурядових комісій з регіональної і прикордонної взаємодії. Значну частину діяльності комісій займають питання

вивчення можливостей співпраці за допомогою розширених контактів, проведення конференцій, засідань, ділових зустрічей, створення спільних підприємств, поліпшення і уніфікації митного законодавства, встановлення різних пільг для населення прикордонних територій тощо.

Аналіз головних принципів, завдань та механізму реалізації регіональної політики Європейського Союзу становить особливий інтерес, адже сприяє кращому розумінню перспектив між-регіонального та транскордонного співробітництва.

По закінченні Другої світової війни, співробітництво громад і територій, розділених кордонами, переважною більшістю фахівців того часу вважалося однією з передумов прискорення процесу об'єднання континенту загалом. Зокрема, на формування регіонів в Європі, які будуть пов'язуватись «стосунками обмінів» та утворюватись за подібністю, ігноруючи старі кордони, вказував відомий швейцарський культуролог Дені де Ружмон. Дещо пізніше регіоналізація, котра мала місце у Європі, за рахунок спеціалізації виробництва та ринкової конкуренції, поряд з континентальною інтеграцією, стали як взаємодоповнюваними, так і протилежними за впливом процесами. Позитивний ефект від останніх вдалося частково отримати за рахунок транскордонного співробітництва громад, інституціоналізованого, як один з варіантів, у формі євро регіонів.

Головною підставою створення євро регіонів є потреби населення сусідніх держав, яке має спільну історичну національну спадщину. До основних передумов розвитку транскордонної співпраці перш за все належать:

- історичні передумови;
- політичні передумови;
- економічні передумови;
- соціальні передумови.

Завданням прикордонної співпраці є політичне прискорення європейської інтеграції. Євро регіони можуть стати сполучними

ланками у цьому процесі і спричинити налагодження позитивних відносин між регіональними спільнотами різних країн. Метою єврорегіонального співробітництва є формування системи взаємовідносин регіонів сусідніх держав щодо спільного вирішення актуальних для всіх сторін економічних, соціальних, гуманітарних та інших питань.

Для населення єврорегіонів найбільш важливою є співпраця, яка сприяє професійній діяльності, прискорює економічний розвиток регіону. Тому конкретною метою створення єврорегіонів у рамках країн ЄС є: усунення перешкод, пов'язаних із перетинанням кордонів, зміцнення економічного, соціального, культурного співробітництва, мінімізація екологічних проблем у прикордонні держав-сусідів та вирішення проблем, пов'язаних із безпекою підприємництва і туризму.

Статус та значення регіонів в Європі, а також у структурі та політиці ЄС свідчить про те, що єврорегіони поступово формуються як реальні суб'єкти міжнародних відносин. Економічні чинники розвитку регіонів країн-членів ЄС вимагають також проведення ефективної політики з метою ліквідації територіальних диспропорцій всередині кожної держави, оскільки відмінності між регіонами, які динамічно розвиваються та депресивними значні. Економічне об'єднання Європи, а також політична інтеграція держав європейського континенту зазнає швидких змін в контексті реалізації єврорегіональної політики, зменшення диспропорцій у розвитку регіонів та сприяння стабільності в різноманітній Європі.

З огляду на зміну політичних та економічних обставин на континенті, що впливають на регіональний розвиток, держави Європи пристосовуються до нового стратегічного середовища, яке формується як внаслідок реформи ЄС, так і проведення політики розширення на Схід в контексті розвитку ідеї Європи не лише у географічному, політичному чи економічному вимірах, а, насамперед, як вільного та різноманітного європейського гуманітарного простору.

Модифікація єврорегіональної політики відкриває нові форми координації європейських регіонів, посилює їх роль у реалізації міжнародної та міждержавної політики на регіональному рівні. В основі пріоритетів реалізації регіональної політики ЄС є вимога ефективніше використовувати вже наявні ресурси та можливості регіонів. Таким чином, єврорегіони як форма прикордонного співробітництва сприяють не тільки посиленню та поглибленню добросусідських відносин між державами, а й виступають своєрідним інструментом для інтеграції тієї або іншої країни до європейського простору.

Єврорегіони можуть розглядатися і як засіб врегулювання можливих територіальних проблем двох держав, адже їх створення частково знімає напругу щодо можливих територіальних претензій, проблем, пов'язаних зі становищем національних меншин. Це також своєрідний полігон для апробації сумісності законодавства різних країн і правових систем.

За сучасних умов єврорегіони можуть бути поділені на три категорії:

- охоплюють прикордонні території країн ЄС і мають спільні економічні та адміністративні проблеми;
- включають території держав ЄС, для яких характерний переважний розвиток аграрного виробництва;
- створюються на територіях країн, які не входять до ЄС і є дієвими інструментами для включення нових країн до загальноєвропейських інтеграційних процесів.

Єврорегіональне співробітництво має особливості в залежності від суб'єктів, які презентують мету, форми і методи об'єднання та їх міжнародний статус. В економічному розвитку регіони мають різний рівень, однак у правовому відношенні однаковий статус і права. Загальними для всіх єврорегіонів є інтереси, які знаходяться в площині взаємодії національних, державних, регіональних і приватних сфер. Основні з них – вирівнювання показників економічного розвитку, а також вирішення проблем екології,

міграції населення, боротьби з міжнародною злочинністю.

Принципи формування єврорегіонів зазнавали змін – від довільного підходу щодо створення правил поведінки до впровадження відповідних структур і засад їх діяльності.

Загльними принципами діяльності єврорегіонів є:

- добровільність членства;
- спільна законодавчо-правова основа діяльності;
- економічна ефективність;
- демократичні засади прийняття та реалізації рішень;
- інвестиційно-коопераційні механізми розробки та реалізації спільних проектів;
- взаємовигідність та пропорційність отримання дивідендів;
- ротаційні засади управління;
- застосування перспективних управлінських методів реалізації проектів.

Організаційна структура єврорегіонів є типовою і включає в себе: раду об'єднання, голову ради, виконавчого директора та робочі комісії. Органи єврорегіону виконують дорадчі, консультаційні та координаційні функції. Рада обговорює та затверджує спільні проекти, забезпечує їх фінансування та реалізацію. Рішення Ради мають дорадчий характер. Рада складається з представників з кожної країни. Сесії Ради відбуваються раз на рік.

Безпосередньо концепція розвитку взаємодії прикордонних територій витікає із загального підходу ЄС до проблем регіонального розвитку, котрий базується на партнерстві, субсидіарності та доповнюваності. Концепція єврорегіонів є не чим іншим, як наслідком політики Європейського Союзу, спрямованої на децентралізацію політичної й економічної влади, створенню своєрідних екстериторіальних утворень. Дж. Скотт вважає початком її реалізації 1970-1980 рр. на голландсько-німецькій території, більш відомій як «інституційна густина» в сфері транскордонного планування та захисту навколишнього середовища. Формально ж єврорегіони почали з'являтися на початку 70-х років минулого століття.

Перші активні спроби європейської транскордонної співпраці припадають на кінець 60-х років, саме тоді починається активне використання такого інструменту транскордонної політики, як єврорегіони. Піонерами транскордонної співпраці можна вважати норвезько-шведсько-фінські, голландсько-німецькі та німецько-французькі прикордонні регіони. Найбільший досвід співпраці мають регіони, що розташовані вздовж північних, західних і південних кордонів Німеччини і скандинавських країн. У 1963 році було утворено перший єврорегіон «Базилієнсис» за участю сусідніх прикордонних районів Німеччини, Франції та Швейцарії (до його складу увійшли відповідно Баден, Ельзас та територія навколо Базеля). Разом з тим, пальма першості по праву належить Бенілюксу (Benelux), створеному у 1948 році економічному союзу між Бельгією, Нідерландами та Люксембургом – фактично першій структурі, яка відповідала тогочасному уявленню про єврорегіони.

У багатьох випадках єврорегіони утворювалися за територіальним та історичним принципами (наприклад, «Баварський ліс-Богемський ліс/Шумава» – розміщений в єдиному лісовому масиві, «Татри» – в єдиній гірській системі, «Силезія» – базується на території єдиного середньовічного князівства, «Західна Паннонія» – частина давньоримської провінції).

В 1971 році існуючі на той час єврорегіони були об'єднані в Асоціацію Європейських Прикордонних Регіонів (Association of European Border Regions, AEBR), яка була покликана відстоювати свої інтереси перед державними структурами, організовувати різноманітні конференції та форуми.

Середина 80-х рр. ХХ ст. ознаменувалася для Європи зростанням зусиль регіонів Євросоюзу щодо підвищення своєї ролі в його загальній структурі, на розширення своїх прав у всіх сферах політичного, суспільного, економічного й культурного життя. Це призвело до того, що країни-члени ЄС нині сприймаються як «Європа регіонів». В той же час, регіоналізм, або підвищення рівня

самостійності регіонів, не перешкоджає подальшій європейській інтеграції, а суттєво сприяє досягненню основної мети Євросоюзу – поліпшення життєвих умов кожного окремого громадянина.

Починаючи з 1985 року діє Асамблея європейських регіонів (Assamby of European Regions, AER), яка також бере участь у координації діяльності єврорегіонів. Відповідно до переліку Ради Європи на той момент існує понад 70 транскордонних регіонів, які утворені 235 регіонами 32 держав.

У 90-х роках концепція єврорегіонів знайшла своє практичне застосування в країнах Східної і Центральної Європи. Причому, в утворенні єврорегіональних інституцій чільне місце посіла Польща, у якій прикордонні адміністративно-територіальні одиниці ввійшли до складу 8 єврорегіонів, створених за участі Німеччини, Чехії, Словаччини, України, Угорщини, Білорусі та Литви, а саме: «Померанія», «ПроЄвропа Віадрина», «Шпрева-Ниса-Бубр», «Союз гмін Верхньої Сілезії та Північної Моравії», «Татри», «Карпати», «Буг», а також «Німан». Наразі на її кордонах створено і діє 13 єврорегіонів. Співпраця ведеться з усіма країнами, що межують з Польщею, а також з кількома дальніми країнами: з Угорщиною і Румунією (у рамках Карпатського Єврорегіону), зі Швецією (у рамках Єврорегіону «Померанія» і Єврорегіону «Балтика»), а також з Латвією та Данією (у межах Єврорегіону «Балтика»).

У Західній Європі нині функціонує близько 200 єврорегіонів. Найбільш відомі єврорегіони: «Єврорегіо» (на кордоні Нідерландів і Німеччини), «Регіо» (на кордоні Швейцарії, Німеччини та Франції), «Сартлоукс» – включає Саар (Німеччина), Лотарингію (Франція), і державу Люксембург, «Нейсе» – входить ряд східних земель Німеччини, західні воєводства Польщі і західні округи Чехії. Успішно діють єврорегіони Маас-Рейн, Гронау, Рейн-Вааль, Паміна, Емс-Доларт, Рейн-Маас-Північ, Верхній Рейн Бодензее, Арж-Альп тощо.

1.3. Європейська політика розвитку транскордонного співробітництва

Вагомими чинниками розвитку єврорегіонального співробітництва є європейські програми, спрямовані на підтримку міжнаціональних ініціатив. Зокрема, для країн-членів ЄС, країн-кандидатів та їх сусідів діють програми добросусідства. Вони спрямовані на сприяння владі й організаціям як усередині ЄС, так і за його межами щодо поліпшення економічних і соціальних умов життя в регіонах, вирішення спільних проблем і надання можливостей для розвитку.

Прикордонні програми зосереджені на місцевому рівні по обидві сторони кордону і допомагають місцевому населенню вирішувати питання, що представляють взаємний інтерес. Транснаціональні програми охоплюють великі географічні області (наприклад, регіон Балтійського моря) і більше орієнтовані на вирішення стратегічних питань – транспортних проблем, проблем навколишнього середовища.

Програми добросусідства створюються з урахуванням правил, вироблених службами Європейської комісії і реалізуються робочими групами, що спеціально створюються для цих цілей за участю регіональної і національної влади по обидві сторони кордону. Країни-учасниці визначають спільні пріоритети за кожною програмою з урахуванням вищезазначених основних цілей.

У 2003 році Європейський Союз виступив з ініціативою «Розширена Європа – Добросусідство: нові рамки взаємовідносин зі східними і південними сусідами». З практичної точки зору дана ініціатива спрямована на спільну роботу з сусідніми країнами для покращання умов вільного пересування товарів, послуг, капіталу і людей, а також розвитку зони дружнього добросусідства. У рамках цієї нової політики Європейська Комісія прийняла Повідомлення «На шляху до добросусідства», яким передбачалось створення нового механізму для вирішення загальних завдань,

що виникають в результаті зближення на зовнішніх кордонах розширеного ЄС. Новий механізм добросусідства був покликаний сприяти прикордонній, а також регіональній і транснаціональній співпраці на зовнішніх кордонах, поєднуючи як цілі зовнішньої політики, так і економічну і соціальну інтеграцію.

Цей механізм має такі пріоритети:

- сприяння економічному і соціальному розвитку прикордонних областей;
- забезпечення спільної діяльності щодо вирішення загальних завдань в таких сферах як навколишнє середовище, охорона здоров'я і боротьба з організованою злочинністю;
- забезпечення ефективності і безпеки кордонів;
- сприяння контактам між людьми на місцевому рівні.

Введення цього механізму здійснювалось на підставі оцінки відповідних правових і бюджетних питань. Основним фінансовим джерелом для технічної допомоги тривалий час виступала Програма ТАСІС.

У 2006 р. комісія схвалила сім тематичних програм, які складають основу міжнародної співпраці ЄС на 2007-2013 рр. Основні напрями нових тематичних програм такі:

- «Права людини і демократія»;
- «Людський і соціальний розвиток»;
- «Навколишнє середовище і стійкий розвиток природних ресурсів, включаючи енергетику»;
- «Безпека продуктів харчування»;
- «Недержавні учасники процесів розвитку»;
- «Міграція і притулок»;
- «Співпраця з промислово розвиненими країнами».

Комітет у закордонних справах Європейського парламенту виступив із пропозицією використовувати Європейську політику сусідства як механізм зміцнення демократії і верховенства права в країнах-сусідах ЄС. Реалізація Європейської політики сусідства повинна дати перевагу країнам-сусідам в порівнянні з іншими

країнами світу і привести до підписання Європейських договорів сусідства, які будуть сприяти повному доступу до внутрішнього ринку, участі в Європейській політиці безпеки і оборони і тісній взаємодії у сфері юстиції і внутрішніх справ. Тобто, Європейська політика сусідства покликана не лише зміцнювати відносини між ЄС і країнами-сусідами, але й сприяти їх регіональній інтеграції. Європейська програма сусідства і партнерства спрямована на забезпечення системного підходу до координації дій на східних і південних кордонах ЄС за допомогою фінансування різноманітних проектів, які поживлять економічну діяльність поблизу кордонів і полегшать перетин кордону громадянами.

Внаслідок проведеної роботи зовнішня політика ЄС набуває все більш цілісного характеру. У ній поєднуються різні політичні напрями: регіональні, імміграційні, візові, прикордонні, співпраця поліцій і судових органів у кримінально-правовій сфері, у сфері забезпечення фундаментальних прав і свобод, спільна зовнішньої політики і політики безпеки. При цьому Європейська політика сусідства не лише «регіоналізується» за географічним принципом, але й набуває також характеристик внутрішньої регіональної політики ЄС.

Євро регіональна політика мала спрямування як на розширення членства в ЄС, так і передбачення збільшення коштів на економічну допомогу новим членам з метою вирівнювання економічних і соціальних параметрів. Фінансування проектів у сфері захисту навколишнього середовища і розвитку транс'європейських мереж у відстаючих державах-членах ЄС поряд з економічним і монетарним союзом і спільним ринком встановив Маастрихтський договір від 1992 року.

В даний час Європейський Союз має декілька інструментів для проведення регіональної політики. Це – Європейський фонд регіонального розвитку (ERDF), Європейський соціальний фонд (ESF), Європейський сільськогосподарський фонд (EAGGF), Фінансовий інструмент орієнтації рибальства (FIFG) тощо. Крім

того, в країнах, де внутрішній валовий продукт нижче 90% від середнього в ЄС, проекти у сфері екології і транспорту підтримуються спеціальним Фондом єдності. Країнам-новим членам ЄС допомога надавалась через фонд «Інструмент структурної політики для підготовки до вступу (ISPA)», створений для фінансування проектів у сфері транспорту і навколишнього середовища, а також через Спеціальну програму для підготовки до вступу для сільського господарства і сільського розвитку (Sapard).

Механізмами консолідації країн ЄС, формування відносин партнерства є укладення договорів між різними територіальними утвореннями та рівнями влади. Причому регіонам відводиться провідна роль в реалізації пріоритетних напрямків розвитку. Передбачається врахування відмінності регіонів в сировинному, територіальному, економічному, соціальному, демографічному відношенні, а також щодо національних особливостей і традицій, оскільки відносини розвиваються і впливають на сфери, пов'язані із територіальними громадами та регіональним бізнесом, а не державами. Таким чином, правова база передбачає виведення регіонів на перші позиції щодо вирішення спільних регіональних проблем.

У цьому контексті важливо, що у регіонів розвиваються прямі зв'язки між собою та з міжнародними організаціями. У практичній роботі на перший план виходять дозвільні принципи, а також матеріальні й інтелектуальні ресурси і організаційні чинники щодо отримання від співробітництва найбільшого ефекту.

Прикордонне і міжрегіональне співробітництво значною мірою сприяє відродженню депресивних регіонів, до яких відносяться малі міста, де розташовані нестабільно працюючі промислові виробництва, а також значна частина сільських населених пунктів, основу економіки яких складають збиткові і неприбуткові сільськогосподарські підприємства, а також пом'якшенню регіональної нерівності і багатьох соціально-економічних диспропорцій між регіонами, а також між регіонами і центром.

При цьому використовуються наступні форми єврорегіональної прикордонної співпраці:

- зустрічі і консультації;
- укладення угод;
- здійснення спільних проектів;
- створення постійно діючих робочих груп;
- створення постійно діючого спільного органу;
- реалізація спільних програм;
- створення регіону прикордонної інтеграції.

У регіональних програмах добросусідства передбачається:

- покращання доступу до транскордонної інфраструктури і послуг (інфраструктура, спільне планування послуг для населення, надання інформаційних послуг, системи раннього попередження тощо);
 - збереження навколишнього середовища (прикордонні моніторингові системи і управління ресурсами, планування прикордонної інфраструктури, співпраця у випадках виникнення надзвичайних ситуацій тощо);
 - розвиток бізнесу вздовж транзитних коридорів (консультування з питань імпорту/експорту, обмін досвідом, встановлення бізнес контактів і партнерських мереж тощо);
 - заходи на рівні громадян (сприяння встановленню контактів і розвитку партнерських відносин, спільні заходи тощо);
 - розвиток туризму (планування, покращання інфраструктури, послуг тощо);
 - підвищення конкурентоспроможності прикордонних регіонів шляхом модернізації і розвитку прикордонної інфраструктури;
 - розвиток людських ресурсів і інституційної прикордонної співпраці, включаючи безпеку на кордонах Європейського Союзу.
- Пріоритет мають наступні тематичні напрями:
- розвиток бізнесу уздовж транзитних коридорів;
 - розвиток транскордонних послуг;
 - заходи, що ведуть до створення міцних транскордонних

контактів, встановлення партнерських мереж або структур прикордонної співпраці, проведення спільних заходів і розробка перспективних проектів;

– розробка стратегій, ініціатив, обмін позитивним досвідом для покращення прикордонних послуг для населення;

– розвиток туристичного сектора;

– розвиток і оптимізацію прикордонної інфраструктури;

– інституційна співпраця;

– ефективне забезпечення безпеки кордонів.

Проекти співробітництва включають:

– розробку спільних стратегій для макрорегіонів і діяльність по їх реалізації;

– сприяння стійкому розвитку окремих секторів (наприклад, туризм, енергетика);

– посилення комплексного розвитку прибережних зон, островів і інших особливих територій;

– розвиток збалансованих поліцентричних структур розселення;

– створення стійкої системи комунікаційних з'єднань з метою кращої просторової інтеграції;

– управління культурною і природною спадщиною, а також природними ресурсами;

– сприяння створенню інститутів, які здійснюють діяльність у сфері просторового розвитку.

2. УКРАЇНА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА РЕГІОНІВ

2.1 Чинники розвитку єврорегіонального співробітництва в Україні

Досягнення Україною суверенітету в умовах розвитку глобалізаційних та інтеграційних процесів зумовлює необхідність включення держави та її регіонів у активну міжнародну діяльність. Для України, яка інтегрується в європейські процеси, розвиток єврорегіонального співробітництва стає одним із найважливіших пріоритетів. Сприятливими чинниками для розширення єврорегіональної співпраці є географічне положення, достатньо розвинуті двосторонні зв'язки з країнами-членами ЄС, реальні перспективи співробітництва в рамках програми «Східне партнерство».

Для України правове підґрунтя для транскордонного співробітництва створюють ратифікована Верховною Радою Європейська хартія місцевого самоврядування та Декларація про транскордонне співробітництво в Європі, які в концептуальному плані мають позитивний вплив на розвиток єврорегіонів, здійснення реформ місцевого самоврядування, а також сприяють удосконаленню правових механізмів співпраці між органами самоврядування прикордонних міст і районів. Україна приєдналася до Європейської рамкової конвенції про прикордонну співпрацю територіальних співтовариств або областей.

Зазначені нормативні документи спрямовані на розвиток всього спектру транскордонної співпраці в культурній, економічній, освітній та інших сферах на міжнаціональному, національному, регіональному рівні з метою спрощення візового режиму, розвитку прикордонної, транспортної, телекомунікаційної, природоохоронної, енергетичної інфраструктури, протидії нелегальній міграції і боротьбі із міжнародною злочинністю.

Про те, що в останні роки транскордонному співробітництву

з боку України надається належне значення як на державному рівні, так і регіональному свідчить прийнята законодавча база, матеріали конференцій, форумів, практика діючих єврорегіонів. Наразі формується правова база, набувається відповідний досвід на державному, регіональному і місцевому рівнях. У законі України «Про транскордонне співробітництво» від 24 червня 2004 року визначені правові, економічні та організаційні засади, мета та принципи, сфери, органи та організаційні механізми, форми державної підтримки та фінансове забезпечення транскордонного співробітництва.

Закон встановлює визначення основних термінів:

- транскордонне співробітництво – спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади інших держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством;
- єврорегіон – організаційна форма співробітництва адміністративно-територіальних одиниць європейських держав, що здійснюється відповідно до дво- або багатосторонніх угод про транскордонне співробітництво;
- суб'єкти транскордонного співробітництва – територіальні громади, їх представницькі органи, місцеві органи виконавчої влади України, що взаємодіють з територіальними громадами та відповідними органами влади інших держав у межах своєї компетенції, встановленої чинним законодавством та угодами про транскордонне співробітництво;
- угода про транскордонне співробітництво – угода між суб'єктами транскордонного співробітництва, яка регламентує правові, організаційні, економічні та інші аспекти цього співробітництва;
- учасники транскордонного співробітництва – юридичні та

фізичні особи, громадські організації, що беруть участь у транскордонному співробітництві;

- спільні проекти (програми) – комплекс заходів суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва, спрямованих на розв'язання конкретних спільних завдань та задоволення інтересів територіальних громад;
 - проекти (програми) транскордонного співробітництва – комплекс заходів суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва України, спрямованих на розвиток транскордонного співробітництва;
 - державна підтримка розвитку транскордонного співробітництва – сукупність рішень і дій організаційного, правового, фінансового характеру органів державної влади України, спрямованих на реалізацію проектів (програм) транскордонного співробітництва;
 - державна програма розвитку транскордонного співробітництва – комплекс заходів органів державної влади України, спрямованих на розвиток транскордонного співробітництва, які здійснюються з використанням коштів Державного бюджету України.
- Метою транскордонного співробітництва визначається розвиток соціально-економічних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших зв'язків між суб'єктами та учасниками транскордонного співробітництва на основі таких принципів:
- повага до державного суверенітету, територіальної цілісності та непорушності кордонів держав;
 - урахування під час укладення угод про транскордонне співробітництво повноважень суб'єктів та прав учасників транскордонного співробітництва;
 - узгоджене усунення політичних, економічних, правових, адміністративних та інших перешкод для взаємної співпраці.
- Правовою основою транскордонного співробітництва є Конституція України, міжнародні договори України, що регулюють

відносини у цій сфері, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, закони та інші нормативно-правові акти.

Державна політика у сфері транскордонного співробітництва ґрунтується на принципах:

- законності;
- чіткого розподілу завдань, повноважень та відповідальності між суб'єктами транскордонного співробітництва України;
- гармонізації загальнодержавних, регіональних та місцевих інтересів;
- забезпечення рівних можливостей для регіонів України щодо співпраці в рамках транскордонного співробітництва;
- розмежування відповідальності та повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади з метою найбільш ефективного розв'язання проблем та завдань у сфері транскордонного співробітництва;
- створення ефективних механізмів забезпечення умов для здійснення транскордонного співробітництва.

Визначені сфери та організаційні форми транскордонного співробітництва, яке в межах повноважень суб'єктів транскордонного співробітництва України може здійснюватися в економічній, соціальній, науково-технічній, культурно-освітній, екологічній та інших сферах, а також у питаннях надання взаємної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

Транскордонне співробітництво може здійснюватися:

- в межах створеного єврорегіону;
- шляхом укладення угод про транскордонне співробітництво в окремих сферах;
- шляхом встановлення та розвитку взаємовигідних контактів між суб'єктами транскордонного співробітництва.

Загальну координацію транскордонного співробітництва та контроль за додержанням законодавства з питань транскордонного співробітництва здійснює спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань економічної по-

літики. Інші центральні органи виконавчої влади беруть участь у координації та розвитку транскордонного співробітництва відповідно до їх компетенції.

Суб'єкти транскордонного співробітництва України в межах своїх повноважень та відповідно до законодавства України:

- укладають угоди про транскордонне співробітництво і забезпечують їх виконання;
- забезпечують виконання зобов'язань України за міжнародними договорами України про транскордонне співробітництво;
- беруть участь у розробленні та реалізації спільних проєктів (програм);
- приймають рішення про вступ до відповідних міжнародних асоціацій, інших об'єднань;
- вносять пропозиції щодо запровадження спеціального порядку пропуску через державний кордон;
- вносять у разі потреби у встановленому порядку пропозиції щодо внесення змін до актів законодавства з питань транскордонного співробітництва.

Угоди регламентують правові, організаційні, економічні та інші аспекти співробітництва. Угоди про транскордонне співробітництво можуть передбачати утворення органів транскордонного співробітництва.

Статус, функції, повноваження та джерела фінансування органів транскордонного співробітництва визначаються міжнародними договорами України про транскордонне співробітництво, угодами про транскордонне співробітництво, законодавством держав, на території яких вони розміщені, статутами цих органів.

Орган транскордонного співробітництва виконує завдання, покладені на нього територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади, відповідно до його повноважень та у порядку, передбаченому законодавством України.

Основними принципами державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва є:

– об’єктивність, відкритість та економічна обґрунтованість відбору проектів (програм) транскордонного співробітництва для надання державної підтримки;

– концентрація фінансових ресурсів на пріоритетних та найбільш обґрунтованих проектах (програмах) з метою досягнення максимального ефекту їх реалізації;

– забезпечення умов для використання організаційних, фінансових, інституційних можливостей суб’єктів і учасників транскордонного співробітництва України у розробленні та здійсненні заходів щодо реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва;

– недопущення використання цільової державної підтримки для фінансування поточних потреб соціально-економічного розвитку регіонів.

Державна підтримка розвитку транскордонного співробітництва передбачає:

– визначення пріоритетних напрямів державної підтримки розвитку транскордонного співробітництва;

– відбір проектів (програм) транскордонного співробітництва, які потребують державної підтримки;

– розроблення та виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

– надання правової, організаційної, методичної, інформаційної допомоги та підтримки суб’єктам і учасникам транскордонного співробітництва України.

Державна фінансова підтримка може надаватися проектам (програмам) транскордонного співробітництва, які мають достатню аргументацію щодо ефективного розв’язання актуальних проблем і були відібрані на конкурсній основі за цілями, пріоритетами, необхідними ресурсами та тривалістю їх реалізації згідно з порядком, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Державні програми розвитку транскордонного співробітництва розробляються суб’єктами транскордонного співробітництва

України, погоджуються із спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань економічної політики, Міністерством фінансів України та Міністерством закордонних справ України, а також центральними органами виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва, та подаються в установленому законодавством порядку Кабінету Міністрів України.

Центральні органи виконавчої влади, до компетенції яких належать питання транскордонного співробітництва:

– надають правову, інформаційну, методичну, організаційну підтримку суб’єктам і учасникам транскордонного співробітництва України;

– розробляють порядок підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва та державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

– розробляють положення про проведення конкурсу проектів (програм) транскордонного співробітництва, які претендують на включення до державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

– проводять моніторинг виконання державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

– розглядають пропозиції суб’єктів транскордонного співробітництва України щодо включення проектів (програм) транскордонного співробітництва до державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

– здійснюють у межах своєї компетенції координацію та взаємне узгодження державних галузевих, регіональних програм і державних програм розвитку транскордонного співробітництва під час формування проекту Державного бюджету України на відповідний рік.

Суб’єкти транскордонного співробітництва України:

– організовують та координують роботу з підготовки та реалізації проектів (програм) транскордонного співробітництва;

– беруть участь у розробленні спільних проектів (програм) та координують їх реалізацію;

– розробляють або беруть участь у розробці державних програм розвитку транскордонного співробітництва;

– забезпечують у межах своєї компетенції виділення в установленому порядку з місцевих бюджетів коштів на розвиток транскордонного співробітництва.

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2006 р. № 1819 була затверджена Державна програма розвитку євро-регіонального транскордонного співробітництва на 2007–2010 роки, в якій співробітництво регіонів визначено як комплекс дій, спрямованих на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, науково-технічних, екологічних, культурних та інших відносин між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами виконавчої влади України та територіальними громадами, відповідними органами влади іноземних держав, яке здійснюється в рамках угод, укладених між суб'єктами співробітництва.

Реалізація Програми надала можливість підвищити рівень координованості та узгодження розвитку суміжних прикордонних територій сусідніх країн; активізувати діяльність діючих єврорегіонів на кордонах України; реалізувати заходи, проекти та програми транскордонного співробітництва, спрямовані на спільну розбудову соціальної, інформаційної, виробничої та прикордонної інфраструктури; сприяти розвитку транспортної мережі, наукової та культурної сфери, охорони навколишнього природного середовища. Також були розроблені заходи з розвитку транскордонного співробітництва на 2007–2010 роки та Перелік проектів транскордонного співробітництва, яким надається державна фінансова підтримка. Реалізація програми передбачала фінансування з Державного бюджету транскордонних проектів, замовниками яких з української сторони були Волинська, Вінницька, Закарпатська, Івано-Франківська, Львівська, Харківська,

Чернівецька, Чернігівська обласні державні адміністрації.

Оскільки Україна прагне інтеграції з Європейським Союзом, аналіз головних принципів, завдань та механізмів реалізації регіональної політики ЄС становить особливий інтерес, зокрема, щодо кращого розуміння перспектив міжрегіонального та транскордонного співробітництва з Європейським Союзом, імплементації головних принципів регіональної політики ЄС у національне законодавство, прискорення визначення з боку Європейського Союзу чітких критеріїв щодо України з метою отримання статусу кандидата на вступ, створення відповідної інфраструктури, системи інституцій та структур для регулювання в Україні єврорегіональних процесів.

З реалізацією головних принципів регіональної політики ЄС, Україна отримуватиме більші кошти з фондів Європейського Союзу, що посилить інноваційну спроможність регіонів України та сприятиме досягненню реальних позитивних результатів європейської інтеграції. Як органічна складова загальнодержавної політики єврорегіональна політика вихідними положеннями для формування має економічне підґрунтя прикордонних регіонів, рівень життя населення, політичне, екологічне, релігійне становище. Вона з одного боку, спрямовується на забезпечення розвитку регіонів, а з іншого – на збереження територіальної цілісності держави. Вхідження до єврорегіонів не загрожує суверенітету держави через те, що зовнішня політика залишається цілком у державній компетенції. Однак для створення кожного єврорегіону необхідна згода місцевих органів влади. Єврорегіони функціонують згідно із власними статутами, які не можуть суперечити законодавству країн, на території яких вони розміщені.

Великий потенціал для розвитку єврорегіонального співробітництва дає те, що дві третини областей України є прикордонними. Ці території потребують, перш за все, вирішення питань щодо економічного зростання, удосконалення діяльності органів влади, розвитку комунікацій, культурно-освітньої сфери, туризму,

захисту довкілля тощо. Спільні кордони з країнами-членами ЄС, Росією, Білоруссю, Молдовою, Туреччиною та взаємодоповнюючі транспортні системи на міжнародних торгівельно-економічних напрямках створюють можливості для широкоформатного єврорегіонального розвитку як західних, так і східних регіонів. Територія та транспортні системи України відіграють унікальну транзитну роль на традиційних торгівельно-транспортних шляхах, як через нові кордони ЄС зі Сходу до Європи, так і вздовж них – з Півдня на Північ. Використовувати цей потенціал необхідно з урахуванням вітчизняного досвіду та при послідовному залученні кращих європейських напрацювань.

Зазначена діяльність ґрунтується на програмно-цільовому методі, який у межах міжрегіонального співробітництва Західного регіону України із прикордонними регіонами країн Центральної та Східної Європи апробований на таких програмах:

- розвиток міжнародних транспортних коридорів (МТК), що проходять через вказані території;
- розвиток інфраструктури прикордонних територій;
- вирішення проблеми взаєморозрахунків між суб'єктами міжрегіонального співробітництва;
- природокористування і охорони довкілля;
- оптимізації використання трудових ресурсів;
- проведення науково-дослідних робіт.

Прикордонна співпраця України підтримувалась програмами допомоги Європейського Союзу, наприклад INTERREG II, CROSS-BORDER (у рамках програми PHARE), ENPI. Як показала практика вказані програми забезпечують вирішення поточних питань зовнішньої торгівлі, усунення перешкод у просуванні товарів, капіталів та робочої сили, надходження інвестицій, обміну новими технологіями і паралельно вирішують перспективні соціальні проблеми.

При реалізації спільних програм необхідно дотримуватись таких принципів:

- безумовне виконання угод, договорів, контрактів;
 - забезпечення економічних пріоритетів;
 - відкритість та прозорість діяльності на основі тендерів та конкурсів;
 - розподіл отриманих доходів у відповідності до внеску кожного учасника спільної програми;
 - справедливий розподіл ризиків.
- При цьому пріоритетами єврорегіональної співпраці є:
- впровадження проектів з удосконалення прикордонної і транспортної інфраструктури;
 - створення дієвої регіональної інноваційної системи;
 - розв'язання екологічних та соціальних проблем;
 - розбудова туристичної інфраструктури;
 - розвиток інвестиційних відносин в сфері малого та середнього бізнесу.

В останні роки транскордонне співробітництво України із сусідніми державами набуло ознак конкретизації у реальних проектах. Волинська, Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська і Чернівецька області відповідно до історичних обставин мають спільну основу просторового розвитку з межуючими регіонами Польщі, Словаччини, Угорщини та Румунії.

Важливою складовою транскордонного співробітництва є формування і розбудова прикордонних переходів і транспортних коридорів, зокрема, будівництво транспортного моста через р. Тису на українсько-угорському кордоні; захисту довкілля, зокрема, створення системи гідроспоруд у прикордонних регіонах за участі України, Словаччини, Угорщини та Румунії; будівництво міжнародного автомобільного пункту пропуску «Смільниця-Кросценко»; формування спеціальних (вільних) економічних зон у прикордонних районах; заходи з пошуку та залучення інвестицій для реалізації проекту будівництва євроколії від українсько-польського кордону (ст.Мостиська-2) до Львова, міжнародного залізничного вокзалу та комплексу обслуговуючої

інфраструктури; реконструкції аеропортів Львів-1 (м. Львів) та Львів-2 (м. Стрий).

У вирішенні питань організації співробітництва регіонів України з прикордонними територіями сусідніх держав враховується досвід транскордонної взаємодії регіонів Європейського Союзу, зокрема принципів утворення і напрямів діяльності єврорегіонів. Йдеться про перетворення єврорегіонів на самостійні об'єкти територіальної структури світового ринку з відповідним розвитком прикордонної інфраструктури і формуванням сприятливих умов інтенсифікації співробітництва з суміжними країнами. В межах єврорегіонів, як організаційної форми прикордонних відносин, місцеві органи влади мають можливість розробляти спеціальні програми економічного, культурного і гуманітарного співробітництва, реалізовувати конкретні проекти, вирішувати проблеми зайнятості населення, інфраструктури і екології.

В цілому організація єврорегіонів країнами ЄС, Центральної та Східної Європи є потужним поштовхом для економічного піднесення прикордонних територій.

Подальша інтеграція України до європейських структур неможлива без вироблення та реалізації такої моделі управління регіонами, яка б відповідала принципам регіональної політики Європейського Союзу, сприяла б становленню нових форм співпраці між центром і регіонами, внутрішньому міжрегіональному співробітництву та міжнародній співпраці територій.

Початком єврорегіонального руху в Україні вважають 1993 рік, упродовж якого було створено Карпатський єврорегіон. Нині ж на її території діє 8 єврорегіонів: «Карпатський єврорегіон», «Буг» (заснований 1995 року), «Нижній Дунай» (1998 р.), «Верхній Прут» (2000 р.), «Дніпро» (2003 р.), «Слобожанщина» (2003 р.), «Ярославна» (2007 р.), «Донбас» (2010).

Причому для таких єврорегіонів, як «Дніпро», «Слобожанщина», «Ярославна» і «Донбас» характерною ознакою є

відсутність у їх складі регіонів країн-членів Європейського Союзу. А це, у свою чергу, означає, що вони позбавлені можливостей своїх західних «колег» в частині залучення коштів Європейських структурних фондів на реалізацію певного кола проектів. В той же час, сьогодні нова ініціатива ЄС в рамках «Східного партнерства» щодо таких єврорегіонів обіцяє дещо покращити ситуацію з фінансуванням діяльності ряду цих екстериторіальних об'єднань.

Щодо змісту діяльності єврорегіонів в Україні, він суттєво відрізняється від відповідних в ЄС, оскільки переважна частина дій концентрується на обслуговуванні транскордонного транспорту, впорядкуванні прикордонної торгівлі та розвитку туризму. Це з однієї сторони пояснюється недостатньою зрілістю громадянського суспільства та ринкових інститутів, а з іншої – незадовільним фінансовим становищем регіонів, котрі беруть участь у міжтериторіальних об'єднаннях. Ускладнюється зазначене ще й тим, що різні форми державного устрою можуть стримувати ефективно їх функціонування.

Разом з тим, ейфорично сприймати та копіювати всі без винятку західні напрями в єврорегіоналістиці не має сенсу, що пов'язане, в першу чергу, з реальною цінністю єврорегіонів, яка може полягати скоріше у стимулюванні діалогу та інституціональних інновацій, і в меншій мірі – в досягненні амбітних цілей регіонального розвитку. На часі з одного боку постає завдання подальшого вивчення змісту, форм та принципів єврорегіонального співробітництва, з іншого – практичного створення на державному та регіональному рівні дієвих механізмів щодо матеріалізації наукових напрацювань, вдосконалення законодавства, формування ефективних організаційно-управлінських структур, задіяння сучасних фінансово-економічних чинників.

2.2 Єврорегіони за участі адміністративно-територіальних одиниць України

Наразі на державному кордоні України створено вісім єврорегіонів – «Буг», «Верхній Прут», «Нижній Дунай», «Карпатський», «Дніпро», «Слобожанщина», «Ярославна», «Донбас» які є організаційними формами співробітництва адміністративно-територіальних одиниць. До їх функціонування залучено одинадцять областей України — Волинську, Донецьку, Закарпатську, Івано-Франківську, Луганську, Львівську, Одеську, Сумську, Чернівецьку, Чернігівську та Харківську. У завершальній стадії створення знаходиться україно-молдовський єврорегіон «Дністер».

На кордонах України з новими країнами-членами ЄС діють чотири єврорегіони:

- «Карпатський єврорегіон»: Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія, Україна;
- «Буг»: Польща, Білорусь, Україна;
- «Нижній Дунай»: Молдова, Румунія, Україна;
- «Верхній Прут»: Молдова, Румунія, Україна.

На північно-східному кордоні діють також чотири єврорегіони:

- «Дніпро»: Чернігівська область України, Брянська область Росії та Гомельська область Білорусі;
- «Слобожанщина»: Харківська область України, Белгородська область Росії;
- «Ярославна»: Курська область Росії та Сумська область України;
- «Донбас»: Донецька та Луганська області України, Ростовська область Росії.

Карпатський єврорегіон.

Основними правовими актами, які визначають функціонування Карпатського Єврорегіону як транскордонної асоціації прикордонних регіонів та громад є Угода і Статут, ухвалені 14 лютого 1993 р. у Дебрецені. Він охоплює територію прощею 132,7 тис. кв. км., з населенням 14 млн. чоловік.

Організаційна структура Асоціації «Карпатський Єврорегіон» включає:

- Раду (15 осіб);
- виконавчого директора;
- секретаріат;
- робочі комісії.

Результати, досягнуті в рамках Карпатського Єврорегіону:

- проведення міжнародних ярмарок та виставок;
- інтенсифікація зовнішньоекономічних контактів між територіями;
- організація конференцій для обговорення спільних проблем п'яти країн;
- підтримка транскордонних ініціатив вищих навчальних закладів;
- утворення Асоціації університетів Карпатського Єврорегіону, організація літніх шкіл;
- сприяння налагодженню комерційних зв'язків між підприємствами країн Єврорегіону (заснування Асоціації карпатських торгово-промислових палат);
- налагодження діяльності прикордонних переходів, будівництво моста через Тису на українсько-угорському кордоні;
- співробітництво з різними міжнародними структурами;
- організація спортивних змагань, зокрема традиційного фольклорного і спортивного фестивалю, спортивного фестивалю для людей з фізичними вадами.

Важливим у діяльності Карпатського Єврорегіону є фінансування спільних проектів, зокрема, беручи до уваги обмеженість місцевих бюджетів, значною є потреба багатостороннього фінансового менеджменту під час їх реалізації. Значна роль в цьому процесі належить Фонд розвитку Карпатського Єврорегіону. Карпатська фундація виконує, фактично, функції посередника між великими міжнародними фондами, зацікавленими в розвитку громадянського суспільства, транскордонного співробітництва,

міжетнічної співпраці, відродженні сільських громад цього унікального регіону та місцевими громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування, які пропонують інноваційний підхід до згаданих проблем.

Мета Карпатського фонду полягає у зміцненні добросусідських відносин і соціальної стабільності у прикордонних областях Угорщини, Польщі, Румунії, Словаччини, України шляхом надання фінансової та технічної допомоги проектам, які відчутно сприяють розвитку громад по обидва боки державних кордонів, покращують якість життя у населених пунктах сільських місцевостей Карпатського Єврорегіону. Карпатський фонд також ставить за мету відродження сільських територій, сприяючи стійкому комплексному розвитку їх громад.

До основних завдань Фонду належить:

- зміцнення місцевої демократії і розвиток громадянського суспільства шляхом підтримки місцевих ініціатив, участі громадян у процесі прийняття рішень;
- підвищення здатності неурядових організацій, органів місцевого самоврядування задовольняти громадські та регіональні потреби, розвиваючи місцеві стратегії розвитку;
- сприяння розвитку транскордонного економічного та міжетнічного співробітництва, обміну інформацією, поширення кращих зразків управління та розвитку;
- заохочення участі громадян у місцевому та регіональному розвитку;
- зміцнення співробітництва між різними секторами, зокрема неурядовими організаціями, місцевими органами управління та бізнесовими структурами.

До виконавчої структури Карпатського фонду входять:

- Міжнародна Рада директорів;
- Виконавчий комітет (Головний офіс м. Кошіце, Словаччина);
- національні представництва, зареєстровані як громадські

організації, які діють згідно національних законодавств.

Єврорегіон «Буг».

Опрацювання ідеї створення єврорегіона на стику Білорусі, України й Польщі велися з 1992 р. До складу транскордонного об'єднання Єврорегіон «Буг» входить Волинська область України. 15 травня 1997 року в Бресті на тристоронньому засіданні ради транскордонного об'єднання «Буг» були розглянуті доповнення до угоди про створення трансграничного об'єднання єврорегіон «Буг» і зміни до статуту в зв'язку із входженням до нього Брестської області й Білопідляського воєводства Польщі, що дозволило юридично оформити участь у цьому проекті білоруської сторони.

Транскордонне співробітництво в межах Єврорегіону «Буг» здійснюється між трьома частинами територій, що належать до господарських структур різних країн і є складовими елементами національних економік України, Польщі і Білорусі. Ці території формують прикордонні господарські системи своїх країн. Під прикордонною господарською системою розуміється складна поліструктурна структура взаємопов'язаних компонентів (природа (природне середовище), населення і його розселення, сфера матеріального виробництва і сфера послуг), які знаходяться в функціональному і територіальному зв'язку. Кожна компонента поділяється на безліч відносно самостійних елементів (промислове чи сільськогосподарське підприємство, населений пункт тощо).

Основна перевага єврорегіону «Буг» – вигідне географічне положення. Через його територію проходять найважливіші комунікації, що з'єднують країни Західної Європи, Росію, Україну, Білорусь і Прибалтику. Тут діють пасажирські й товарні прикордонні переходи європейського значення, розвинена індустрія транспортних перевезень. На території Брестської області розташована вільна економічна зона «Брест», де зареєстровано більше 100 підприємств, у тому числі за участю іноземного капіталу.

Основні напрямки діяльності єврорегіона «Буг» – сприяння

розвитку контактів між сусідніми регіонами в сферах економіки, комунікації, транспорту, зв'язку, територіального планування, співробітництва органів місцевого самоврядування й контактів простих людей.

Він виконує наступні завдання:

- організувати та координувати дії, що сприяють співробітництву між членами єврорегіону в галузях економіки, науки, екології, культури та освіти;
- надавати допомогу у розробці конкретних проектів транскордонного співробітництва, що становлять взаємний інтерес;
- сприяти розвитку добросусідських відносин між країнами-членами єврорегіону;
- визначати потенційні галузі багатостороннього співробітництва;
- бути сполучною ланкою і сприяти співробітництву членів єврорегіону з міжнародними організаціями, установами та агентствами.

Керівними органами Єврорегіону «Буг» є: Рада, Президія, Секретаріат. Ці органи виконують координаційні, дорадчі і представницькі функції, що пов'язані з реалізацією цілей і завдань Єврорегіону «Буг». Для вирішення визначених спільних завдань Рада створює постійні робочі групи. Фінансування діяльності структур забезпечується кожною стороною згідно окремо встановлених критеріїв.

Діючі спільні робочі групи:

- територіальне планування, інфраструктура, комунальна сфера, транспорт, зв'язок;
- охорона й поліпшення стану навколишнього середовища;
- розширення інформації й створення баз даних;
- освіта, охорона здоров'я, культура, спорт і туризм;
- контакти органів місцевого самоврядування;
- безпека, взаємодія правоохоронних органів і ліквідація загрозливих ситуацій.

Стратегія розвитку Єврорегіону «Буг» включає такі основні сфери цілей і дій:

- сфера бізнесу: орієнтація підприємств на ринки іншої сторони і на кооперацію з ними; вільний рух товарів, капіталу, робочої сили; розвиток виробничої і ринкової інфраструктури; обмін інформацією;
- сфера господарського розвитку: посилення інтеграції, розвиток комунікацій і зв'язку; формування регіональних транскордонних систем технічної інфраструктури; інтеграція поселенських систем; розвиток і вдосконалення інтеграції рекреаційної бази;
- соціальна сфера: охорона довкілля і співробітництво в галузі екології; розвиток інтеграції у сфері культури; співробітництво у сфері освіти і науки; інтеграція систем соціального забезпечення; охорона права і громадського порядку; охорона здоров'я; розвиток інтеграції і контактів в інших сферах.

До сфер стратегічної діяльності в єврорегіоні «Буг» відносяться:

- природне середовище: діяльність спрямована на ліквідацію проблем, які шкодять іншим сферам діяльності, а також сприяють покращенню екологічного стану території єврорегіону «Буг»;
- мережа міських поселень на яку спирається розвиток інших сфер співробітництва;
- комунікаційна мережа – зумовлена вигідним транскордонним положенням єврорегіону «Буг»;
- економічна інфраструктура визначає інтенсивність обороту капіталу, функціонування ринку і розвиток підприємств; це сфера, від якої найбільш залежить розвиток співробітництва;
- інфраструктура агробізнесу, яка становить значну сферу ринку;
- туризм – найважливіша сфера співробітництва, має великі можливості створення спільної бази;
- наука й інноваційна діяльність – сфера, в якій можливе найактивніше співробітництво, проведення спільних досліджень, мож-

ливність співробітництва в сфері створення й обміну інформації;
– сфера суспільних контактів, яка включає, насамперед, міжлюдські зв'язки.

Єврорегіон «Нижній Дунай».

Єврорегіон «Нижній Дунай» створено 14 серпня 1998 року підписанням угоди у румунському місті Галац. Територія транскордонного співробітництва: від України – Одеська область; від Республіки Молдова – Вулканештський, Кагульський і Кантемирівський райони; від Румунії – повіти Бреїла, Галац і Гульча.

Організаційна структура єврорегіону:

- Рада Єврорегіону – його вищий орган управління;
- комісії зі сфер діяльності;
- координаційний центр.

У рамках єврорегіону сформовані дев'ять комісій:

- з регіонального розвитку;
- з питань економіки, торгівлі і туризму;
- з питань транспорту і комунікацій;
- з демографії;
- з освіти, науки, дослідницької діяльності, культури, охорони здоров'я і спорту;
- з гармонізації нормативних документів, що відносяться до місцевої компетенції;
- із захисту навколишнього середовища;
- із фінансового аудиту;
- з ліквідації наслідків стихійних лих і боротьбі з організованою злочинністю.

Одним із найперспективніших напрямків транскордонного співробітництва в рамках єврорегіону «Нижній Дунай» варто розглядати розвиток економічних зв'язків і торгівлі. У 1998 р. укладено ряд взаємовигідних контрактів між представниками українських і румунських ділових кіл. Значна увага у функціонуванні Єврорегіону «Нижній Дунай» приділяється налагодженню культурного обміну, розвитку міжетнічних контактів. У цьому

напрямку ведеться робота зі зміцнення зв'язків з етнічними українцями, які мешкають у прикордонних повітах Румунії, з надання допомоги українській діаспорі в створенні центрів української культури. Для вирішення спільних завдань співпраця здійснюється в таких сферах: координація програм захисту навколишнього середовища басейнів Нижнього Дунаю, Прута, Сирета і Дністра, дельти Дунаю, придунайських озер і плавнів.

Єврорегіон «Верхній Прут».

Він представляє собою великий регіональний проект екологічно безпечного розвитку прикордонних територій Чернівецької області України, а також прикордонних територій Румунії та Молдови, який базується на спільних напрацюваннях в галузі охорони навколишнього природного середовища.

Основні напрями розвитку єврорегіону:

- реалізація спільних проектів екологічно безпечного економічного та соціального розвитку прикордонних територій;
- забезпечення спільних національних та локальних систем моніторингу, прогнозування, підтримки управлінських рішень, контролю у сферах охорони навколишнього природного середовища та здоров'я населення, запобігання техногенним аваріям і катастрофам;
- спільне відпрацювання механізмів введення в дію міжнародних, європейських і національних стандартів управління станом довкілля, мінімізації утворення відходів, безпеки у надзвичайних ситуаціях.

Метою створення єврорегіону «Верхній Прут», згідно згаданих проектів, є розширення існуючих міжрегіональних зв'язків та сприяння подальшому розвитку транскордонного співробітництва адміністративно-територіальних одиниць держав-засновників, окремих міст, інших населених пунктів, органів місцевого самоврядування, державного управління, окремих установ, підприємств, неурядових і громадських організацій, національних меншин та окремих громадян у сферах економіки, освіти, науки,

культури і спорту, а також розбудова нових механізмів міждержавного співробітництва та безпечний сталий розвиток регіону в рамках інтеграції до сучасного загальноєвропейського процесу.

Серед основних завдань цього єврорегіону можна виділити такі:

- розвиток і вдосконалення торговельних і економічних відносин;
 - розробка нових проектів співробітництва;
 - розвиток і спільне впровадження передових технологій;
 - практична реалізація сучасних механізмів заходів загальноєвропейської безпеки;
 - пошук нових моделей розвитку національних інфраструктур, які ввібрали б енергетичні системи, транспортні й комунікаційні мережі;
 - розробка спільної політики в галузі техногенно-екологічної безпеки;
 - запобігання забруднення басейнів Дунаю, Дністра та Чорного моря;
 - попередження та ліквідація наслідків промислових аварій та стихійних лих;
 - збільшення екологічно чистих виробництв;
 - активізація та гармонізація діяльності у сферах науки, культури, освіти, спорту, розвитку національних меншин, молодіжної політики;
 - модернізація системи охорони здоров'я населення;
 - розвиток рекреаційної діяльності та туризму.
- Структура єврорегіону «Верхній Прут» побудована наступним чином:
- Рада керівників адміністративно-територіальних одиниць-членів єврорегіону – Рада єврорегіону;
 - виконавчий голова Ради єврорегіону;
 - секретаріат Ради єврорегіону;
 - робочі комісії єврорегіону та експертні групи.

Єврорегіон «Верхній Прут», проект якого органічно вписується в систему сучасних європейських пріоритетів регіонального співробітництва, розбудови системи європейської безпеки та вдосконалення транскордонних фінансово-економічних, комунікаційних і природоохоронних відносин має й інші особливості. Найбільш цікавим є те, що у його складі формується екологічний єврорегіон. 3-4 липня 1997 р. українсько-румунсько-молдовський саміт в Ізмаїлі ухвалив рішення української сторони щодо створення спільного екоєврорегіону як моделі співробітництва у складі єврорегіону «Верхній Прут».

Через єврорегіони активно до співробітництва з ЄС залучається російсько-білорусько-українське прикордоння. Увага єврорегіонам приділяється у співробітництві України з Росією. До таких єврорегіонів відносяться «Слобожанщина» (Харківська область України і Белгородська область Росії), «Ярославна» (Сумська область України і Курська область Росії), «Дніпро» (Чернігівська область України, Брянська область Росії і Гомельська область Білоусі), «Донбас» (Луганська і Донецька область України та Ростовська область Росії). Внаслідок ратифікації Росією Європейської рамкової конвенції і підписання Додаткового протоколу і Протоколу №2 до цієї Конвенції російські регіони діють в єдиному правовому полі з європейськими партнерами. Діють також такі інститути російсько-українського прикордонного і міжрегіонального співробітництва як Постійна нарада глав російських і українських областей «Співдружність регіонів» і Рада керівників прикордонних регіонів Росії, України і Білорусі.

Єврорегіон «Дніпро».

У травні 2003 року в Гомелі три прикордонні області Білорусі, Росії й України підписали договір про створення Єврорегіону «Дніпро», головним завданням якого є розробка й реалізація спільних проектів, спрямованих на рішення актуальних для даних регіонів завдань. «Дніпро» це перший єврорегіон, до складу якого ввійшли тільки східнослов'янські держави.

Керівними органами є:

- Рада Прикордонного співтовариства Єврорегіон «Дніпро»;
- Президія Співтовариства;
- Секретаріат Співтовариства;
- Ревізійна Комісія;
- Робочі групи.

Серед проектів єврорегіону «Дніпро»:

- удосконалювання навичок фахівців з керування проектним циклом;
- створення інфраструктури Секретаріату єврорегіону «Дніпро» (становлення Національних координаційних бюро);
- проведення Міжнародного фестивалю слов'янської кухні;
- створення Міжнародного інституту славистики.

На спільній конференції в Чернігові були обговорені питання формування інфраструктури Єврорегіону «Дніпро», а також розглянуті спільні проекти в економіці, фінансах, науці, освіті, екології й культурі. Зокрема, проект створення на базі Гомельського державного університету імені Франциска Скорини міжнародного інституту славистики. А також проекти по розвитку прикордонних торговельних зв'язків через підприємництво й малий бізнес, по зниженню забруднення басейну ріки Дніпро, охороні пам'ятників архітектури й природи. Цікавою є пропозиція в рамках прикордонного співтовариства «Єврорегіон «Дніпро» побудувати українсько-російсько-білоруське транспортне кільце Чернігів – Брянськ – Гомель, оскільки через три сусідні області проходить кілька міжнародних транспортних коридорів, в ефективності використання яких зацікавлені європейські країни, а також відновлення руху поїздів на ділянці залізниці Семенівка – Климово.

Результати роботи єврорегіону «Дніпро» були високо оцінені у відповідності формату співробітництва прикордонних областей Білорусі, Росії й України європейським вимогам транскордонного співробітництва. Представники прикордонних областей Росії,

України й Білорусі підписали звернення про прийняття Єврорегіону «Дніпро» до Асоціації європейських прикордонних регіонів (АСПР) як повноправного члена.

Єврорегіон «Слобожанщина».

Його створено за участі України та Російської Федерації в 2003 році в складі Белгородської (Росія) та Харківської (Україна) областей. Єврорегіон створювався як нова форма прикордонного співробітництва.

Органи управління аналогічні іншим єврорегіональним утворенням. Основними завданнями його функціонування є:

- вирішення міграційних проблем;
- розробка і реалізація великих економічних проектів;
- розбудова транспортної мережі;
- вирішення екологічних проблем;
- організація і координація співпраці в галузях науки, культури, освіти;
- налагодження співпраці з міжнародними організаціями.

В межах єврорегіону в Белгородській області знаходиться 40% запасів залізної руди Російської Федерації, в Харківській області – 40% національних запасів природного газу. Крім того, на території регіону знаходяться підприємства континентального масштабу: «Турбоатом», «ХТЗ», завод ім. Малишева, електрометалургічний комбінат тощо.

В рамках єврорегіону розроблені проекти: спільних залізничних перевезень; екологічного оздоровлення водних басейнів; будівництва прикордонного виставкового комплексу «Експоцентр «Слобожанщина», а також підписані угоди про створення будівельного і фармацевтичного кластерів, на черзі – туристичний.

Єврорегіон «Ярославна».

Його створено в 2007 році Сумською (Україна) та Курською (Росія) областями. Багаторічний досвід співпраці Сумської та Курської областей показав, що прямі зв'язки українських і російських регіонів дозволяють ширше і повніше враховувати інтереси

і можливості суб'єктів прикордонних районів, розвивати нові форми партнерства.

В рамках єврорегіону «Ярославна» визначені проекти, які рекомендовані для включення до Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 роки. Йдеться, зокрема, про розвиток інформаційного поля, розробку концепції поведження з відходами, вивчення тенденцій розвитку соціально-демографічних процесів та низка інших.

Єврорегіон «Донбас».

Цей єврорегіон функціонує за участю Луганської (Україна), Донецької (Україна) та Ростовської (Росія) областей. Для розвитку економічної складової діяльності вивчається досвід організації територіально-виробничих кластерів у прикордонних районах, у тому числі на прикладі вже створеного єврорегіону «Слобожанщина». На Луганщині прийнято програму транскордонної співпраці на 2008-2015 роки, яка включає близько 400 заходів практично у всіх сферах співробітництва з сусідніми регіонами Російської Федерації. Загалом, у єврорегіоні передбачається уніфікація законодавчих баз, впровадження євростандартів, у тому числі й щодо регіональної політики, розширення прикордонних зв'язків України та Російської Федерації.

Підписаний План дій Україна-Росія до 2009 року передбачав розширення прикордонної і регіональної співпраці, насамперед шляхом використання потенціалу існуючих і новостворених єврорегіонів. На засіданні Міждержавної українсько-російської комісії було прийняте рішення про створення підкомісії з питань міжрегіональної і прикордонної співпраці.

Планом визначались такі пріоритетні напрями діяльності:

- торгово-економічне співробітництво, промислова кооперація;
- прикордонне співробітництво (спрощена процедура перетину кордону населенням), прикордонна торгівля, розвиток транспортної та прикордонної інфраструктури;

– гармонізація нормативно-правової бази України та Російської Федерації в питаннях транскордонного співробітництва;

– гуманітарна сфера (зміцнення побратимських зв'язків, обмін студентами, надання медичної допомоги провідними лікувальними установами), стажування медичних працівників;

– екологія, в тому числі виділення окремого питання – оздоровлення та очищення р. Сіверський Донець.

Таким чином, єврорегіони на теренах пострадянського простору є базовою платформою для просування до Європи, оскільки можуть компенсувати невідповідність законодавчих баз двох держав і дати додатковий імпульс співробітництву.

2.3. Європейські програми транскордонного співробітництва

Європейський Інструмент Сусідства та Партнерства (ЄІСП) – це ініціатива Європейської Комісії, метою якої є розвиток співробітництва між Європейським Союзом та партнерськими країнами для забезпечення інтегрованого та сталого регіонального розвитку. В його рамках Україна залучена до реалізації декількох програм транскордонного співробітництва.

Польща-Білорусь-Україна.

Правовою основою програми є Постанова (ЄС) № 1638/2006 Європейського Парламенту та Ради від 24 жовтня 2006 року, що визначає загальні положення щодо впровадження Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства.

Правила реалізації визначаються Постановою Європейської Комісії № 951/2007 від 9 серпня 2007 року про порядок реалізації

програм транскордонного співробітництва, які фінансуються в рамках ЄІСП.

Основною метою Програми є підтримка процесів прикордонного розвитку.

Цілі програми реалізуються через некомерційні проекти в рамках таких пріоритетів та заходів:

Пріоритет 1. Підвищення конкурентоздатності прикордонних територій.

Пріоритет 2. Покращення якості життя.

Пріоритет 3. Інституційна співпраця та підтримка ініціатив місцевих громад.

Загальний бюджет програми складає 202,9 млн. євро (в тому числі 186,2 млн. євро спів фінансування ЄС). Період виконання програми: з 6 листопада 2008 року до 31 грудня 2016 року.

Пріоритет 1 спрямований на покращення та забезпечення кращих умов для підприємництва, розвитку туризму та транспортного зв'язку.

Пріоритет 1 включає такі Заходи:

Захід 1.1. Покращення умов для підприємництва.

Захід 1.2. Розвиток туризму.

Захід 1.3 Покращення доступу до регіону.

Захід 1.1 має на меті покращення умов для розвитку підприємництва. Покращення якості та доступності інфраструктури, в тому числі нових технологій, сприяє підвищенню інвестиційної привабливості території як для внутрішніх, так і для зовнішніх інвесторів. Захід 1.1 також сприяє впровадженню так званих «м'яких» проектів, спрямованих на соціально-економічний розвиток цільової території. Буде надано підтримку проектам, що включають, зокрема, регіональний маркетинг, сприяння розвитку торгівлі та інвестицій, розвиток малого і середнього підприємництва, розвиток місцевих і регіональних ринків праці, розвиток інформаційного суспільства, нових технологій, покращення співпраці між дослідницькими та підприємницькими

структурами, соціально-економічну та екологічну реабілітацію технологічно змінених та забруднених територій.

Головною метою Заходу 1.2 є покращення й максимальне використання туристичного потенціалу регіону. Завдяки природному розмаїттю та наявності об'єктів культурної спадщини Територія Програми має потенціал для розвитку туризму, в тому числі агротуризму, однак туристична інфраструктура вимагає покращення. Тому підтримка буде спрямована на розвиток туристичної інфраструктури й послуг. В рамках Заходу 1.2 також буде підтримано «м'які» проекти, спрямовані, зокрема, на промоцію регіонів, розвиток туризму та агротуризму, охорону культурної спадщини.

В рамках Заходу 1.3 буде надано підтримку проектам, що включають підвищення якості та доступності соціально-економічної інфраструктури, зокрема, в сфері транспорту, енергетики, логістичних систем, безпеки транспорту та водопостачання. Розвиток інфраструктури привабить потенційних інвесторів, підвищить рівень життя населення, а також покращить туристичну й економічну привабливість прикордонної території.

Пріоритет 2 спрямований на запобігання виникненню екологічних загроз, сприяння раціональному та економічному використанню природних ресурсів, розвиток відновлювальних засобів енергії та енергозбереження, а також підвищення ефективності прикордонної інфраструктури та процедур перетину кордону, покращення безпеки на кордонах.

Пріоритет 2 включає наступні Заходи:

Захід 2.1. Охорона довкілля на прикордонних територіях.

Захід 2.2. Ефективні та безпечні кордони.

Захід 2.1 має на меті захист і покращення якості довкілля. Покращення якості довкілля веде до покращення рівня життя населення, підвищення туристичної та інвестиційної привабливості території. Досягнення цієї цілі буде забезпечено за допомогою інвестицій в екологічну інфраструктуру, що дасть позитивні ре-

зультати на регіональному та місцевому рівні, а також завдяки посиленню транскордонного співробітництва у сфері охорони довкілля.

Захід 2.2 має на меті підвищення ефективності функціонування прикордонної інфраструктури та процедур, а також покращення безпеки на кордонах. Більша пропускну спроможність прикордонних пунктів перетину та посилення їхньої безпеки мають вирішальне значення для досягнення цілей Програми. З метою оптимального використання та збільшення соціально-економічного потенціалу регіонів, що входять до Території Програми, необхідним є подолання бар'єрів адміністративного, інституційного, інфраструктурного характеру для безперешкодного переміщення товарів, послуг та осіб через кордон.

Пріоритет 3 спрямований на проекти, що покращують та підтримують транскордонне співробітництво в рамках розвитку інституційних можливостей, а також місцеві ініціативи для підтримки співробітництва громад.

Пріоритет 3 включає наступні заходи:

Захід 3.1. Розвиток можливостей транскордонного співробітництва на регіональному та місцевому рівні.

Захід 3.2. Ініціативи місцевих громад.

Метою Заходу 3.1 є покращення можливостей транскордонного співробітництва на місцевому та регіональному рівні. Підтримуватимуться, перш за все, проекти, спрямовані на зміцнення інституційного співробітництва. Очікується створення інституційних форм транскордонного співробітництва. Будуть підтримуватися заходи, спрямовані на обмін інформацією, досвідом та інституційну співпрацю, в тому числі інтернет-проекти.

Загальною метою є соціальна, наукова, освітня та культурна інтеграція території прикордоння. В рамках Заходу 3.2 планується підтримка транскордонних контактів населення та соціальних ініціатив, підтримка співробітництва у галузях науки та освіти, підтримка культурних та спортивних заходів. Зміцнюватиметься

транскордонне співробітництво серед шкіл та вищих навчальних закладів, включаючи студентські, учнівські обміни, співпрацю викладачів та науковців, а також проведення конференцій та наукових семінарів. Підтримуватимуться проекти, направлені на розвиток соціальних ініціатив, культурних та спортивних заходів. Також буде надаватися підтримка проектам, спрямованим на промоцію та збереження спільних традицій прикордонних територій. Будуть створені сприятливі умови для посилення контактів серед прикордонних громад. Планується також підтримка проектів, пов'язаних із збереженням культурного розмаїття та проблемами національних меншин, а також розвитку громадянського суспільства та місцевих громад в широкому значенні.

Програма транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна на 2007-2013 роки в рамках Європейського Інструменту Сусідства та Партнерства продовжує та розширює співробітництво на прикордонних територіях трьох країн, започатковане в рамках Програми Добросусідства Польща-Білорусь-Україна INTERREG IIIA/TACIS CBC на 2004–2006 роки.

Управління Програмою Добросусідства здійснювало Міністерство Регіонального Розвитку Республіки Польща, яке відповідає за регіональний розвиток. У Польщі також було створено Спільний Технічний Секретаріат Програми. На всіх етапах управління та реалізації Програми Добросусідства підтримувалась тісна співпраця з білоруськими та українськими партнерами. Незважаючи на відмінності у схемах фінансування з Європейського фонду регіонального розвитку (ЄФРР) та Tacis, на Території Програми було успішно реалізовано досить багато спільних проектів чітко вираженого транскордонного характеру. Тепер впровадження Програми транскордонного співробітництва в рамках ЄІСП передбачає для країн-учасниць спільні правила та однаковий доступ до єдиного спільного бюджету.

Програма Добросусідства підтримувала спільні проекти у різних сферах діяльності у межах трьох пріоритетів: конкурентоз-

датність прикордонних територій через модернізацію та розвиток прикордонної інфраструктури, розвиток людського капіталу та інституційне транскордонне співробітництво, включаючи безпеку на кордонах Європейського Союзу та технічна допомога.

Бюджет програми складався з коштів ЄФРР в сумі 37,8 млн. євро, а також коштів Tacis SVC на суму 8 млн. євро. Загальну суму коштів з ЄФРР в бюджеті Програми було розподілено між трьома пріоритетами:

1. Підвищення конкурентоздатності прикордонних територій шляхом модернізації та розвитку транскордонної інфраструктури – 21 447 930 євро.

2. Розвиток людського капіталу та інституційної транскордонної співпраці включно з безпекою на кордонах ЄС – 14 068 619 євро.

3. Технічна допомога – 2 272 321 євро.

Фінансова підтримка надавалася тільки для некомерційних заходів на прийнятній території Програми. Проекти, що здійснювалися в рамках Програми, не могли тривати більше 24 місяців, максимальний розмір фінансування складав 1 млн. євро. Співфінансування з коштів ЄФРР становило для проектів максимально 75 % від прийнятних коштів. Співфінансування для проекти з коштів Tacis SVC могло становити до 90% від загальної суми прийнятних коштів проекту. Співфінансування проектів з коштів ЄФРР призначалося тільки для польських заявників. Програма Tacis SVC була доступною для польських, білоруських та українських бенефіціарів, а всі заходи, реалізовані в проектах Tacis SVC, повинні були виконуватися в Білорусі або Україні.

Спільний технічний секретаріат у Варшаві отримав 776 заявок і більша частина з них (46%, 358 проектів) пройшла технічну оцінку. На жаль, з причини обмеженого фінансування програми, було неможливо надати підтримку всім проектам, що були рекомендовані експертами. Відбірковий комітет Програми затвердив фінансування лише для 164 проектів. Загалом, 158 проектів були

повністю виконані (за виключенням додатково підписаних контрактів в 2009 році). Більшість з них було профінансовано з ЄФРР (139 проектів). 13 проектів було реалізовано завдяки співфінансуванню Tacis SVC, а 6 проектів були спільними (співфінансування з ЄФРР та Tacis SVC одночасно).

Місцеві органи влади становили найбільшу групу бенефіціарів Програми. Також серед бенефіціарів Програми були центри культури, школи, управління пожежної служби, дослідницькі центри, управління державних лісових господарств та дорожні управління, недержавні організації (асоціації та фонди).

Під час перших двох наборів домінували великомасштабні проекти (модернізація інфраструктури комунікацій, захист навколишнього середовища та розвиток інфраструктури туризму), що призвело до вичерпання коштів бюджету Пріоритету 1 уже в квітні 2006 року.

Третій набір був спрямований виключно на «м'які» проекти (переважно у сфері культури, досліджень та розвитку підприємництва на прикордонних територіях), які виконувалися в рамках заходу 2.1.

Під час останнього, четвертого, набору проектів можна було подавати проектні пропозиції в рамках всіх трьох пріоритетів. Зважаючи на обмеженість фінансування, було прийнято рішення надати підтримку лише неінвестиційним проектам (таким як розробка стратегій розвитку, підготовка технічної документації, технічно-економічного обґрунтування та звітів з оцінки впливу на навколишнє середовище для запланованих інвестиційних проектів).

Румунія-Україна-Молдова.

Спільна операційна програма Румунія-Україна-Молдова – один з нових інструментів фінансування Програми прикордонного співробітництва ЄСП ЄС, який здійснюється на зовнішніх кордонах ЄС протягом 2007-2013 рр.

Мета програми – створення «зв'язків» між цими трьома країнами, для допомоги прикордонним областям у подоланні

спільних проблем розвитку, співробітництва і пошуку спільних рішень. Відтепер, кордони об'єднуюватимуть прикордонні області замість того щоб їх розділяти.

Операційна програма надає підтримку людям, які проживають на прикордонних територіях для розвитку

економіки прикордонної території, для протистояння екологічним проблемам і підвищення їх готовності до надзвичайних ситуацій. Програма також сприятиме взаємодії між людьми і громадами, що проживають на прикордонних територіях.

Фінансування Європейської Комісії Операційної програми складає 126,72 млн. євро на період 2007-2013 рр. Програма фінансується Європейським інструментом сусідства і партнерства і національними фондами. Бюджет Операційної програми на період 2007-2013 рр. в євро становить:

- внесок Співтовариства – 126 718 067,00;
- національне фінансування – 11 404 628,00.

Операційна програма характеризується певними особливостями що стосуються областей, що можуть бути обраними, пріоритетів і заходів, а також претендентів.

Основний регіон для Операційної програми складають наступні області:

- в Румунії наступні повіти: Сучава, Ботошани, Яси, Васлу. Галац і Тулча;
- в Україні: Одеська і Чернівецька області;
- в Республіці Молдови: ціла країна.

Крім того, як додаткові регіони були включені певні непри-

кордонні сусідні території, що можуть позитивно впливати на співробітництво в цій зоні. Додаткові регіони матимуть доступ до всіх пріоритетів програми, але на цих територіях можуть розроблятися і впроваджуватися тільки «м'які» проекти. Ними є:

- в Румунії: повіт Браїла;
- в Україні: Івано-Франківська область і Вінницька області, а також десять районів: Вінковецький, Чемеровецький, Хмельницький, Кам'янець-Подільський, Летичівський, Дунаєвецький, Держинський, Новоушицький, Ярмолинецький та Городецький в Хмельницькій області і дванадцять районів Тернопільський, Бережанський, Підгайцівський, Теребовлянський, Монастириський, Гусятинський, Чортківський, Борщівський, Заліщицький і Бучацький в Тернопільській області.

Всі вищезгадані території названі «Обрані регіони» – а це означає, що тільки проекти, розроблені в цих областях, можуть отримати фінансування від Робчої програми.

Спільна операційна програма Румунія-Україна-Молдова охоплює три пріоритети і один додатковий елемент – Технічну допомогу.

Перший пріоритет: формування конкурентоздатної економіки на прикордонній території. Цей пріоритет має на меті поліпшення економічної ситуації прикордонних територій шляхом підтримки диверсифікації і модернізації економіки.

Другий пріоритет: екологічні виклики і готовність до надзвичайних ситуацій. Цей пріоритет має на меті розробку довгострокових рішень екологічних проблем, з якими стикаються прикордонні області, особливо ті які пов'язані з надзвичайними екологічними ситуаціями, коли скоординований підхід є надзвичайно важливим.

Третій пріоритет: співпраця «Людина до людини». Цей пріоритет має на меті сприяння більшій взаємодії між людьми і громадами, що живуть в прикордонних областях.

Технічна допомога. Мета Технічної допомоги – досягти реального і ефективного виконання Програми через підготовку,

моніторинг, адміністративну і технічну підтримку, і забезпечення якомога ширшої участі громадськості.

Кожен пріоритет розділено на більш детальні розділи, під назвою «заходи».

Пріоритет 1: формування конкурентоздатної економіки на прикордонній території.

1.1 Поліпшення продуктивності і конкурентоспроможності в міських і сільських регіонах.

1.2 Ініціативи співробітництва в сфері транспорту та енергетичної інфраструктури.

Пріоритет 2: екологічні виклики і готовність до надзвичайних ситуацій.

2.1 Спільне вирішення екологічних проблем, зокрема готовність до надзвичайних ситуацій.

2.2 Водопостачання, управління стічними водами.

Третій пріоритет: співпраця «Людина до людини».

3.1 Місцеві та регіональні адміністрації, підтримка організацій громадянського суспільства і місцевих громад.

3.2 Освітній, соціальний і культурний обмін.

Технічна допомога складатиметься з двох головних компонентів:

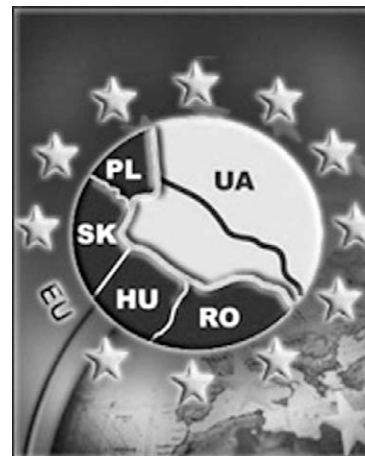
1. Управління програмою та її виконання.

2. Інформування.

Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна.

Програму прикордонного співробітництва ЄІСП Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна буде реалізовано протягом 2007-2013 рр. на зовнішніх кордонах трьох країн-членів ЄС та України. Вищезгадана програма набрала чинності 23 вересня, 2008 року після ухвалення Європейською Комісією. Бюджет програми на сім років складає 68 638 283 євро та фінансується з фондів ЄІСП.

В рамках програми відкриваються широкі можливості потенційним аплікантам через пріоритетні напрямки співпраці – сприяння економічному та соціальному розвитку, покращення якості навколишнього середовища, покращення ефективності кордону,

підтримка співробітництва у вимірі «люди-людям».

Загальна ціль програми є інтенсифікація та поглиблення співробітництва між Закарпатською, Івано-Франківською та Чернівецькою областями України і прийнятними та додатковими регіонами Угорщини, Румунії та Словаччини у екологічно-, соціально- та економічно-сталий спосіб.

Програма відкриває широкі можливості потенційним аплікантам

через визначені пріоритети та заходи. Кожний програмний пріоритет має наступні цілі:

Пріоритет 1: Сприяння економічному та соціальному розвитку.

Передача знань та обмін досвідом з метою сприяння спільному розвитку бізнесу та посилення туристичної привабливості території.

Захід 1.1 Гармонізований розвиток туризму.

Захід 1.2. Створення кращих умов для малого і середнього підприємництва та розвитку бізнесу.

Пріоритет 2: Покращення якості навколишнього середовища.

Покращення якості повітря, вод, земельних та лісових ресурсів, а також зменшення ризиків нанесення шкоди природному навколишньому середовищу.

Захід 2.1. Охорона навколишнього середовища, стале використання та управління природними ресурсами.

Захід 2.2. Готовність до надзвичайних ситуацій.

Пріоритет 3: Покращення ефективності кордону.

Підвищення ефективності управління кордоном на українському кордоні.

Захід 3.1 Удосконалення транспортної інфраструктури перетину кордону та обладнання на прикордонних пунктах контролю.

Пріоритет 4: Підтримка співробітництва «люди-людям».

Удосконалення ефективності державних послуг та підвищення взаєморозуміння між різноманітними групами суспільства.

Захід 4.1. Інституційне співробітництво.

Захід 4.2. Маломасштабне співробітництво «люди-людям».

Територія програми розташована на угорсько-словацько-румунсько-українському кордоні і охоплює приблизно 598,9 км спільного кордону з Україною, що повністю включає словацько-українську (97,9 км), угорсько-українську (134,6 км) та частково румунсько-українську (366,4 км) лінію кордону.

Прийнятні територіальні одиниці програми:

Угорщина:	Словацьчина:	Румунія:	Україна:
Соболч-Сотмар-Берег меде	Кошіцький край Пряшівський край	Марамуреш юдетул	Закарпатська область
Боршод-Абауй-Земплен меде (додаткова територія з повною участю)		Сату-Маре юдетул	Івано-Франківська область
		Сучава юдетул	Чернівецька область
		(додаткова територія з обмеженою участю)	(додаткова територія з обмеженою участю)

«Додаткова територія з повною участю» означає, що будь-яка організація, яка на ній розташована може співпрацювати в рамках програми без будь-яких обмежень. «Додаткової території з обмеженою участю» означає, що будь-яка організація, яка на ній розташована може співпрацювати в рамках програми з певними обмеженнями.

Загальна вартість проекту не може бути повністю профінансована з коштів Європейської Комісії. Крім того, кошти гранту не можуть бути більше, ніж 90% від загальної вартості проекту. Різниця (10% співфінансування) має бути профінансована з влас-

них коштів апліканта або партнерів чи з будь-яких інших фондів окрім фондів бюджету Європейської Спільноти або Фонду Європейського Розвитку. Співфінансування має становити принаймні 10% від загальної вартості проекту. У разі якщо аплікант або партнер зареєстровані в країнах-членах ЄС, що приймають участь у програмі, максимально 5% від загальної вартості проекту (що становить 50% всього співфінансування) буде профінансовано з національного бюджету країн – членів ЄС. Решта 5% (інші 50% співфінансування) мають бути забезпечені власними коштами апліканта або партнерів.

Чорне море.

Спільна Операційна Програма басейну Чорного моря на 2007-2013 рр. фінансується коштами ЄІСП.

Загальний бюджет 17 млн. євро.

Регіони, на які поширюється дія програми:

Румунія : південно-східний регіон.

Болгарія: північно-східні та південно-східні регіони.

Греція: регіони центральна та анатолійська (східна) Македонія, Фракія.

Росія: Ростовська область, Краснодарський край і Республіка Адігея.

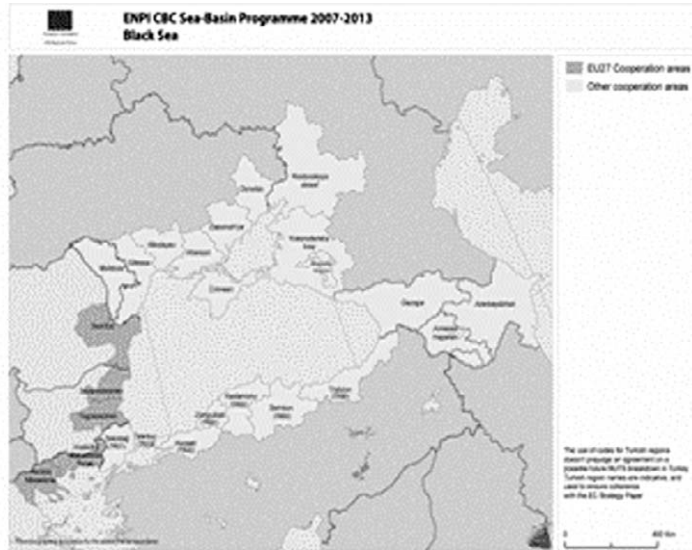
Туреччина: регіони: Костянтинополь (Стамбул), Текірдаг, Коджаелі, Зонгюлдак, Кастамону, Самсун, Трапезунд.

Україна: Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька та Донецька області, Автономна Республіка Крим і м. Севастополь.

Вірменія, Азербайджан, Грузія, Молдова: всі регіони цих країн.

Проекти повинні бути спільними (тобто мати двох або більше учасників) та належати до одного з наступних типів:

Інтегровані проекти, у яких партнери з кожного боку кордону за допомогою різних складових частин сприяють здійсненню проекту.

Симетричні проекти, у яких сторони здійснюють однакову діяльність з обох боків кордонів.

Проекти, що розробляються майже цілком або виключно на території однієї з сторін, але для досягнення користі для всіх партнерів

Проект повинен мати безпосередній вплив на учасників з обох боків кордону, що треба розуміти як дотримання принаймні двох з переліку наступних умов, а саме: спільний розвиток, спільна команда працівників, спільне виконання, та/або спільне фінансування.

- спільний розвиток: проект має бути розроблений його учасниками спільно;
- спільне виконання: діяльність має вестися та координуватися всіма партнерами, має бути спільне управління проектом;
- спільна робоча група: має бути один спільний менеджер проекту, один спільний фінансовий менеджер тощо;
- спільне фінансування: кожна сторона має спільно фінансу-

вати проект, спільний бюджет має бути розподілений між партнерами згідно з діями, які впроваджуються кожною стороною.

Діяльність, пов'язана з проектом, має вестися на території, що задовольняє вимогам проекту. Дотримання вимог програми кожним кандидатом-учасником спільного проекту має оцінюватись до проведення власне оцінки вимог до самої спільної діяльності.

Кандидати, які відповідають умовам проекту (апліканти).

Кандидат/партнер (доступ до фондів ЄІСП, рівні права у спільному проекті):

- центральний орган виконавчої влади (наприклад, Міністерство навколишнього середовища), орган місцевого самоврядування/регіональна влада державна адміністрація (наприклад, міські ради);

- юридичні особи публічного права (установи-контрактери, як це визначено Директивою 2004/18/ЄС, впровадженою в національне законодавство країн-членів ЄС, щодо державної закупівлі товарів та послуг);

- асоціації, засновані одним чи декількома національними, регіональними чи місцевими органами виконавчої влади, або однією чи декількома юридичними особами публічного права, державними або комунальними підприємствами як це визначено у Директиві 2004/17/ЄС, іншими неприбутковими організаціями, євро регіонами, Європейською групою з питань територіального співробітництва.

Організації, установи мають бути зареєстровані та знаходитись у регіонах, на які поширюється дія програми. У випадку, якщо їх органи управління зареєстровані та розташовані поза регіонами, на які поширюється дія програми, але в одній з десяти країн-учасниць, тоді запропоновані проекти мають впроваджуватися у регіонах, на які поширюється дія програми та мати місцеве/регіональне/допоміжне відділення/філію, що розташовані та діють у регіонах, на які поширюється дія програми.

В останньому випадку можливі наступні альтернативи:

1. У випадку допоміжного відділення (яке є юридичною особою), саме відділення має бути кандидатом на участь у програмі, а у випадку підписання договору на виконання проекту – воно має бути бенефіціарієм.

2. У випадку філії (яка не є юридичною особою), центральна установа має бути кандидатом, а у випадку підписання договору на виконання проекту воно має бути бенефіціаром (вигодонабувачем)

Асоційовані партнери (не мають права на кошти ЄІСП, окрім компенсації витрат на подорож та добових витрат) – це інституції/установи, які можуть зробити внесок втілення у впровадження проекту, але не отримують грантове фінансування, окрім компенсації витрат на подорож та добових витрат.

Асоційовані партнери не мають відповідати вимогам, які висуваються до партнерів та кандидатів, але мають бути зазначені у грантовій заявці (аплікаційній формі) кандидата.

Партнери мають задовольняти тим самим вимогам, що і кандидати. Партнери мають бути зареєстровані та розташовані у регіонах, на які поширюється дія програми.

Проекти будуть спільно подаватись на розгляд та впроваджуватись учасниками, що будуть завжди залучати партнерів з однієї з кількох країн-членів (Болгарія, Греція, Румунія) та з однієї з партнерських країн (Вірменія, Азербайджан, Грузія, Республіка Молдова, Росія, Україна) та/або з Туреччини. Участь турецьких партнерів є можливою лише у проектах, розрахованих на трьох учасників, що включає залучення принаймні однієї країни-члена та одного партнера з партнерських країн.

Рекомендована кількість партнерів, залучених до кожного проекту – від трьох до десяти партнерів.

2.4. Участь регіонів України в асоціативних утвореннях

На нинішньому етапі розвитку української держави європейська інтеграція визначена основним пріоритетом її зовнішньої політики. Одним із активно здійснюваних напрямів інтеграції регіонів України в загальноєвропейський простір є їх долучення до участі в різного роду асоціативних утвореннях.

Даній проблематиці присвячена значна кількість вітчизняних наукових та практичних досліджень, переважна більшість з яких обґрунтовує необхідність активізації інтеграційної діяльності. Щодо регіонального рівня здебільшого розробляється проблематика транскордонного співробітництва та функціонування і розвитку євро регіонів. Проте, проблема полягає в тому, що у більшості випадків мета приєднання регіонів до різних європейських асоціацій не є чітко визначеною та, як наслідок, не підкріплюється належним плануванням діяльності та реалізацією конкретних заходів.

Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції у звіті «Регіональне та транскордонне співробітництво між Україною та ЄС» відмічає, що Україна активно бере участь у діяльності регіональних міжнародних організацій та асоціацій. Регіони України залучені до роботи таких об'єднань: Асамблея європейських регіонів, Конгрес Регіональних та Місцевих влад Європи, Асоціація європейських прикордонних регіонів, Конференція приморських регіонів Європи та інші.

Налагоджуються контакти на державному рівні та на рівні органів місцевого самоврядування з Комітетом регіонів Євросоюзу, відповідними структурами Ради Європи та ЄС, Асоціацією європейських прикордонних регіонів, Радою європейських муніципалітетів та регіонів, Конференцією периферійних морських регіонів Європи, Об'єднанням найбільших європейських міст. На сьогодні регіони України декларують найбільшу зацікавленість у співпраці з Асамблеєю європейських регіонів та Асоціацією європейських прикордонних регіонів.

Асамблея Європейських Регіонів (АЄР) – об'єднання регіонів з усієї Європи, включаючи країни СНД, яке тісно співпрацює з Радою Європи та інституціями Європейського союзу, і підтримує постійні зв'язки з іншими міжрегіональними асоціаціями. Організована у 1985 році під назвою Ради Регіонів Європи. У Статуті АЄР головною її метою визначається як «політичний голос регіонів Європи». Складовою її діяльності є програми міжрегіонального співробітництва. Серед завдань АЄР також сприяння регіоналізації в Європі та підтримка принципів субсидіарності та комплементаризму між місцевим, регіональним і національним рівнями, а також наднаціональним (загальноєвропейським). АЄР працює в чотирьох комітетах: перший стосується інституційних справ; другий – соціальних питань та охорони здоров'я; третій комітет опікується всім, що стосується економічного розвитку; четвертий комітет працює над проблемами освіти, культури та молоді.

Членами АЄР є 270 регіонів з 33 країн та 16 міжрегіональних структур, а представництво України є наступним: Одеська, Донецька, Львівська, Кіровоградська, Херсонська, Київська області.

Найбільш активно діалог з АЄР веде Одеська область, яка є її членом з 1992 року. Співробітництво з АЄР полягає в наступному:

- участь у Генеральних Асамблеях АЄР;
- стажування фахівців облдержадміністрації в штаб-квартирі та Секретаріаті АЄР;
- допомога АЄР щодо залучення до участі в щорічних Міжнародних форумах інвестицій та інновацій регіонів-членів та представників міжнародних інвестиційних компаній;
- участь у роботі двох комітетів Асамблеї: «Схід-Захід» та з питань культури, молоді, спорту і засобів масової інформації;
- проведення в Одесі чергової пленарної сесії Комітету А «Інституційні справи» та міжнародної конференції «Декларація регіоналізму АЄР: оцінка десяти років прогресу»;
- реалізація пілотного проекту АЄР «Аналіз стану економіки регіону та розробка рекомендацій щодо стратегії економічного розвитку».

Наведена інформація свідчить про отримання Одеською областю в основному інформаційної та методологічної допомоги від АЄР, яка носить епізодичний характер, хоча подекуди й містить елементи системності. Разом з тим, решта українських регіонів-учасників АЄР отримують значно скромніші дивіденди від наявності статусу члена Асамблеї.

Співпраця Донецької області з АЄР розпочалася в 2000 р., коли представники регіону взяли участь в Генеральній Асамблеї АЄР. У 2002 р. приймається рішення про входження регіону в АЄР і про надання права голосу. Починаючи з 2006 року представники області неодноразово брали участь в засіданнях Бюро і загальних зборах АЄР, а також здійснювали поїздки в штаб-квартиру АЄР в Страсбурзі і брюссельський офіс з метою вивчення моделей адміністративно-територіального устрою і можливостей їх адаптації до умов України, ознайомлення з діяльністю регіонів-членів АЄР і європейських організацій, а також досвідом регіонів країн-членів ЄС або держав, підготовлюваних до приєднання.

Також у 2000 році до діяльності АЄР приєдналася Львівщина, а з 2007 року стала її повноправним членом. Співробітництво з АЄР було включено складовою частиною до Програми зовнішніх зв'язків, міжнародної та промоційної діяльності Львівської області на 2008 рік, а рівень співпраці можна охарактеризувати наступним чином:

- візити делегації Львівської області до Генерального Секретаріату Асамблеї з метою забезпечення участі Львівської області в міжнародних та міжрегіональних асоціаціях, об'єднаннях та організаціях;
- візити посадовців АЄР до Львівської області;
- залучення АЄР до організації Міжнародних економічних форумів у Львівській області;
- участь у програмі Асамблеї «Центуріо», яку фінансує Європейський Союз і яка полягає в обміні досвідом у галузях економічного розвитку, туризму та захисту довкілля.

Щодо решти українських областей-членів АЄР, то рівень їх співробітництва з Асамблеєю є ще менш інтенсивним.

У 2005 році з метою вивчення досвіду європейських регіонів та подальшого розгортання євроінтеграційних процесів повноправним членом АЄР стала Кіровоградська область. Офіційна делегація Кіровоградської області брала участь у засіданні Генеральної Асамблеї та Загальному Засіданні АЄР, а також святкуванні 20-ї річниці створення Асамблеї. В свою чергу область відвідував Генеральний Секретар АЄР для ознайомлення з її соціально-економічним потенціалом. Членські внески для області за оцінками представників місцевої влади складають 5-7 тис. євро на рік, проте наразі відсутня інформація про будь-які здобутки області від статусу члена АЄР.

Разом з Кіровоградською областю у 2005 році статусу повноправного члена АЄР набула Київська область. Наявна інформація про стан співробітництва з АЄР обмежується повідомленням про участь делегації області у засіданні Генеральної Асамблеї Європейських регіонів «Від міграції до інтеграції: регіональні рішення Європейських викликів».

Щодо Херсонської області, то інформація про співробітництво з АЄР відсутня. Заходи щодо реалізації програми інвестиційної привабливості Херсонської області на 2008 – 2011 роки окремим пунктом передбачають оплату членських внесків до бюджету АЄР у сумі 300,6 тис. грн.: 2008 рік – 70,6 тис. грн., 2009 рік – 73,0 тис. грн., 2010 рік – 77,0 тис. грн., 2011 рік – 80,0 тис. грн. Проте, здійснення будь-якої спільної діяльності з АЄР вищезазначені Заходи не передбачають.

Таким чином, на сьогодні ефективність участі українських регіонів в АЄР можна визначити як невисоку. Здійснювана ними діяльність показує, що членство в Асамблеї перетворюється на самоціль та використовується регіонами лише для власного позиціонування як учасників міжнародного співробітництва. Попри те, що основними статутними завданнями АЄР є:

– організація та розвиток діалогу та співробітництва між усіма регіонами Європи;

– сприяння посиленню політичної ролі регіонів Європи;

– просування регіональної демократії з урахуванням існуючої різноманітності регіонів і відповідно до принципів, визначених у «Декларації про регіоналізм в Європі»;

– розробка спільних проектів у різних сферах і їх реалізація.

Значних здобутків за цими напрямками українські регіони-члени Асамблеї поки що не мають.

АЄР є однією з наймасштабніших структур в Європі, які обстоюють інтереси регіонів. Разом з тим, існують і більш дрібні міжнародні асоціації, створені для вирішення конкретних регіональних проблем. Прикладами таких асоціацій можуть бути:

– Конференція периферійних приморських регіонів (The Conference of Peripheral Maritime Regions). Створена у 1973 році, налічує понад 100 членів. Виконує дві основні функції: виступає за перенесення економічної активності з центральних до периферійних і приморських територій, а також сприяє спільним ініціативам, що базуються на використанні ресурсів приморських територій;

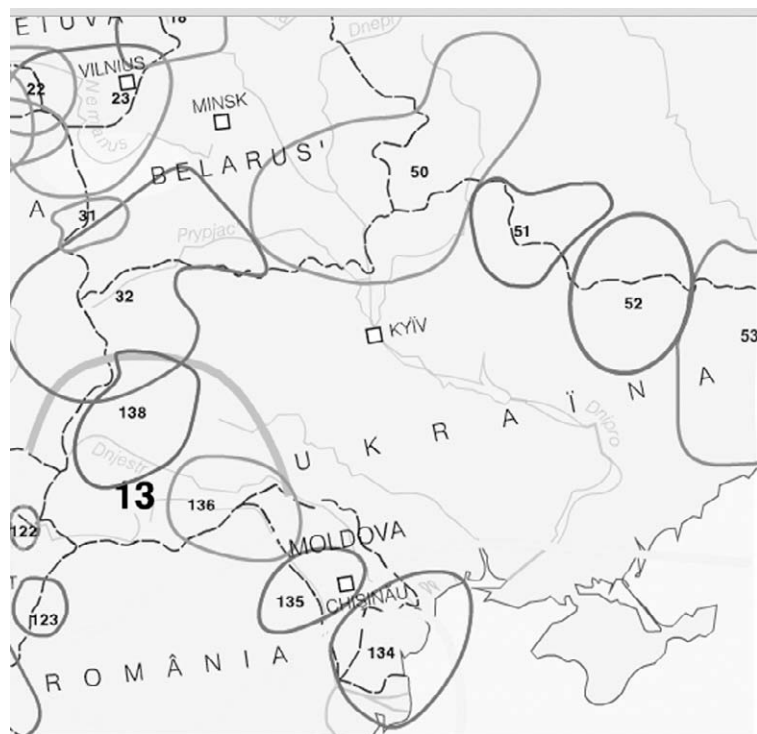
– Робоча група традиційних індустріальних регіонів (The Working Group of Traditional Industrial Regions) створена у 1984 році, об'єднує близько 20 регіонів Європи. Є класичним зразком об'єднання за спільними інтересами. Основною її метою є обмін досвідом та зміцнення зв'язків між індустріальними регіонами, лобювання включення до нових пріоритетів структурних фондів фінансування регіонів з падінням виробництва промислової продукції;

– «Чотири двигуни Європи» (Four Motors of Europe). Створена у 1988 році, об'єднує німецьку землю Баден-Вюртемберг, іспанську Каталонію, італійську Ломбардію і французький регіон Рон-Альпи. Основні напрямки співпраці: розвиток транспортної інфраструктури та комунікацій, співпраця в галузі нових техноло-

гій, освіти і науки. У 1995 році підписано документ про спільну європейську стратегію «Чотирьох двигунів Європи».

З огляду на значну увагу, яка нині приділяється в Україні питанням транскордонного співробітництва, доцільно також дослідити ефективність співпраці українських регіонів з Асоціацією європейських прикордонних регіонів (АЄПР).

До цього об'єднання входять як прикордонні, так і транскордонні регіони. Створена у 1971 році Асоціація відстоює інтереси своїх членів перед державними структурами, організовує конференції та форуми. У 1981 році підготувала Хартію прикордонних та транскордонних регіонів (змінена і доповнена у 1987 році), у якій, зокрема, підкреслювалося, що прикордонні і транскордонні регіони є рушійними силами регіонального розвитку. Асоціація є дорадчим органом Ради Європи та ЄС.

Транскордонне співробітництво в Україні реалізується у форматі єврорегіонів, яких за участю українських областей станом на кінець 2011 року створено вісім. Відносини членства українських регіонів в АЄПР побудовані на засадах їх належності до єврорегіонів (за виключенням Львівської області, яка має крім єврорегіонального самостійне членство). При цьому інтенсивність та ефективність діяльності українських регіонів в АЄПР є порівняно вищою ніж в АЄР, хоча резерви для розвитку взаємовигідного співробітництва залишаються значними.

П'ять єврорегіонів є членами АЄПР. На карту Асоціації українські єврорегіони нанесені під номерами: 13 – «Карпатський», 32 – «Буг», 50 – «Дніпро», 51 – «Ярославна», 52 – «Слобожанщина», 53 – «Донбас», 134 – «Нижній Дунай», 136 – «Верхній Прут». Тому доцільно детальніше розглянути здобутки українських регіонів в рамках діяльності цієї Асоціації.

В рамках Карпатського регіону з АЄПР співпрацюють дві українські області: Закарпатська і Львівська. Проте, ані перша, ані друга не мають значного ефекту від членства в АЄПР. Співпраця областей з АЄПР здебільшого полягає у залученні представників АЄПР до участі у конференціях на території області.

Волинська область є одним із співзасновників транскордонного об'єднання єврорегіон «Буг». У 1996 р. «Буг» набув членства в Асоціації європейських прикордонних регіонів. Представники єврорегіону «Буг» беруть участь у засіданнях Генеральної Асамблеї та щорічних конференціях цієї міжнародної організації, а керівник секретаріату єврорегіону «Буг» з української сторони у 2000 році був обраний членом Виконавчого комітету АЄПР. У 2003 році Єврорегіону «Буг» було вручено диплом за значні досягнення в сфері транскордонного ринку праці та підвищення кваліфікації. Проте, для широкого загалу інформація про здійснювану областю спільно з АЄПР діяльність практично відсутня.

Одеська область представлена у довіднику «Біла книга прикордонних регіонів» Єврорегіоном «Нижній Дунай». Єврорегіон

«Нижній Дунай» був створений у серпні 1998 року, а до його складу входять повіти Бреїла, Галац і Тульча (Румунія), Одеська область (Україна) та райони Вулканешти, Кагул і Кантемір (Молдова). Як один з регіонів у складі Єврорегіону «Нижній Дунай», область є членом АЄПР з 2001 р., а серед переваг, отриманих від членства можна відзначити наступне:

- АЄПР залучена до участі та організації Міжнародних форумів інвестицій та інновацій;
- представники області беруть участь у конференціях АЄПР з питань транскордонного співробітництва;
- область нагороджена спеціальним призом АЄПР за «налагодження інтенсивного соціально-культурного співробітництва, незважаючи на складну ситуацію у прикордонних районах України, Молдови та Румунії».

У 2002 р. нагородою АЄПР було відзначено розвиток транскордонного співробітництва в рамках Єврорегіону «Нижній Дунай» як найбільш динамічного серед інших єврорегіонів, до складу яких входять області України.

Попри те, що Єврорегіон «Верхній Прут» не є членом Асоціації до діяльності АЄПР також залучена Чернівецька область. Область була одним із ініціаторів розробки Закону України «Про транскордонне співробітництво» (прийнятого Верховною Радою України 24.06.2004 року), в процесі роботи над яким було використано консультаційний ресурс АЄПР.

Членство Єврорегіону «Дніпро» в АЄПР визначено однією з важливих передумов розвитку Співтовариства. З 2003 року Єврорегіон «Дніпро» має статус спостерігача та визначені головні напрямки співробітництва з АЄПР. Попри вищезазначене, періодичні візити представників Асоціації до Чернігівської області та досягнуті попередні домовленості, серйозні здобутки на сьогодні відсутні.

З 2004 року спостерігачем в Асоціації є єврорегіон «Слобожанщина», який у 2009 році набув повноправного член-

ства. У 2008 році у Харкові відбувся Міжнародний Форум «Слобожанщина-EUREGIO: 5x50», присвячений святкуванню 5-річчя єврорегіону «Слобожанщина» (Росія-Україна) та 50-річчя єврорегіону «EUREGIO» (Німеччина-Нідерланди). Як і переважна більшість представників українських єврорегіонів, область залучена до участі у щорічних конференціях АЄПР.

Слід відзначити суттєвий прогрес єврорегіона «Ярославна», створеного у 2007 році, який за два роки набув статусу повноправного члена Асоціації. Основним здобутком Єврорегіону можна визнати рішення про проведення в 2011 році 40-ї Ювілейної Генеральної Асамблеї і Щорічних Зборів АЄПР на його території. Вперше з моменту заснування АЄПР, даний високий форум було проведено на території СНД, проте не в Сумській області, а в м. Курську.

Щодо Єврорегіону «Донбас», то вступ до АЄПР як повноправного члена розглядається його засновниками як найближча перспектива. У квітні 2011 року направлено звернення голови Луганської облдержадміністрації Генеральному Секретарю Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів про надання умов вступу і участі в роботі Асоціації. У травні 2011 року отримано відповідь про умови участі в даній організації. 22-24 вересня 2011 року делегація Луганської області взяла участь в 40-й Генеральній Асамблеї і Щорічній Конференції Асоціації в м. Курськ. Метою поїздки, якій було вивчення досвіду роботи єврорегіонів і питання членства в АЄПР. Згідно рішення II засідання Ради Єврорегіону «Донбас» від 19.10.2011 Луганській стороні доручено підготувати необхідні документів і почати процедуру вступу в АЄПР. Наразі направлено лист генеральному секретарю АЄПР з проханням про прийняття Єврорегіон «Донбас» в Асоціацію Європейських Прикордонних Регіонів.

Засновники Єврорегіону очікують, що повноправне членство в АЄПР дозволить позиціонувати його як активного учасника міжнародної регіональної політики, дає можливість напряму

виходити на ряд європейських структур та організацій, брати участь в заходах і проектах з реалізації основних завдань Євро-регіону «Донбас».

Таким чином, аналіз та оцінка участі українських регіонів в європейських асоціативних утвореннях, зокрема Асамблеї Європейських Регіонів та Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів попри тривалу історію взаємовідносин та динаміку зростання представництва в цих структурах, засвідчує досить низький рівень віддачі від набутого статусу членів зазначених міжнародних організацій.

Слід відзначити, що діалог має постійний характер та відбувається на високому представницькому рівні як з боку українських регіонів, так і зазначених європейських структур. Хоча в активності досліджуваних регіонів України, залучених до діяльності АЄР та АЄПР, спостерігаються суттєві відмінності, проте загальний рівень співпраці є досить невисоким та переважно зводиться до обопільних візитів по вивченню досвіду та участі в загальних зібраннях. На жаль, на прикладному рівні, рівні середнього менеджменту прикладів повноцінного залучення можливостей та ресурсів європейських регіональних асоціацій їх українські члени демонструють зовсім небагато.

Такий стан речей в багатьох випадках обумовлений слабким розумінням суті діяльності європейських інституцій, тому подекуди набуття в них членства перетворюється на самоціль. Як наслідок, навіть, порівняно невисокі ставки членських внесків для українських регіонів перетворюються на додатковий фактор з'ясування доцільності участі в міжнародній співпраці в існуючих формах.

Разом з тим, необхідно також вивчити питання ефективності участі українських регіонів в інших спеціалізованих об'єднаннях, зокрема й тих, що вже згадувались вище. З огляду на їх галузеву спрямованість можна очікувати, що рівень співробітництва в їх рамках буде більш адекватним потребам українських учасників.

А щодо подальшого співробітництва в рамках АЄР та АЄПР позицію українських членів цих поважних організацій слід змінювати та поряд зі здійснюваною діяльністю посилювати її в напрямку підвищення ефективності використання можливостей європейських партнерів.

2.5. Проблеми та пріоритетні завдання розвитку євро регіонального співробітництва

Кожен з вітчизняних євро регіонів може пред'явити певні досягнення, представити реалізовані проекти, ідентифікувати проблеми розвитку співпраці. Відсутність методик, індикаторів, рейтингів і інших інструментів оцінки ефективності діяльності євро регіонів не дозволяє безпечесно заявляти про їх низьку результативність і безперспективність існування.

Разом з тим, відкриті інформаційні джерела, починаючи з сайтів євро регіонів (або їх відсутності), заяв представників органів місцевих властей і регіональних засобів масової інформації свідчать про більш, ніж скромні успіхи українських євро регіонів. Складно заперечувати дану точку зору, зважаючи на відсутність істотних проблем у вимірюванні «люди-людям», які спочатку виступали каталізаторами реалізації ідеології транскордонної співпраці в Європі, і розуміючи об'єктивні першопричини створення євро регіональних об'єднань в українському прикордонні. У зв'язку з цим позитивне бачення майбутнього їх існування базується або на визнанні неефективності застосованого підходу і переформатуванні євро регіонів на принципово інших ідеологічних основах, або збереженні «статус кво» в плані ідеології, але зміні пріоритетів, форм і механізмів співпраці.

При ухваленні першого варіанту органи влади повинні відмовитись від спроб встановити монополію на євро регіональну співпрацю, зменшити регуляторний і контрольний тиск, і виступити як рівноправні суб'єкти разом з іншими секторами (бізнес,

наука, неурядові організації тощо). Наприклад, через національні особливості примату органів влади у єврорегіональній співпраці, її пріоритети намагаються вибудувувати через призму економічних відносин, що не є характерним для європейських моделей. Бажання влади реалізувати цей пріоритет в транскордонному вимірі має базуватись на реальних економічних законах. За відсутності вигоди співпраці з контрагентами з регіону суміжної держави для бізнесу, як базового суб'єкта в цьому виді відносин, держава не зможе досягти ефекту при реалізації даного пріоритету.

При ухваленні другого варіанту єврорегіональна співпраця може розвиватись тільки в контексті реалізації національних політик, що вимагатиме балансування місцевих органів властей між необхідністю розв'язання реальних проблем і виконання генеральної державної лінії. При цьому лібералізація єврорегіональної співпраці як з боку національної, так і місцевої влади стане поштовхом для розвитку відносин на рівні безпосередніх бенефіціарів – мешканців даних територій. При подальшій концентрації важелів здійснення єврорегіональної співпраці в органах влади виникне необхідність перегляду транскордонної політики, зміни функціональних обов'язків в контексті визначення відповідальних, регуляторних і координаційних суб'єктів, ухвалення стратегічних і програмних пріоритетів, передбачення належного ресурсного забезпечення.

Тобто, в першому випадку йтиметься про зближення з європейською регіональною політикою, а в другому – про побудову специфічної регіональної моделі співпраці. І перший, і другий варіанти схильні до значного впливу чинника державного рівня управління, що ускладнює задачу реформування єврорегіонів регіональними органами влади, які в сьгоднішній моделі залишаються базовими інституціями.

Цьому питанню приділяється значна увага. У Верховній Раді України відбулись парламентські слухання з питань інтенсифікації співробітництва України з Європейським Союзом у рамках

єврорегіонів та перспектив транскордонного співробітництва. Метою проведення парламентських слухань стало обговорення проблем та перспектив транскордонного співробітництва, обмін існуючим досвідом та напрацювання рекомендацій щодо удосконалення законодавчої бази і конкретних пропозицій для виконавчої влади. Визнано, що прикордонні регіони мають певний досвід співробітництва, однак він у повній мірі не відповідає існуючим потребам.

Верховна Рада визначила необхідність активізації механізмів міжпарламентського співробітництва та напрацювання зв'язків на рівні виконавчих та парламентських структур Європейського Союзу та його держав-членів, які можна використати для просування проектів у рамках транскордонного співробітництва, до яких належить, зокрема, Комітет з питань парламентського співробітництва між Україною та Європейським Союзом. Важливим визнано активну участь України у міжнародних організаціях та асоціаціях. Це, зокрема, Асамблея європейських регіонів, Конгрес регіональних та місцевих влад Європи, Асоціація європейських прикордонних регіонів, Конференція приморських регіонів Європи тощо.

Серед конкретних кроків щодо розвитку єврорегіонів названі прискорення розвитку прикордонних територій з використанням факторів міжнародного регіонального співробітництва і реалізацію потенціалу виробничої спеціалізації саме західних областей України, які ніколи не були експортноорієнтованими, які не є лідерами щодо експортної орієнтації, але, враховуючи їх територіальне розташування, мають вагомий потенціал для створення і участі у формуванні експортної бази зовнішньоторговельного балансу країни. Серед таких кроків – створення умов для додаткового залучення іноземних інвестицій і перспективи співробітництва, які в прикордонних областях більш ніж позитивні, а також спільний розвиток транспортної, комунікаційної інфраструктури, туризму, охорони навколишнього середовища

тощо. Запропоновано визначити єдиний центральний орган виконавчої влади, який на державному рівні здійснюватиме координацію транскордонного співробітництва регіонів України; провести інвентаризацію договірно-правової бази, яка укладена на міжрегіональному рівні для приведення її у відповідність із законодавством; здійснити аналіз зовнішньої торгівлі та інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

На слуханнях зазначалося, що Україна є транзитною державою, вже сьогодні залізничним транспортом щорічно перевозиться 60 мільйонів тонн вантажів в напрямку Україна-Європа, 40-45 мільйонів перевантажується в портах. Саме тому одним з основних напрямків роботи з інтенсифікації співробітництва України і Європейського Союзу є розвиток прикордонної та транспортної інфраструктури, в першу чергу, міжнародних транспортних коридорів.

Особлива увага приділена імплементації рішень Групи високого рівня європейської комісії по транспорту, у роботі якої Україна брала активну участь. Визнана необхідність реалізації пріоритетних проектів розвитку інфраструктури транспортних осей, що проходять територією України. Зокрема, реконструкції міжнародних пунктів пропуску на україно-польському кордоні Ягодин-Дрогуськ, Рава-Руська-Хребене, а також пункту пропуску Ужгород-Вишнімецьке на українсько-словацькому кордоні. Загалом на кордоні між Україною та Польщею планується введення 8 нових переходів.

Також йшлося про необхідність активізації роботи щодо розбудови української ділянки пан'європейського транспортного коридору № 5, який проходить територією країн Середземномор'я та України. Зазначено, що роль України зростає на сьомому міжнародному транспортному коридорі, який проходить по Дунаю. Зокрема, було відновлено судноплавство по каналу Дунай-Чорне море і це має стратегічне значення для України, оскільки є конкретним кроком щодо наближення до Європейського Союзу.

Щодо розвитку транспортного співробітництва, то відзначено важливу роль розбудови автобанів. Найбільш важливими проектами є будівництво та експлуатація автомобільних доріг Броди-Рівне, Львів-Броди, Львів-Краковець-південнотрансєвропейська автомагістраль, західний кордон Києва, а також Схід-Захід-Велике кільце навколо міста Києва. Будівництво автобану від Львова до Луганська також має стратегічне значення для всієї економіки України, оскільки дасть вихід українським промисловим регіонам до Західної Європи.

Відзначено організаційну системність, яка надається східному євро регіональному вектору, зокрема україно-білоруському та україно-російському міжрегіональному співробітництву. Більшість підписаних міжрегіональних угод передбачає налагодження обміну інформацією, делегаціями, проведення спільних виставок, конференцій та щорічне підписання й організацію виконання планів (протоколів) спільних заходів. Торговельно-економічні відносини більшості областей мають стійкі показники зростання як експорту, так і імпорту. В останні роки спостерігається пошквалена розвитку міжобласного співробітництва.

Передбачені конкретні напрямки функціонування транскордонних співдружностей Єврорегіон «Буг» та Єврорегіон «Дніпро», опрацьовуються можливості залучення до їх діяльності торгово-промислових палат та налагодження багатосторонньої співпраці цих євро регіонів. Розвиток такого співробітництва надає позитивного впливу на налагодження контактів між регіональними органами влади та суб'єктами господарювання. Систематично відбуваються зустрічі керівників прикордонних областей України, Республіки Білорусь та Російської Федерації.

Щодо україно-білоруського співробітництва. У ході зустрічі в Мозирі розглянуті питання щодо стану, проблем та перспектив розвитку прикордонного співробітництва областей України та Білорусі. Досягнуто домовленостей щодо підготовки регіональними торгово-промисловими палатами спільного плану

виставкових заходів на територіях прикордонних областей. Керівництво Гомельської області висловлює зацікавленість у питанні залучення потужностей будівельних організацій прикордонних областей України на спорудження ряду об'єктів, розташованих у цій області.

Учасники зустрічі в Житомирі відмітили, що найбільш важливими напрямками співробітництва є розширення зовнішніх зв'язків у галузях добування граніту, хімічної і легкої промисловості, машинобудування, переробки сільськогосподарської продукції, туризму та культури. Досягнуто домовленостей розвивати співробітництво у рамках Єврорегіону «Дніпро», проаналізувати виконання підписаних міжрегіональних угод, налагодити обмін інформаційними матеріалами між засобами масової інформації регіонів, ввести практику проведення міжнародних галузевих семінарів, тощо. У рамках зустрічі відбулось урочисте відкриття автомагістралі Майдан-Копищанський – Олевськ, що суттєво покращить умови перевезення вантажів, у т. ч. транзитних, між Україною та Республіки Білорусь.

Під час зустрічі у Луцьку сторони, обговорюючи проблеми, що виникають при перетині українсько-білоруського кордону, дійшли висновку щодо необхідності інтенсифікації роботи з облаштування пунктів пропуску через українсько-білоруський державний кордон. Домовлено керівництву прикордонних областей України підготувати звернення до Кабінету Міністрів України з проханням прискорити переговорний процес внесення змін до Угоди про пункти пропуску та розгляду питання щодо прискорення прийняття рішення з приводу приєднання України до Міжнародної системи сертифікації «КОРНЕТ-АТА». Також з метою збереження позитивної тенденції динамічного розвитку двостороннього співробітництва учасники зустрічі домовилися: підписати нову угоду між Волинською та Брестською областями про співробітництво; розвивати співробітництво у рамках Єврорегіонів «Дніпро» та «Буг»; прискорити розгляд питання щодо

прийняття Житомирської області до Єврорегіону «Дніпро»; вивчити можливість здійснення автобусного сполучення між Житомирською та Гомельською областями, зокрема, Житомир-Гомель.

Учасники зустрічі в Бресті відмітили, що з метою практичного втілення заходів Міждержавної програми довгострокового співробітництва між Республікою Білорусь та Україною, Протоколу 13-го засідання Міжурядової комісії слід: сприяти участі підприємців прикордонних областей у виставково-ярмаркових заходах та проведенні під час цих заходів Днів економіки прикордонних областей; вивчити можливість збільшення обсягів продажу до Брестської області з України м'яса для м'ясоперероблюючих підприємств, а також фуражного зерна; продовжити спільний моніторинг якості прикордонних річок; шокквартильно проводити зустрічі керівників органів внутрішніх справ прикордонних областей обох держав; впровадити спільні заходи з контролю за транзитом переміщення товарів та вантажів; активізувати співпрацю у туристичній та культурній галузях; сприяти взаємодії між правоохоронними органами сторін та інше.

У Бресті проведено засідання Ділової ради торгово-промислових палат України та Республіки Білорусь. Обговорювалися проблемні питання торговельно-економічних відносин, вдосконалення співробітництва в інформаційній сфері, підписано протокол, в якому заплановано низку конкретних дій торгово-промислових палат.

Чергове засідання Українсько-Білоруської Ділової ради відбулося на базі ЗАТ АПК «Зоря» (Рівненська область). Організатором проведення засідання виступила Рівненська ТПП. У ході засідання розглянуті та обговорені питання щодо стану двосторонньої співпраці в галузі агропромислового комплексу, експортного потенціалу у цій сфері України та Республіки Білорусь, а також подальший розвиток співробітництва між українськими та білоруськими партнерами на регіональному рівні. Учасники засідання ознайомилися з роботою ЗАТ АПК «Зоря», відвідали

м'ясокомбінат, тепличний комбінат, молочно-тваринницьку ферму та дочірнє підприємство «Зоря-Насіння». Прийнято рішення, провести наступне засідання Українсько-Білоруської Ділової ради в м. Гродно (Білорусь) можливо за участю молдовської сторони.

Українсько-білоруські міжрегіональні відносини постійно вдосконалюються. Має стійкий характер зростання торговельно-економічної співпраці, поживається обмін делегаціями представництв ділових та культурних кіл. Проте не в повній мірі використовуються реальні можливості регіонів і недостатньо впроваджуються положення вже підписаних угод про співробітництво.

Єврорегіональне співробітництво сьогодні виступає фактором соціально-економічного розвитку прикордонних територій, раціонального розміщення продуктивних сил та об'єктів інфраструктури, підвищення продуктивності праці та якості матеріального продукту і послуг. Крім географічних, геополітичних чинників, наявності відповідної інфраструктури та виробничих передумов на розвиток єврорегіонального співробітництва України впливають чинники організаційного та правового характеру, зокрема, загальнодержавна політика, узгодженість дій з конкретних питань на державному, регіональному і місцевому рівнях, імплементація регіональної політики ЄС у національне законодавство, наявність чітких критеріїв оцінки співпраці та відповідної системи інституцій та структур для регулювання єврорегіональних процесів.

Найбільш ефективною формою єврорегіонального співробітництва стали єврорегіони. Практика свідчить, що в єврорегіонах зростають капіталовкладення, поліпшуються умови підприємництва, зовнішньої торгівлі, валютних операцій, швидше вирішуються візові й митні питання, посилюється самостійність регіонів. В Україні єврорегіони почали діяти відносно недавно й проходять шлях організаційного становлення та апробації діяльності на конкретних проектах. Але розвиток єврорегіонів стримує слабка економічна база, недостатня інвестиційна привабливість,

відсутність гнучких ринкових структур, спільних підприємств, режиму найбільшого економічного сприяння з боку регіональних та місцевих влад.

Для регулювання міжрегіонального співробітництва важливо врахувати проблеми, які не дозволяють регіонам ефективно співпрацювати.

Значна кількість проблем має загальний характер: відмінність рівня економічного та соціального розвитку; різні політичні системи та розвиток громадянського суспільства; різний рівень транспортної, в тому числі прикордонної інфраструктури; істотні відмінності у митному і податковому законодавстві; різний рівень розвитку фінансово кредитних систем. Багато проблем пов'язано з різними підходами до питань переміщення людей, товарів, капіталу. Вони створюють дисбаланси та диспропорції у відносинах, перешкоджають швидшому подоланню депресивних показників. Досить некомфортним є візовий та митний режими, що не сприяє співробітництву країн членів ЄС зі східноєвропейськими партнерами.

Серед проблем правового характеру існує нагальна потреба перерозподілу обсягів повноважень між центральною та регіональною владою і передачі в регіони права самостійно вирішувати питання прикордонного співробітництва. Центральна влада повинна надавати певні права і обов'язки місцевим органам самоврядування на здійснення всього обсягу міжнародних повноважень. Існує також проблема невідповідності законодавства країн-учасниць транскордонного співробітництва, що суттєво гальмує вирішення багатьох поточних питань.

Розвиток транскордонного співробітництва також гальмується відсутністю комплексного підходу до вирішення проблем організації взаємодії, побудованого на балансі національних, регіональних і підприємницьких інтересів. Особливо негативно позначається правова невизначеність повноважень місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування

внаслідок чого недостатньо використовуються можливості співпраці з асоціаціями європейських регіонів, участі в європейських програмах прикордонного економічного і соціального розвитку.

У даний час переважна частина виробничо-коопераційних зв'язків між суб'єктами господарювання прикордонних областей здійснюється на рівні регіональних угод. Отже головною метою співробітництва є подолання протиріч, як попередніх періодів, так і сучасних, модернізація управління.

Стратегічним завданням реформування транскордонного співробітництва має стати ефективне використання природно-ресурсного, демографічного, виробничого і науково-технічного потенціалів регіонів з метою вирішення питань комплексного розвитку територій. Для забезпечення швидкого та найбільш результативного залучення прикордонних регіонів України до міжрегіональної та транскордонної співпраці необхідно вирішити наступні завдання:

- створення ефективної правової бази;
- створення необхідної системи управління та регулювання міжрегіональних процесів;
- обґрунтованості у прийнятті управлінських рішень;
- вироблення фінансово-економічної складової функціонування євро регіонів;
- утворення системи економічного стимулювання і збалансування інтересів сторін міжрегіонального та транскордонного співробітництва;
- забезпечення ефективних механізмів зовнішньоекономічної діяльності.

Забезпечення ефективного розвитку євро регіонального співробітництва обумовлює необхідність вирішення низки пріоритетних завдань:

- формування конкурентної економічної структури інтеграційного комплексу, прискорення економічної трансформації і більш ефективного використання природних ресурсів;
- реалізація єдиної транспортної політики щодо митних пере-

ходів і головних транспортних напрямів, будівництва та ремонту автомагістралей, розвитку регіональної системи залізниць, будівництва і реанімації регіональних аеропортів, розвитку між-регіонального повітряного сполучення;

– створення спільних фондів, асоціацій, реалізація проектів спільного розвитку, укладання міжрегіональних угод, що забезпечуватимуть найефективніше використання і розвиток потенціалів суміжних територій, сприятимуть поглибленню інтеграції на мікроекономічному рівні;

– формування однорідного соціально-економічного простору на основі поглиблення міжнародної кооперації праці між підприємствами регіонів, розвиток спільної підприємницької діяльності, формування спільної або сумісної банківської, транспортної й промислової інфраструктур;

– вирішення проблем полегшення взаємних розрахунків за поставки виробничо-технічного призначення; утворення за підтримки національних банків зацікавлених сторін міжрегіональної клірингової палати, до складу якої мають увійти впливові регіональні банки та підприємницькі структури;

– консолідація фінансових ресурсів на вирішенні пріоритетних завдань регіонального розвитку та спільних проблем у галузі охорони природи, відновлення лісових масивів, підтримання водно-повітряного балансу тощо;

– узгодження політики регулювання потоків робочої сили.

Для реалізації завдань розвитку євро регіонального співробітництва областей як центральним, так і регіональним органам влади необхідно здійснити такі організаційні заходи:

– забезпечити законодавче врегулювання повноважень місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування щодо надання їм більшої самостійності у вирішенні спільних з прикордонними регіонами інших держав завдань регіонального та місцевого розвитку, а також надання державної фінансової

підтримки програмам і проектам розвитку транскордонного співробітництва;

- сприяти виробленню узгодженої політики ЄС щодо України шляхом врахування спільних інтересів прикордонних областей та єврорегіонів;

- розвивати єврорегіональне співробітництво в рамках європейських регіональних структур (Конгресу місцевих та регіональних влад Європи, Палати регіонів Ради Європи, Комітету регіонів Європейського Союзу, Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів);

- забезпечити синхронізацію дій української сторони та інших країн, щодо транскордонних проектів у сферах економічного розвитку, розбудови прикордонної інфраструктури, культурного обміну, туризму, охорони довкілля з метою отримання одночасного фінансування з фондів програм технічної допомоги;

- сприяти поглибленню зв'язків із сусідніми державами у разі загрози та виникнення надзвичайних ситуацій транскордонного характеру, проведенню спільних заходів щодо захисту населення від надзвичайних ситуацій, розбудові міжнародних транспортних коридорів, створенню біосферних та природних заповідників, національних природних парків;

- спрощувати транскордонний режим руху товарів та послуг, які вироблені та споживаються в межах прикордонних зон;

- забезпечити більш ліберальний режим пересування громадян, що спростить гуманітарні та трудові контакти;

- впроваджувати пільгову систему щодо окремих видів міжнародної економічної діяльності;

- спрощувати регулюючі, документарні процедури для юридичних та фізичних осіб, які здійснюють прикордонні контакти та операції;

- розробити механізми спільного використання природних ресурсів, а також охорони навколишнього середовища;

- сприяти поширенню відповідної ділової інформації;

- забезпечити фінансування та стимулювання розвитку транспортної інфраструктури;

- формувати спрощені механізми надання суб'єктам підприємницької діяльності банківських кредитів, послуг страхування.

Основними принципами міжрегіонального співробітництва мають стати:

- партнерські засади відносин;

- приватно-державні засоби фінансового забезпечення реалізації спільних проектів;

- поєднання регіональних та місцевих джерел і засобів;

- залучення кредитних ресурсів вітчизняних банків та міжнародних фінансових організацій;

- державні гарантії реалізації спільних важливих проектів;

- створення спеціальних (вільних) економічних зон;

- застосування лізингу, створення спільних підприємств;

- удосконалення для регіонів митних правил;

- пропорційність розподілу дивідендів в залежності від внеску партнерів.

Реалізація зазначених напрямів сприятиме вирішенню спільних регіональних та міжрегіональних проблем економічного розвитку територій та єврорегіонів шляхом залучення інвестицій у пріоритетні галузі виробництва, подолання наслідків екологічних та техногенних катастроф, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків. Європейський досвід може стати основою формування державної програми, що має спрямовуватися на вирішення ряду важливих прикордонних проблем із країнами-учасниками СНД при збереженні специфіки та особливостей кожною із сторін.

3. ПРИКОРДОННЕ СПІВТОВАРИСТВО ЄВРОРЕГІОН «ДНІПРО»

3.1. Загальна характеристика Єврорегіону «Дніпро»

Чернігівською областю із регіонами інших країн укладено 42 угоди про співробітництво, у т.ч. 32 з регіонами Російської Федерації, 5 – з областями Республіки Білорусь, 2 багатосторонні угоди. Транскордонне співробітництво регіону здійснюється як в рамках вищевказаної договірної бази, так і шляхом взаємодії з різноманітними структурними іноземними фондами, а також безпосередніх контактів громад Чернігівщини із громадами закордоння. Важливим напрямком є співробітництво Чернігівської області в рамках Єврорегіону «Дніпро» з Гомельською областю Білорусі та Брянською областю Росії.

Прикордонне Співтовариство Єврорегіон «Дніпро» було утворене 29 квітня 2003 року. У м. Гомелі на Міжнародній установчій науково-практичній конференції «Єврорегіон «Дніпро»: створення і розвиток, проблеми і перспективи» керівники Чернігівської, Гомельської та Брянської областей підписали Угоду про його створення та прийняли Статут Співтовариства.

Підґрунтям цієї угоди є:

- Угода між Урядом України та Урядом Республіки Білорусь про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь від 12 травня 1997 року;
- Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Російською Федерацією та Україною від 25 травня 1997 року;
- Угода між Чернігівською обласною державною адміністрацією України, адміністрацією Брянської області Російської Федерації і Гомельським обласним виконавчим комітетом Республіки Білорусь про торгово-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво від 30 червня 2002 року;
- Концепція розвитку інтеграції прикордонних регіонів, за-

тверджена першим заступником голови Чернігівської облдержадміністрації 25 квітня 2000 року.

Ініціаторами створення Єврорегіону стали обласні органи виконавчої влади трьох областей. Угода про створення Єврорегіону «Дніпро» та Статут Співтовариства розроблені з урахуванням досвіду інших єврорегіонів за участю областей України. При підготовці проектів зазначених документів застосовувалися наукові розробки вітчизняних та білоруських вчених.

До складу Єврорегіону «Дніпро» входять Чернігівська область України, Брянська область Російської Федерації та Гомельська область Республіки Білорусь. Географічно межі Єврорегіону співпадають із зовнішніми кордонами областей-учасниць.

Це перший єврорегіон, до складу якого увійшли тільки східнослов'янські держави і не увійшли регіони країн-членів Європейського Союзу. Крім того, всі області-учасниці Єврорегіону отримали статус прикордонних порівняно недавно. Чернігівська, Гомельська та Брянська області стали прикордонними лише на початку 90-х років ХХ століття. До того часу територіально-виробнича структура регіонів формувалася як єдине ціле.

Відповідно, області мають поєднані транспортні, енергетичні, комунікаційні мережі, напрацьовані торговельно-економічні, етнокультурні зв'язки тощо. Це виступає потужною базою подальшого розвитку транскордонного співробітництва. Звідси випливає і основна задача, що стоїть перед Співтовариством, – зменшення негативного впливу на соціально-економічний розвиток регіонів національних кордонів, відновлення порушених та налагодження нових зв'язків між Чернігівською, Гомельською та Брянською областями в усіх сферах суспільного життя.

На установчій конференції було підкреслено, що створення Єврорегіону «Дніпро» обумовлено необхідністю в більш глибокому соціально-економічному, гуманітарному та екологічному співробітництві. Оскільки основними передумовами його створення є:

- історично обумовлена взаємопов'язаність і взаємодоповнюваність територіально-виробничих комплексів трьох областей;
- спільні культурні цінності;
- прагнення суміжних регіонів розвивати співробітництво;
- необхідність спільного вирішення екологічних проблем;
- реалізація туристичного і рекреаційного потенціалів трьох областей.

Площа єврорегіону складає 107,2 тис. кв. км, причому на Чернігівську область припадає 30,0% території, на Брянську – 32,5%, Гомельську – 37,5%. Кількість населення – майже 4 млн. чол., з них в Чернігівській області проживає майже 28%, у Брянській – 33 %, в Гомельській – 39%. Найбільші міста єврорегіону: Гомель, Мозир, Жлобин (Республіка Білорусь), Чернігів, Ніжин, Прилуки (України), Брянськ, Новозибков, Клинці (Росія). На території єврорегіону є багато озер і річок. Найбільші судноплавні річки регіону – Дніпро, Сож, Прип'ять. Єврорегіон «Дніпро» має досить сприятливі природні умови для розвитку всіх сфер життєдіяльності людини. Рівнинний характер рельєфу сприяє розвитку населених пунктів, сільськогосподарського освоєння земель, функціонування промислових підприємств. По території єврорегіону проходять важливі транспортні магістралі: залізничні колії, автомагістралі, міжнародна нафтопровідна магістраль «Дружба», газопроводи міждержавного значення. Також на території єврорегіону знаходиться велика кількість пам'яток архітектури та історико-культурних місць.

Співтовариство має відкритий характер для органів місцевого самоврядування і територіальних органів місцевого управління, у тому числі й інших держав. Усі члени Співтовариства є рівноправними незалежно від розмірів території і кількості населення.

Головною метою Співтовариства, визначеною Статутом, є сприяння соціально-економічному розвитку, науковому і культурному співробітництву прикордонних територій Сторін. Співтовариство створено з метою розвитку співробітництва

прикордонних територій у наступних напрямках:

- економічний розвиток;
- регіональне планування;
- комунікації, транспорт і зв'язок;
- освіта, охорона здоров'я, спорт і туризм;
- охорона і поліпшення стану навколишнього середовища;
- ліквідація надзвичайних ситуацій, стихійних лих і їхніх наслідків;

- сприяння розширенню контактів між жителями прикордонних територій, розвитку співробітництва між установами й організаціями, а також суб'єктами господарської діяльності.

За окремими напрямками деталізовані основні види діяльності.

Міжрегіональне співробітництво у сфері економіки, бізнесу та фінансів:

- 1) взаємодія у сфері комунікацій, транспорту, зв'язку;
- 2) взаємодія у вдосконаленні прикордонної інфраструктури та координація роботи митниць;
- 3) взаємодія у сфері розвитку малого та середнього бізнесу;
- 4) підтримка реформації аграрного сектору та розвитку фермерських господарств;
- 5) взаємодія у сфері організації розвитку міжрегіональної торгівлі, організації міжрегіональних виставок та ярмарок на базі співробітництва торгово-промислових палат;
- 6) аналіз можливостей утворення трансрегіонального комерційного банку за участю капіталів прикордонних областей та мезорегіональної клірингової палати;
- 7) організація міжрегіональної лізингової компанії;
- 8) спільне використання людських ресурсів, матеріально-технічної та законодавчої бази функціонування територій пріоритетного розвитку та спеціальних економічних зон з метою підвищення ефективності їх роботи;
- 9) відродження традиційних для регіону видів господарської

діяльності (народні промисли, гончарство, бондарство);

10) взаємодія у сфері розвитку промислових технологій;

11) взаємодія в питаннях пошуку та розробки корисних копалин.

Міжрегіональне співробітництво у сфері науки, освіти та інформаційної підтримки інноваційного розвитку:

1) налагодження контактів між провідними науковими центрами регіонів по пріоритетним напрямкам розвитку;

2) програми науково-практичних конференцій творчої молоді, аспірантів та студентів провідних вузів прикордонних областей;

3) взаємодія Центрів науково-технічної та економічної інформації і створення спільної бази підтримки соціально-економічного та екологічного розвитку;

4) формування міжрегіонального фонду інновацій, винаходів та передових технологій;

5) взаємодія у сфері використання новітніх освітніх технологій та сучасних педагогічних методик;

6) запровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій з метою прискорення соціально-економічного розвитку регіону.

Міжрегіональне співробітництво у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального природокористування та ліквідації наслідків техногенних катастроф:

1) біомоніторинг транскордонних територій, що зазнають впливу екологічних лих;

2) взаємодія у сфері раціонального використання, охорони лукових екосистем і рідких видів рослин басейну річки Дніпро;

3) взаємодія у сфері взаємовідновлення природних екосистем у агроландшафтах, виведених із господарського обороту у результаті аварії на Чорнобильській АЕС;

4) упорядкування землекористування на черезсмужних ділянках;

5) покращення стану водних ресурсів басейну річки Дніпро;

6) зменшення транскордонного забруднення атмосферного повітря;

7) проведення робіт по зниженню ерозійних процесів басейну річки Дніпро;

8) організація роботи пересувних міжобласних лабораторій моніторингу навколишнього середовища;

9) встановлення системи оперативного повідомлення про факти надзвичайних ситуацій;

10) організація шляхів для безперешкодної міграції тварин, в тому числі перелітних птахів, створення умов для їх розмноження;

11) збереження червонокнижних видів тварин;

12) узгодження будівництва екологічно небезпечних об'єктів на суміжних територіях;

13) попередження можливих випадків ввезення чи вивезення відходів.

Міжрегіональне співробітництво у сфері культури, збереження архітектурних та історичних пам'яток етнокультурного феномену слов'янських народів і розвитку туризму:

1) дослідження історичної спадщини регіонів та сприяння збереженню історико-археологічних цінностей регіонів;

2) організація туристичних маршрутів по основним центрам антропогенних надбань прикордонних регіонів;

3) взаємодія у сфері реклами туристичних маршрутів в межах прикордонних областей;

4) проведення спільних міжрегіональних заходів, покликаних активізувати розвиток в'їзного туризму;

5) обмінні концерти художніх колективів прикордонних областей.

Міжрегіональне співробітництво у сфері охорони здоров'я, розвитку фізичної культури та спорту:

1) взаємообмін набутим досвідом у галузі лікування захворювань, що викликані специфічною екологічною ситуацією в

регіонах (онкологічні захворювання, захворювання ендокринної та серцево-судинної системи);

2) моніторинг демографічної ситуації у прикордонних регіонах та взаємодія у напрямку її поліпшення;

3) організація просвітницьких програм, щодо пропаганди здорового способу життя;

4) сприяння проведенню міжрегіональних спартакіад та спортивних змагань;

5) взаємообмін делегаціями спортсменів і фахівців та досвідом у справі розвитку масової фізичної культури і спорту вищих досягнень;

б) налагодження контактів між центрами підготовки спортсменів і спортивними базами з метою використання наявних в області умов і досвіду для підготовки спортсменів високого класу з окремих видів спорту.

Основними практичними завданнями Єврорегіону «Дніпро» є:

– координація зусиль влади, бізнесу та громадськості для розвитку транскордонних контактів та рішення спільних для трьох областей проблем;

– розробка та реалізація внутрішньообласних і транскордонних проектів за визначеними напрямками співробітництва;

– залучення додаткових джерел фінансування для реалізації спільних проектів;

– розвиток співробітництва з іншими єврорегіонами.

Одним з головних напрямків діяльності визначено розробку й реалізацію спільних проектів в соціально-економічній та гуманітарній сферах, розвиток прикордонних торговельних зв'язків через підприємництво й малий бізнес, зниження забруднення басейну ріки Дніпро, охорону пам'ятників архітектури й природи. Цікавою є ідея в рамках єврорегіону «Дніпро» побудувати українсько-російсько-білоруське транспортне кільце Чернігів – Брянськ – Гомель, а також щодо відновлення руху поїздів на

ділянці залізниці Семенівка – Климово.

Серед реалізованих проектів можна відзначити:

– Управління процесом розвитку територій Єврорегіону «Дніпро»;

– Серія навчальних тренінгів з питань управління проектами для неурядових організацій;

– Пріоритети та механізми прийняття рішень по територіальному розвитку у співпраці з громадськістю;

– Конференція з проблем реабілітації територій, постраждалих від аварії на Чорнобильській атомній електростанції;

– Кластерна модель розвитку туризму;

– Проблематика утилізації побутових відходів в Єврорегіоні «Дніпро»;

– Міжнародний інститут славистики.

В рамках діяльності Єврорегіону «Дніпро» щорічно проводиться ряд культурних, спортивних та інших заходів, у тому числі:

– щорічні конференції з питань діяльності Єврорегіону;

– щорічний міжнародний молодіжний фестиваль на кордоні 3-х держав біля Монумента Дружби;

– міжнародні туристичні форуми;

– міжнародні конкурси «Слов'янська кухня»;

– виставки товарів «Сіверські контракти»;

– міжнародні фестивалі «Слов'янські театральні зустрічі»

тощо.

Джерела фінансування вказаних заходів – переважно кошти обласних бюджетів сторін.

Особливістю розвитку транскордонного співробітництва в рамках Єврорегіону є значний рівень інституалізації. При формуванні організаційної структури Співтовариства використано досвід вітчизняних єврорегіонів, опрацьований з урахуванням специфіки цілей Єврорегіону «Дніпро». Обрана організаційна структура найбільш пристосована для вирішення питань діяль-

ності такого різновекторного за задачами утворення як Євро-регіон, здатна гнучко та оперативно реагувати на нововведення.

Керівними органами Єврорегіону «Дніпро» є:

– Рада Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро».

Рада є найвищим органом Співтовариства. До її складу входять по 10 представників, делегованих кожною з областей-учасниць Єврорегіону «Дніпро». Головою Ради обирається по черзі кожний із керівників органів виконавчої влади сторін терміном на один рік. Голова керує роботою Президії в період між засіданнями Ради Співтовариства. 30 вересня 2003 року першим головою ради було обрано голову Гомельського облвиконкому А.С. Якобсона.

– Президія Ради Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро».

В період між засіданнями Ради працює Президія Ради Прикордонного Співтовариства. Президія складається з 6 членів і призначається Радою за принципом – «по два від кожної із сторін». Роботою Президії керує голова Ради. Президія здійснює робочі, координаційні і представницькі функції в період між засіданнями Ради і підзвітна їй.

– Секретаріат Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро».

Секретаріат є координуючим, виконавчим і адміністративним органом Єврорегіону «Дніпро», який створюється Радою і складається з рівної кількості представників від кожної із сторін. Кожна із сторін створює національне відділення Секретаріату – Національне координаційне бюро.

Координаційне бюро білоруської частини Секретаріату – Гомельське регіональне агентство економічного розвитку, 246050, м. Гомель, вул. Федюнінського, 16, оф. 23; тел. + 375 232 515643. Бурій В.А. – Керівник Координаційного бюро, директор агентства. E-mail: admin@gomel-agency.org

Координаційне бюро російської частини Секретаріату –

Управління економіки Брянської обласної адміністрації, 241002, м. Брянськ, пр-т. Леніна, 33 тел. +7 4822 749264 Татарінов В.А. – Начальник управління економіки.

Координаційне бюро української частини Секретаріату – Головне управління економіки Чернігівської обласної державної адміністрації, 14000, м. Чернігів, вул. Шевченка, 7, тел. +380 462 674656. Охріменко Я.В. – Начальник управління зовнішньоекономічного співробітництва.

– Робочі групи Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро».

Для вирішення визначених завдань Президія може створювати постійні чи тимчасові робочі групи. Групи готують пропозиції і матеріали, які подаються на розгляд Секретаріату. Тематику діяльності робочих груп, а також способи їхнього фінансування визначає Президія.

Аналіз сильних та слабких сторін Єврорегіону та проблеми, які потребують вирішення центральними органами виконавчої влади.

<p>Зовнішні чинники</p>	<p>Можливості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Просування Європейської політики добросусідства на схід 3. Поліпшення політичних відносин України з Російською Федерацією та Республікою Білорусь 5. Увага з боку держави до розвитку прикордонних територій (розроблення відповідної довгострокової програми) 6. Укладення угоди про прикордонну ярмаркову торгівлю між Україною, Республікою Білорусь 7. Розроблення проекту угоди про співробітництво прикордонних регіонів України та Російської Федерації 	<p>Загрози</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значна частина території області забруднена в результаті аварії на ЧАЕС 2. Виникнення надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру 3. Затягування з вирішенням питань демаркації держкордону з Республікою Білорусь
<p>Внутрішні чинники</p>	<p>Сильні сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні зв'язки населення 2. Зацікавленість населення до співробітництва 3. Зацікавленість підприємств і організацій у співробітництві 4. Наявність угод про співробітництво 5. Наявність аналітичних матеріалів Інституту географії НАН України щодо особливостей соціально-економічного розвитку українсько-російсько-білоруського транскордонного регіону та напрямів його розвитку 	<p>Основні напрями роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розроблення та реалізація проектів транскордонного співробітництва за відповідною тематикою 2. Обмін пропозиціями по співробітництву, в т.ч. і інвестиційними, та наступна їх реалізація в рамках договірної бази 3. Залучення взаємних інвестицій до створення транскордонних кластерів

<p>Слабкі сторони</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Низький рівень життя населення прикордонних територій, депопуляція населення, відтік робочої сили 2. Слабко розвинена інфраструктура дозволя 3. Криза сільської місцевості 4. Високий знос основних виробничих фондів 5. Подібна галузева структура господарства Чернігівської, Гомельської та Брянської областей не стимулює утворення взаємодоповнюваних виробництв 6. Високий рівень дотаційності місцевих бюджетів прикордонних територій 7. Неврегульованість прикордонної пропускну системи 	<p>Основні напрями роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємодія місцевих органів влади, організацій з міжнародними організаціями та структурами щодо фінансової допомоги 2. Вивчення та забезпечення умов, при яких молодь хоче залишатися жити та працювати в прикордонних територіях. 3. Залучення інвестицій для відновлення виробництва на прикордонних територіях 	<p>Основні напрями роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Спільне ініціювання територіальними громадами прикордоння перед органами влади вирішення їх проблемних питань. 2. Ініціювання створення 30-кілометрової прикордонної зони вільного перетину кордону для жителів прикордонних територій
---	--	---

До основних проблем євро регіону, які потребують вирішення центральними органами виконавчої влади, відноситься відсутність державної фінансової підтримки проектів транскордонного співробітництва, а також висока дотаційність місцевих бюджетів прикордонних територій. Особливо це питання актуальне для регіонів, що межують з Російською Федерацією та Республікою Білорусь, на які не розповсюджується дія європейських інструментів фінансової підтримки, а їх власні бюджети не в змозі забезпечити дольову участь у проектах. На часі розглядається питання розширення євро регіону «Дніпро» за рахунок приєднан-

ня до нього Житомирської області. Оскільки Житомирська межує з євро регіоном «Буг», який включає Брестську область Білорусі й сусідні райони Польщі, у такий спосіб може бути створена найбільша на пострадянському просторі «євротериторія» – від Брянської області Росії до Східної Польщі.

3.2. Реалізація міжнародного співробітництва місцевими органами влади

У вітчизняних умовах створення та функціонування євро регіонів в адміністративно-територіальних межах областей визначальним для успішної реалізації євро регіональних проектів є рівень районів та громад, на якому в більшій мірі відбувається розв'язання поточних проблем, особливо у вимірі «люди-людям». Важливим інструментом налагодження співпраці та введення її в рамки ефективної координації є укладення та виконання відповідних угод між адміністративними територіями. З огляду на спільне членство в Євро регіоні «Дніпро», Брянська та Гомельська області є ведучими партнерами Чернігівської області в сфері міжрегіонального співробітництва. На рівні міст та районів їх співпрацю регламентує наступна договірна база:

Угоди між адмінтериторіями Чернігівської і Гомельської областей

Районна державна адміністрація Чернігівської області	Районний виконавчий комітет Гомельської області	Дата підписання угоди
Куликівська	Чечерський	21.08.2006
Городнянська	Добруський	03.06.2008
Щорська		11.10.2008
Борзнянська		23.09.2011
Корюківська	Ветковський	30.08.2008

Ніжинська	Корм'янський	01.12.2008
Сосницька	Петриковський	15.01.2009
Бахмацька	Брагинський	12.02.2009
Н.-Сіверська	Лельчицький	04.07.2010
м.Чернігів	м.Гомель	05.11.2009

Угоди між адмінтериторіями Чернігівської і Брянської областей

Районна державна адміністрація Чернігівської області	Муніципальний район Брянської області	Дата підписання угоди
Корюківська	Климівський	27.09.2008
Городнянська		27.09.2008
Семенівська		Стародубський
	Почепський	27.09.2008
Щорська	Новозибківський	07.11.2008
Борзнянська		23.09.2011
Сосницька	Клинцовський	23.09.2011

Місцевими органами влади налагоджені контакти з міжнародними організаціями і структурами та реалізуються відповідні проекти в сфері міжрегіонального і транскордонного співробітництва.

Підприємствами Бобровицького району у Брянській області закуплено запасних частин до сільськогосподарської техніки на суму 216,0 тис. грн. Господарствами району планується додатково придбати 2 зернозбиральних комбайни, 1 силосозбиральний комплекс, 6 тракторів, 6 тракторів марки МТЗ-82 (КІЙ).

В Борзнянському районі реалізується спільний проект Європейського союзу та Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток,

орієнтований на громаду» по п'яти сільських радах: по Носелівській сільській раді готуються документи на отримання III траншу; по Тростянській та Степанівській сільських радах документи затверджені комісією в м. Києві. По Тростянській сільській раді отримано I транш. Проводилась робота по створенню громадської організації в с. Прохори. У 2010 році на Меморіальному комплексі «Пам'яті Героїв Крут» проведена зустріч керівництва району з делегацією білоруських письменників. У цей же день відбулася екскурсія для делегації галузевих профспілок Гомельської області в історико-меморіальний музей-заповідник П. Куліша «Ганнина Пустинь». У с.Мотронівка планується провести літературно-музичне свято «В гості до П. Куліша».

Городнянська райдержадміністрація активно бере участь у підготовці та проведенні Міжнародного молодіжного фестивалю «Дружба». До проведення фестивалю залучені колективи художньої самодіяльності районного будинку культури, приватні підприємці та підприємства райспоживспілки, обслуговуючі організації. Протягом 2010 року за участю представників Добрушського, Климовського та Городнянського районів, проводились спортивні заходи:

- Міжнародні змагання серед вчителів;
- Міжнародний футбольний турнір серед сільських дітей;
- Міжнародні змагання, присвячені Дню молоді.

Представники району брали активну участь у:

- Семінарі педпрацівників з питань виховання творчої особистості, активної громадянської позиції учнівської молоді на базі Городнянського району;
- Семінарі педпрацівників з питань дошкільного виховання на базі Добрушського району;
- Спортивних змагань вчителів-педагогів трьох держав.

Працівники Городнянської центральної бібліотеки взяли участь у:

- Віртуальній конференції «Слов'янські перехрестя» (Брян-

ська обласна наукова універсальна бібліотека імені Ф. І. Тютчева);

– Міжнародному круглому столі «Молодь і книга» (центральна бібліотека м. Климово Брянська область, Росія);

– Соціологічному дослідженні «Велика Вітчизняна війна очима слов'янських народів» (м. Новозибков Брянська область, Росія);

– Міжнародній науково-практичній конференції «Велика Вітчизняна війна в контексті часу: традиційні цінності та нові тенденції» (м. Новозибків, Брянська область, Росія).

П'ять сільських громад Корюківського району є учасниками проекту Програми розвитку ООН «Місцевий розвиток орієнтований на громаду», отримано позитивний висновок на проєкт транскордонного співробітництва «Стимулювання розвитку сільського зеленого туризму» Державної служби туризму і курортів. Дві громади отримують другий транш. У 2010 році в Корюківці проведено Міжнародний фестиваль команд КВН «Корюківська гуморина-2010» (м.Корюківка). Делегація району брала участь у Міжнародному конкурсі ді-джеїв «Слов'янське братство» (м.Клімово, Російська Федерація).

У 2011 році у м. Корюківка відбулися заходи за участю делегацій Ветківського і Климівського районів: IV Міжнародний фестиваль КВН «Корюківська гуморина-2011», III Міжнародний фестиваль спортивних сімей «Поліська родина-2011», Міжнародний турнір інтелектуальних ігор «Кубок Ветковських розкольників». Делегація Гомельської області взяла участь у святкуванні Дня незалежності України. А представники Корюківського району взяли участь у II-му Міжнародному фестивалі команд КВН «Весело разом-2011» в смт Климово.

Куликівська райдержадміністрація проводить роботу щодо укладання двосторонньої угоди з Красногорським районом Брянської області. Офіційна делегація району з одноденним візитом перебувала в м. Чечерськ Гомельської області, де взяла участь у святкуванні річниці визволення Білорусі від німецько-фашист-

ських загарбників. У святкових заходах, присвячених Дню незалежності України, взяла участь офіційна делегація Чечерського району Гомельської області. Під час візиту проходила зустріч з керівниками підприємств, організацій та установ району.

З метою залучення інвестицій Міжнародної Благодійної Фундації «Хайфер Проджект Інтернешнл» в Куликівському районі діє проект «Розвиток молочного скотарства, свинарства, бджолярства в с.Авдіївка Куликівського району Чернігівської області», який передбачає дарування племінної худоби, свиней та бджіл потребуючим селянським родинам. За час дії проекту використано 616 тис. грн. Проводяться заходи щодо використання коштів другої фази проекту – «Підвищення добробуту та рівня зайнятості членів СОК «Надія» шляхом впровадження нових напрямів господарської діяльності – вирощування та реалізації органічної продукції».

Районним відділом культури Менської райдержадміністрації 2 лютого 2007 укладено і діє угода про співпрацю з Буда-Кошелевським районом про співпрацю в галузі культури і туризму. В рамках дії цієї угоди до свят, пам'ятних дат, фестивалів делегації, «аматори сцени», художні колективи Менського району беруть участь у заходах в Буда-Кошелевському районі. Також, делегації, любителі і художні колективи Буда-Кошелевського району беруть участь у заходах, які проводяться в Менському районі.

Новгород-Сіверський район бере участь у спортивних змаганнях. Футбольна команда м. Новгород-Сіверського взяла участь у святкуванні Дня незалежності Росії в м. Погарі Брянської області та змаганнях, що відбулися в рамках святкування Дня сільсько-го господарства. Також збірна команда Новгород-Сіверського району взяла участь у міжнародному легкоатлетичному кросі, що проходив у м. Новозибкові Брянської області. А офіційна делегація з м. Погара взяла участь у святкуванні Дня визволення Новгород-Сіверського району від фашистських загарбників.

Проект транскордонного співробітництва «Створення ту-

ристично-мистецької агенції «Традиція», розроблений відділом культури та туризму Прилуцької райдержадміністрації, пройшов обласний конкурсний відбір проектів транскордонного співробітництва і направлений центральним органам виконавчої влади для отримання експертного висновку з метою включення до Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки.

В Ріпкинському районі, починаючи з 2002 року, реалізується Чорнобильська програма «Відродження та розвитку» Програми розвитку ООН, яка покликана сприяти розвитку громад, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. За рахунок її ресурсів по Любецькій селищній раді продовжується реалізація проекту «Дооснащення та ремонт молодіжного центру в смт Любеч». Фінансування проводиться за підтримки Чорнобильської програми (з Фонду Марії Шарапової). Відділом культури і туризму райдержадміністрації на Міжрегіональному туристичному форумі «Чернігівщина туристична – 2010» представлено туристично-рекреаційні можливості району та презентовано відеофільм «Ріпкинщина туристична». Ведеться співпраця з Лоевської районом Гомельської області.

Делегація району побувала в м. Лоеві Гомельської області, де взяла участь у святкуванні Дня незалежності Республіки Білорусь та 67-ї річниці визволення Білорусі від фашистських загарбників. Також делегація Ріпкинського району взяла участь у конференції педагогічних працівників Лоевського району, а спортивна делегація району взяла участь у відкритому турнірі з міні-футболу, присвяченому 85-й річниці з дня заснування Гомельського району, в агромістечку Нова Гута. Делегація Лоевського району взяла участь у IV-му Відкритому фестивалі традиційної слов'янської культури та бойових єдиноборств «Київська Русь» в селищі Любеч.

В Семенівському районі проводиться робота з активізації туристичного обміну між регіонами, взаємообміну інформацією

туристичного напрямку, розробці спільних туристичних маршрутів. Відділом у справах молоді та спорту райдержадміністрації планується проведення товариських зустрічей по футболу між командами району та представниками команд Російської Федерації. Відділом освіти райдержадміністрації заплановано проведення конференції педагогічних працівників за участю представників з Російської Федерації. Делегація Стародубського і Климовського районів Брянської області взяли участь у проведенні урочистих заходів з нагоди 70-ї річниці початку партизанського руху в Україні, 68-ї річниці визволення Семенівського району від німецьких загарбників та Дня міста Семенівка

Щорська районна Асоціація місцевих громад відвідала м. Добруш Гомельської області Республіки Білорусь, де була ознайомлена з досвідом з розвитку агромістечок. 23 травня 2010 р. проведено обласний фольклорний фестиваль ім.Васілія Полевика в с.Займище Щорського району. Представники Щорської центральної бібліотеки у складі обласної делегації взяли участь у Міжнародній науково-практичній конференції «Велика Вітчизняна Війна в контексті часу», яка відбулася в м.Новозибків Брянської області Російської Федерації.

Офіційні делегації Добрушського району Гомельської області та Новозибківського району Брянської області взяли участь в урочистих заходах з нагоди 20-ї річниці Дня незалежності України, а 22 вересня 2011 року відбулись урочистості з нагоди 70-річчя початку партизанського руху України, на які прибули делегації з Стародубського району Брянської області і Добрушського району Гомельської області. Керівництво райдержадміністрації взяло участь у святкуванні Дня міста Добруш та 85-ї річниці заснування Добрушського району. Представники танцювального колективу «Ягідки» взяли участь у міжнародному фестивалі з хореографії «Сожській хоровод», який проходив в м. Гомелі. А в м. Добруші пройшов міжнародний фестиваль творчості «Ми –

разом», в якому взяли участь вихованці Щорського центру дитячої та юнацької творчості.

У м. Прилуки Проведена інформаційна робота серед громадських організацій щодо Всеукраїнського конкурсу Представництва Організацій Об'єднаних Націй в Україні «Кожна краплина має значення» (щодо залучення місцевих громад до пошуку природних джерел води, які потребують відновлення та захисту).

Також, інформаційно-консультаційну підтримку щодо конкурсів міжнародних фінансових організацій та фондів надають представники проекту Європейського Союзу TACIS «Сталий територіальний розвиток в Україні», що реалізується в м. Прилуки та Прилуцькому районі. Задля підвищення ефективності в залученні зовнішніх та внутрішніх інвестицій місто Прилуки бере участь у проекті USAID «Економічний розвиток міст», проекті ЄС TACIS «Сталий територіальний розвиток в Україні». Результатами впровадження проектів є створення комплексу презентаційних матеріалів щодо інвестиційного потенціалу, а також залучення коштів до житлово-комунальної сфери.

У рамках святкування 100-річчя від дня канонізації Святителя Іоасафа та Дня міста було проведено Воздвиженський ярмарок, до участі в якому були залучені регіональні товаровиробники. Також, участь в заході взяла офіційна делегація з м. Петрикова Гомельської області.

Місто Ніжин взяло участь у Всеукраїнському конкурсі проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, який проводився Державним фондом сприяння місцевому самоврядуванню України. Для участі у конкурсі від Ніжинської міської ради був поданий проект «Розробка системи управління діяльністю в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків», метою якого є забезпечення ефективної експлуатації багатоквартирних будинків шляхом управління, документування і автоматизації процесів діяльності їх об'єднань. Місто відвідала делегація представників Міжнародної громадської організації «Центр сприяння

житловим та муніципальним реформам» на чолі з керівником проекту Е. Берманом (Нідерланди) для координації подальшої співпраці по проекту «Стале самоуправління багатоквартирних будинків».

Управління культури і туризму Ніжинської міської ради продовжує співпрацю із Центром розвитку «Демократія через культуру» в рамках швейцарської культурної програми по проекту «Модель 21». У 2010 році в загальноосвітніх закладах міста Ніжина було проведено конкурс знавців російської мови, який був присвячений 65-й річниці перемоги у Великій Вітчизняній війні.

Народні майстри та заслужений аматорський колектив Білорусі – ансамбль пісні і музики «Криниця» м. Дубровно – взяли участь в Покровському ярмарку. Народний фольклорний колектив «Ніжинська козачка» взяв участь в 20-му фестивалі білоруського мистецтва і фольклору «Баранські музики».

У м. Чернігові в рамках реалізації проекту Українсько-німецького співробітництва «Енергоефективність у будівлях» відповідно до Меморандуму про взаєморозуміння між проектом Німецького Товариства Технічного Співробітництва (GTZ) «Енергоефективність у будівлях» та Чернігівською міською радою на сорок другій сесії п'ятого скликання від 30 вересня було прийнято рішення щодо передбачення у міському бюджеті на 2010 рік коштів у розмірі 170 тис. грн. для співфінансування розробки і впровадження системи енергетичного менеджменту в управлінні освіти.

За підсумками конкурсного відбору, який відбувся у вересні 2009 року, м. Чернігів стало одним з 34 міст-учасників Проекту «Реформа міського теплозабезпечення». Проект розрахований на три роки, фінансуватиметься Агентством USAID і передбачає розробку ефективних методологічних рішень, які дозволять вдосконалити систему енергозбереження міст, технологічну підтримку тощо.

Управліннями міської ради в рамках єврорегіонального спів-

робітництва організовано та проведено низку заходів за участю делегацій з Гомельської та Брянської областей:

– IV Всеукраїнський конкурс юних піаністів “Чернігів скликає таланти», учасниками якого були представниці м. Гомеля;

– Міжнародний турнір з міні-футболу пам’яті В. П. Третьякова серед ветеранів;

– Міжнародний турнір зі спортивних єдиноборств «Король рингу»;

– Відкрите традиційне вело-ралі по Чернігівщині «Дорогами вогняних літ», присвячений Дню Перемоги;

– Відкритий чемпіонат міста з художньої гімнастики, присвячений Дню захисту дітей;

– Міжнародний турнір з футболу серед команд дівчат, присвячений Дню міста;

– Міжнародний турнір з волейболу серед чоловічих та жіночих команд;

– Міжнародний турнір з вільної боротьби «Ілля Муромець»;

– Міжнародний турнір з боксу на призи ветеранів чернігівського боксу;

– Міські змагання зі спортивного орієнтування пам’яті воїнів-інтернаціоналістів серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів;

– Змагання з екстремального туризму для молоді віком до 18 років «Extreme Ways»;

– IX фестиваль культури і мистецтв «Чернігів – місто рідне моє»;

– Фестиваль середньовічної культури «Мстислав-FEST»;

– Міський фестиваль козацької культури «Чернігів – місто козацької слави».

Забезпечено:

– співпрацю педагогічних колективів шкіл міста Чернігова №№ 21, 5, 30, 1, 11 з педагогічними колективами міста Гомеля;

– участь чернігівських спортсменів у традиційних спортивних змаганнях з легкої атлетики в місті Гомель;

– розробку проекту співпраці загальноосвітньої школи № 19 м. Чернігова та ліцею № 27 м. Брянськ.

3.3. Зовнішньоекономічна діяльність на прикордонних територіях

Міжрегіональне і прикордонне співробітництво – це важливий сегмент українсько-білоруських торговельно-економічних відносин. Підґрунтям цих відносин є історично-традиційно встановлені стосунки і сформована за останні 10 років договірно-правова база, зокрема: Міждержавна Програма довгострокового економічного співробітництва України з Республікою Білорусь на 1999-2008 роки; Угода між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про співробітництво з прикордонних і митних питань; Угода про співробітництво прикордонних областей України та Республіки Білорусь між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь; 7 міжурядових і міжвідомчих угод (протоколів) щодо прикордонних питань; 53 угоди між органами влади українських і білоруських областей та міст.

Важливим напрямком в рамках Єврорегіону «Дніпро» є співробітництво Чернігівської області України з Гомельською областю Республіки Білорусь. Гомельська область має значний економічний потенціал і є одним з високорозвинених індустріальних регіонів Білорусі. На її території розташовано понад триста великих і середніх промислових підприємств. Провідні галузі: паливна, хімічна, нафтовидобувна, харчова, деревообробна, целюлозно-паперова та чорна металургія. Велика питома вага підприємств машино– і приладобудування, металообробки. В області зосереджений весь республіканський обсяг видобутку нафти, газу, виробництва прокату чорних металів, фосфатних добрив, комбайнів, скла, лінолеуму, виробляється понад 90%

білоруської сталі, 45% продукції нафтопереробки, 55% паперу, 42% підшипників, 67% шпалер, 38% металорізальних станків. Великі підприємства – РУП «Білоруський металургійний завод», ВАТ «Гомельскло», РУП «Гомсільмаш», «Гомельобой» та ін.

Вигідне географічне положення, сприятливий клімат, досвід співробітництва із закордонними партнерами, високий освітній рівень робітників та службовців, наявність ресурсів для розвитку аграрно-промислового комплексу роблять область перспективною для закордонних інвесторів. На території області працюють 71 спільне й 41 іноземне підприємства. Понад 70 країн далекого зарубіжжя є торговельними партнерами Гомельської області. Великобританія, Німеччина, Польща, Латвія, Китай, Італія, США – країни, з якими торгівля ведеться найбільше активно. Гомельська область експортує метали й продукцію з них, мінеральні добрива. Основним партнером у зовнішньоекономічній діяльності області є Росія, обсяг торгівлі з якою становить половину зовнішньоторговельного обігу області. Частка експорту продукції в далеке зарубіжжя перевищує 70%. Щорічно в області створюється більше 10 тисяч нових робочих місць.

В області діє вільна економічна зона «Гомель-Ратон». Ціль її створення – розвиток орієнтованих на експорт виробництв, заснованих на нових і високих технологіях, забезпечення сприятливих умов для економічного розвитку Гомельського регіону і його поступова інтеграція у світову економіку. У числі основних завдань, що сприяють економічному підйому регіону – розвиток наукомістких галузей, нарощування експортного потенціалу, збільшення виробництва продовольства, житлове будівництво. Агропромисловий комплекс здатний задовольнити потреби населення в основних продуктах харчування й забезпечити сировиною переробну галузь, а також готовий до міжнародного співробітництва, спрямованого на виробництво й переробку продукції рослинництва й тваринництва. Найважливіший пріоритет для області – забезпечення продовольчої безпеки. Незважаючи на те,

що Гомельщина відноситься до зони ризикованого землеробства, потенціал сільськогосподарських підприємств регіону досить високий. Агропромисловий комплекс здатний задовольнити потреби населення в основних продуктах харчування й забезпечити сировиною переробну галузь. У Білорусі прийнята Державна програма «Відродження й розвиток села на 2005 – 2010 роки». Відповідно до неї в Гомельській області протягом шести років заплановано проведення благоустрою 238 сільських селищ якісно нового зразка, створення понад 50 агроміст.

Область зацікавлена як у приватних вітчизняних, так й в іноземних інвестиціях. Приплив зовнішніх інвестицій сприяє не лише виходу економіки із кризи та поліпшенню якості життя населення, але й ефективному функціонуванню підприємств різних форм власності, інтернаціоналізації ринку товарів, капіталів і робочої сили. Основними сферами залучення іноземних інвестицій у Гомельську область є наступні галузі промисловості: паливна, хімічна й нафтохімічна, чорна металургія, радіоелектронна, алмазообробна, машинобудування й металообробка, лісова, деревообробна й целюлозно-паперова, харчова. Сільськогосподарський сектор готовий до міжнародного співробітництва, спрямованого на виробництво й переробку продукції рослинництва й тваринництва. Підприємства будівельної індустрії зацікавлені в інвестиціях, спрямованих на виробництво будівельних матеріалів і конструкцій.

Основні мотиви для співробітництва з областю: соціальний спокій, юридична безпека, державні гарантії, сприятливі кліматичні умови, вигідне географічне положення на перетині важливих міжнародних залізничних ліній й автомагістралей, досвід співробітництва із закордонними підприємствами й фірмами різних форм власності, наявність ресурсів для розвитку аграрно-промислового комплексу, активна підтримка структурами влади продуктивних інвестицій, виключення обмежень для іноземних капіталовкладень. Таким чином, можливості пошуку взаємовигідних сфер для співпраці Чернігівської і Гомельської областей практично необмежені.

Через співробітництво з Гомельською областю Чернігівщина може активізувати зв'язки з іншими регіонами Білорусі та Росії. Договірні-правова база білорусько-російської співпраці на регіональному рівні включає понад 170 договорів, угод і протоколів про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне будівництво. Найбільш тісні торговельно-економічні зв'язки Республіка Білорусь має з Москвою, Санкт-Петербургом, Тюменською, Московською, Смоленською областями, на частку яких припадає близько 70% білорусько-російського товарообігу. Нові можливості відкриваються у зв'язку з формуванням Програми сусідства «Росія-Білорусь». Метою програми є інституційна співпраця на основі транснаціональних і двосторонніх відносин в регіоні Балтійського моря. Діяльність здійснюватиметься безпосередньо на територіях країн-партнерів (Росії і Білорусі), а також представлятиме інтерес для країн Європейського союзу.

Водночас, як один з важливих кроків на шляху до транскордонної інтеграції Республіка Білорусь пропонує посилити спільну роботу білоруських, російських, українських і європейських структур по виробленню універсальних, прозорих і прийнятних для всіх зацікавлених держав правових норм, що полегшуватимуть участь прикордонних регіонів і міст євро регіонів у прикордонній торгівлі й забезпечать суттєве спрощення режиму переміщення через кордони людей, товарів, капіталу, а також надання послуг.

Не менш вигідним для Чернігівщини може бути співробітництво в рамках Євро регіону «Дніпро» з Брянською областю Російської Федерації. Вигідне положення Брянської області, сусідство двох країн і чотирьох областей Російської Федерації сприяє встановленню різнобічних широких економічних, наукових і культурних зв'язків та стає одним з найважливіших факторів розвитку міжнародного співробітництва. Провідне місце у виробництві області належить підприємствам машинобудування, металообробки, електронної, хімічної, лісової, деревообробної й целюлозно-паперової, легкої й текстильної промисловості, а також промисловості будівельних матеріалів. В області добре розвинутий агропромисловий комплекс. Основними галузями

сільського господарства є тваринництво й рослинництво. У рослинництві область спеціалізується на вирощуванні зернових (жито, ячмінь, пшениця, овес, гречка) і технічних (льон, коноплі, цукровий буряк) культур. Основними галузями тваринництва є м'ясо-молочне скотарство, свинарство, птахівництво, бджільництво. У машинобудуванні й металообробці налагоджене виробництво тепловозів, вантажних вагонів, дизелів, бульдозерів й автогрейдерів, електросталі, сталевого й чавунного прокату. У харчовій промисловості виробляються м'ясні й молочні продукти, консерви, тютюнові вироби, крупи. Легка промисловість випускає пряжу, швейні вироби. Область має значні запаси торфу й фосфоритів. На її території виявлена нерудна сировина, яка необхідна для розвитку промисловості будівельних матеріалів і скляної індустрії. Брянська область має значний експортний потенціал, у загальному обсязі якого основне місце займають чавун, сталь, прокат. Крім того, важливими статтями експорту є будівельні матеріали (цемент, шифер). Отже, в рамках Євро-регіону «Дніпро» має бути ефективно задіяний виробничий та науково-технічний потенціал Брянської області.

Чернігівська область не є експортноорієнтованою, проте зовнішньоекономічна діяльність є важливим напрямком розвитку регіонального економічного комплексу.

Динаміка зовнішньої торгівлі області, млн. дол. США

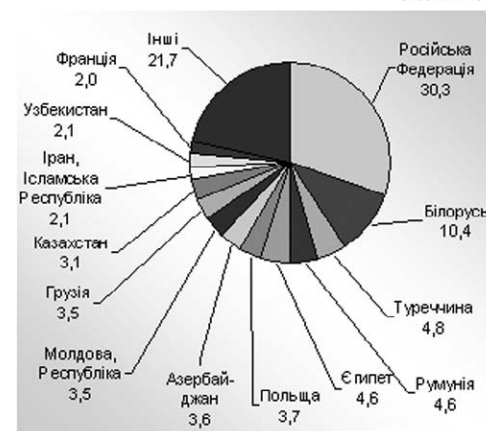
	2005	2007	2008	2009	2010	2011
Експорт	253,7	366,6	425,3	302,6	331,0	425,8
Товари	250,8	362,5	418,6	297,2	324,8	418,7
Послуги	2,9	4,1	6,7	5,4	6,2	7,1
Імпорт	260,5	295,2	397,6	342,3	401,1	603,0
Товари	247,0	281,6	378,4	326,9	381,2	562,5
Послуги	13,5	13,6	19,1	15,4	19,9	40,5
Сальдо зовнішньої торгівлі (+, -)	-6,8	71,3	27,7	-39,7	-70,1	-177,2

У 2011р. обсяг експорту зовнішньої торгівлі товарами та послугами в області становив 425,8 млн. дол. США, імпорту 603,0 млн. дол. США. Порівняно з 2010р. експорт збільшився на 28,6%, імпорт – в 1,5 раза. У 2009р. була порушена тенденція збільшення обсягів експорту-імпорту товарів та послуг, яка спостерігалася протягом 2005–2008рр. У 2010–2011роках ситуація покращилася – відбулося нарощування обсягів експорту та імпорту. Сальдо зовнішньої торгівлі залишилося негативним і зросло з 39,7 млн. дол. США у 2009р. до 177,2 млн. дол. США у 2011р.

Зовнішньоторговельні операції з товарами у 2011р. область здійснювала з партнерами 110 країн світу (з них 10 країн СНД, 26 країн ЄС). Серед країн ЄС лише Мальта не мала торговельних відносин із Чернігівщиною. Експортували товари до 95 країн світу, імпортували – з 80 країн.

У 2011р. обсяг експорту товарів збільшився на 28,9% проти 2010р. і становив 418,7 млн. дол. США, обсяг імпорту – відповідно, на 47,6% та 562,5 млн. дол. США. Протягом 2005-2008рр. сальдо зовнішньої торгівлі товарами було позитивним. Починаючи з 2009р. сальдо склалося негативне і у 2011р. досягло 143,8 млн. дол. США (у 2010р. – 56,4 млн. дол. США).

Основні країни-партнери області в експорті товарів у 2011 році (відсотків)

Експорт зовнішньої торгівлі області традиційно зорієнтований на ринки СНД. Незважаючи на незначні коливання їх частки в загальному експорті, ці країни упродовж багатьох років споживали більше половини експорту області. Ринок країн Європейського Союзу був другим за значенням після країн СНД, крім 2009 та 2011 років. Їх частка в загальному об-

сязі експорту коливалася: максимальною (23,9%) вона була у 2006р., мінімальною (17,9%) – у 2009р., у 2011р. вона становила 20,4%. На решту країн світу припадало 23,7% експорту.

У 2011р. країнам СНД було поставлено товарів на 234,2 млн. дол. США, іншим країнам світу – на 184,5 млн. дол. США (у т.ч. до країн Європейського Союзу експортовано товарів на 85,2 млн. дол. США, що у 2,7 раза менше, ніж до країн СНД, та на 14,1% – ніж до решти країн світу). Експорт до країн СНД зріс на 17% проти 2010р. Збільшився експорт товарів до країн Африки (у 3,1 раза), Азії (в 1,8 раза), Європи (на 19,0%, у т.ч. до країн ЄС – на 19,6%); зменшився – до Америки (на 31,1%).

Серед країн СНД найбільші експортні поставки у 2011р., як і в попередні роки, здійснювалися до Російської Федерації (54,2% експорту країнам СНД) та Білорусі (18,6%). Значну частку експорту отримали також Азербайджан, Молдова та Казахстан, відповідно, 6,4%, 6,2% та 5,5%. У 2011р. відбулося зростання експорту товарів до всіх країн СНД.

Основу товарної структури експорту до Російської Федерації формували вироби з паперу та картону, електричні машини, котли, машини, алкогольні й безалкогольні напої, пластмаси, полімерні матеріали, м'ясо та їстівні субпродукти, засоби наземного транспорту, крім залізничного, одяг та додаткові речі до одягу, текстильні. Їх частка в загальному обсязі експорту становила 86,2%. До Білорусі підприємства області експортували тютюнові вироби, вату, котли, машини, продукцію борошномельно-круп'яної промисловості, вироби з паперу та картону, зернові

Товарна структура експорту за 2011 рік

культури, пластмаси, полімерні матеріали, алкогольні та безалкогольні напої. На ці товари припадало 90,4% всього експорту до Білорусі.

Серед країн Європейського Союзу найбільшими споживачами обласних товарів були: Румунія (19,4 млн. дол. США), Польща (15,6 млн. дол. США), Франція (8,4 млн. дол. США), Іспанія (7,5 млн. дол. США), Литва (7,4 млн. дол. США), Італія (6,7 млн. дол. США), Німеччина (6,6 млн. дол. США), Нідерланди (2,7 млн. дол. США) та Португалія (1,5 млн. дол. США). Вони одержали 88,8% експорту країнам ЄС.

У 2011р. збільшилися поставки до Іспанії (на 6,1 млн. дол. США), Румунії (на 5,0 млн. дол. США), Польщі (на 4,6 млн. дол. США), Нідерландів (на 1,9 млн. дол. США), Німеччини (на 1,3 млн. дол. США), Франції (на 0,9 млн. дол. США), Італії (на 0,7 млн. дол. США); зменшилися – до Литви (на 1,9 млн. дол. США) та Португалії (на 1,6 млн. дол. США).

Основу експорту (99,2%) до Румунії склали частини взуття. Поставки до Польщі на 91,6% формували одяг текстильний, їстівні плоди та горіхи, олії рослинного походження, овочі, зернові культури, деревина та вироби з неї, вироби з паперу та картону, вовна, котли, машини, синтетичні або штучні штапельні волокна. Франція отримувала переважно одяг текстильний (94,2%); Іспанія – зернові культури (83,6%). Майже третину (30,3%) експорту до Литви складала деревина та вироби з неї, 20,6% – одяг текстильний, 13,4% – зернові культури, 7,8% – насіння й плоди олійних рослин. До Італії експортували, в основному, частини взуття, деревину та вироби з неї, насіння й плоди олійних рослин (89,0%). Домінуючу частку (91,4%) поставок до Німеччини визначали котли, машини, насіння й плоди олійних рослин, вироби з чорних металів, деревина та вироби з неї, синтетичні або штучні штапельні волокна, вовна, одяг текстильний, зернові культури та готові продукти із зерна. Експорт до Нідерландів на 81,7% складався з насіння й плодів олійних рослин; до Португалії – стовідсотково із зернових культур.

Проти 2010р. збільшився експорт товарів до Єгипту (на 16,1 млн. дол. США), Грузії (на 9,3 млн. дол. США), Ірану, Ісламської Республіки (на 8,6 млн. дол. США), Туреччини (на 6,4 млн. дол. США), Китаю (на 3,5 млн. дол. США), Японії (на 2,0 млн. дол. США), Марокко (на 1,4 млн. дол. США), Ізраїлю (на 1,0 млн. дол. США), Сирійської Арабської Республіки (на 0,7 млн. дол. США); зменшився – до Йорданії (на 0,5 млн. дол. США) та Сполучених Штатів Америки (на 0,3 млн. дол. США).

Домінуючу частку (84,0%) експорту до решти країн світу отримали Туреччина, Єгипет, Грузія, Іран, Ісламська Республіка, Китай, Сирійська Арабська Республіка, Йорданія, Ізраїль, Японія, Марокко та Сполучені Штати Америки.

У загальному обсязі експорту товарів проти 2010р. збільшилася частка зернових культур – з 7,6% до 13,9%, готових харчових продуктів – з 9,9% до 11,9%, котлів, машин – з 2,9% до 3,9%, засобів наземного транспорту, крім залізничного – з 1,7% до 2,4%, взуття – з 5,4% до 5,6%. Водночас зменшилася частка виробів із паперу та картону – з 29,0% до 25,6%, текстильних матеріалів та текстильних виробів – з 9,9% до 8,0%, насіння й плодів олійних рослин – з 3,8% до 2,3%, пластмас, полімерних матеріалів – з 3,2% до 1,8%, молока та молочних продуктів – з 5,6% до 5,5%, деревини й виробів із неї – з 8,2% до 8,1%.

У вартісному вимірі, порівняно з 2010р. збільшилися поставки зернових культур (у 2,4 раза), засобів наземного транспорту, крім залізничного (в 1,8 раза), котлів, машин (в 1,7 раза), готових харчових продуктів (в 1,6 раза), взуття (на 35,2%), деревини й виробів із неї (на 28,6%), молока та молочних продуктів (на 25,6%), виробів із паперу та картону (на 14,0%), текстильних матеріалів та текстильних виробів (на 4,0%). Натомість зменшився експорт пластмас, полімерних матеріалів – на 30,0%, насіння й плодів олійних рослин – на 20,7%.

Основу обласного експорту у 2011р. склали вироби з паперу та картону, продукти рослинного походження, готові харчові продукти, деревина та вироби з неї, текстильні матеріали та текстильні вироби, взуття, молоко та молочні продукти, котли,

машини, засоби наземного транспорту, крім залізничного. Їх частка в загальному обсязі експорту становила 91,3%.

Серед країн світу, які імпортували товари в область, протягом багатьох років перше місце займали країни ЄС. У 2005–2008рр. з країн ЄС надходило більше половини імпортованих товарів. Однак, починаючи з 2009р., спостерігається тенденція до зменшення їх частки – з 49,5% у 2009р. до 34,3% у 2011р. Імпортні надходження з країн СНД з 2007р. поступово збільшувалися з 20,6% до 46,0%, з решти країн світу – коливалися в межах 18,8 – 24,3%.

У 2011р. з країн СНД надійшло товарів на 258,8 млн. дол. США, з інших країн світу – на 303,7 млн. дол. США (у т.ч. країни ЄС імпортували в область товарів на 192,7 млн. дол. США, що на 25,5% менше, ніж з країни СНД та в 1,7 раза більше, ніж решта країн світу).

Обсяг імпорту товарів із країн СНД збільшився в 1,8 раза проти рівня 2010р. Збільшився імпорт із країн Америки (на 36,4%), Європи (на 32,1%, у т.ч. з країн ЄС – на 31,4%), Азії (на 15,4%); зменшився – з країн Африки (на 16,6%).

Традиційно домінуючу частку (97%) імпорту з країн СНД забезпечували Російська Федерація та Білорусь. Проти 2010р. імпорт збільшився з усіх країн СНД, крім Казахстану та Узбекистану. Товари з Російської Федерації на 89,3% визначали засоби наземного транспорту, крім залізничного, папір та картон, добрива, котли, машини, тютюнові вироби, вата, алкогольні та безалкогольні напої. У структурі імпорту з Білорусі значний обсяг (92,8%) припадав на каучук, гуму, добрива, нафту та продукти її перегонки.

В імпорті з країн Європейського Союзу домінуючу частку (87,9%) займали товари з Німеччини, Італії, Литви, Польщі, Великої Британії, Бельгії, Франції, Нідерландів, Австрії.

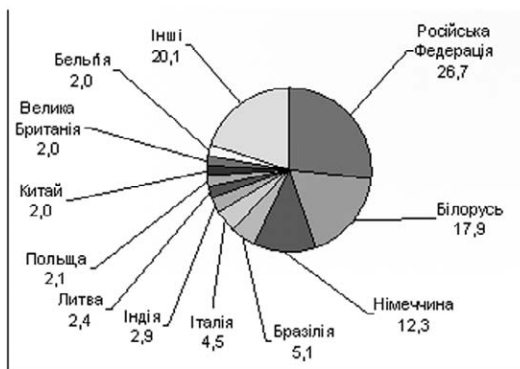
Проти рівня 2010р. збільшився обсяг імпорту з Австрії (у 2,7 раза), Польщі (в 1,9 раза), Німеччини (на 41,8%), Франції (на 41,6%), Великої Британії (на 32,5%), Бельгії (на 30,9%), Італії (на 26,9%), Нідерландів (на 14,1%), Литви (на 8,7%).

Більше половини (55,1%) товарів із Німеччини надходило у

вигляді паперу та картону, котлів, машин, більше чверті (27,4%) – пластмас, полімерних матеріалів, ефірних олій, насіння й плодів олійних рослин, синтетичних або штучних штапельних волокон. Асортимент товарів з Італії на 78,4% становили шкіряна сировина, пластмаси, полімерні матеріали, частини взуття, котли, машини, інші вироби з недорогоцінних металів, нитки синтетичні або штучні; з Литви – папір та картон, пластмаси, полімерні матеріали, екстракти дубильні (89,3%). Основу (81,5%) імпорту з Польщі визначали пластмаси, полімерні матеріали, котли, машини, органічні хімічні сполуки, продукція борошномельно-круп'яної промисловості. В імпорті з Великої Британії домінували тютюнові вироби, пластмаси, полімерні матеріали, нитки синтетичні або штучні (85,9%); з Франції – вовна, тютюнові вироби, нитки синтетичні або штучні, пластмаси, полімерні матеріали, живі тварини, синтетичні або штучні штапельні волокна (69,0%). Імпорт з Бельгії формували алкогольні та безалкогольні напої (83,8%). Серед товарів із Нідерландів переважаючу частку (86,9%) займали алюміній і вироби з нього, білкові речовини, котли, машини, пластмаси, полімерні матеріали. В імпорті з Австрії переважали папір та картон, котли, машини, пластмаси, полімерні матеріали (86,5%).

В обсязі імпорту з решти країн світу 77,8% припадало на Бра-

Основні країни-партнери області в імпорті товарів у 2011 році
(відсотків)

зилю, Індію, Китай, Туреччину, США та Японію.

Порівняно з 2010р. збільшилися надходження з Туреччини (в 1,5 раза), США (на 49,5%), Китаю (на 47,5%), Бразилії (на 44,2%), Японії (на 23,1%), Індії (на 1,1%).

У загальному обсязі імпорту товарів

збільшилася частка засобів наземного транспорту, крім залізничного – з 1,4% до 10,0%, котлів, машин – з 5,3% до 7,4%, Зменшилася частка текстильних матеріалів та текстильних виробів – з 9,9% до 7,1%, готових харчових продуктів – з 22,0% до 19,6%, паперу та картону – з 14,0% до 11,7%, продуктів рослинного походження – з 3,1% до 2,1%, недорогоцінних металів та виробів із них – з 3,4% до 2,5%, полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них – з 15,5% до 15,2%, продукції хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості – з 16,2% до 16,1%.

У структурі імпорту у 2011р. переважали: готові харчові продукти, продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості, полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них, папір та картон, засоби наземного транспорту, крім залізничного, котли, машини, текстильні матеріали та текстильні вироби. На ці товари припадало 87,2% всього обсягу імпорту.

Порівняно з 2010 р., у вартісному вимірі, зріс імпорт засобів на-

земного транспорту, крім залізничного (у 10,6 раза), котлів, машин (у 2,1 раза), продукції хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості (на 46,0%), полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них (на 45,5%), готових харчових продуктів (на 31,7%), паперу та картону (на 23,9%), недорогоцінних металів та виробів із них (на 9,0%), текстильних матеріалів та текстильних виробів (на 5,8%). Водночас скоротилися поставки із-за кордону продуктів рослинного походження (на 0,6%).

Товарна структура імпорту у 2011 році
(млн. дол. США)

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами з Російською Федерацією

Динаміка зовнішньої торгівлі товарами з Республікою Білорусь

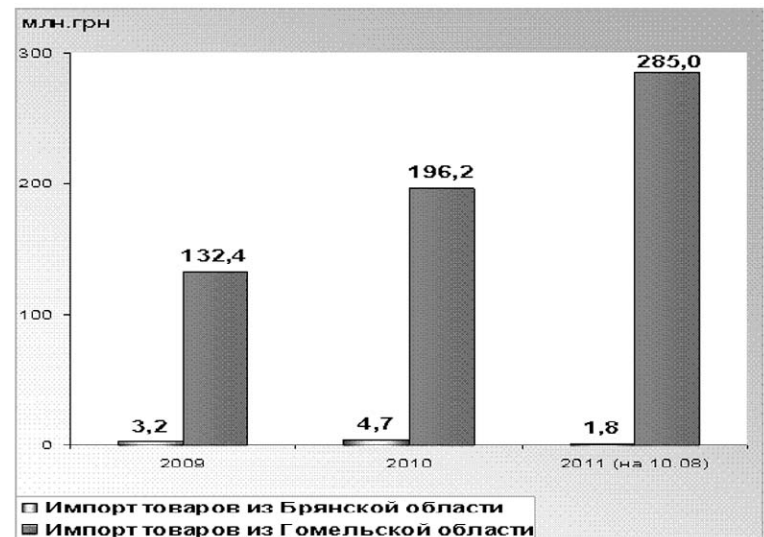
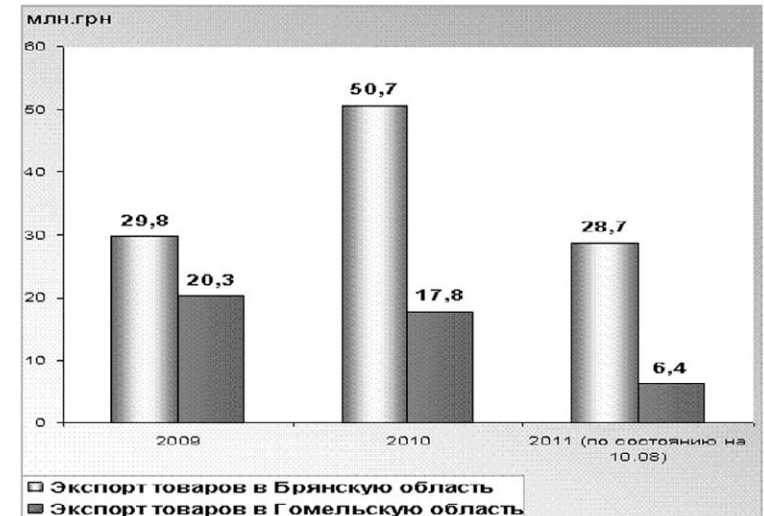

Динаміка зовнішньої торгівлі послугами з Республікою Білорусь та Російською Федерацією, тис. дол. США

Країна	Експорт, 9 місяців			Імпорт, 9 місяців		
	2010	2011	2011 до 2010, %	2010	2011	2011 до 2010, %
Республіка Білорусь	1124,48	1088,83	96,8	162,00	204,71	126,4
Російська Федерація	283,21	390,11	137,8	4430,01	1145,09	25,9

Інвестиції з Республіки Білорусь незначні, а інвестиції з російської Федерації на 1 жовтня 2011 року склали 2,9 млн. дол. США

На наступних рисунках представлена динаміка зовнішньої торгівлі безпосередньо в рамках Євросерегону «Дніпро» у 2009-2011 рр.

**Основной экспорт в Брянскую область,
тыс. грн.**

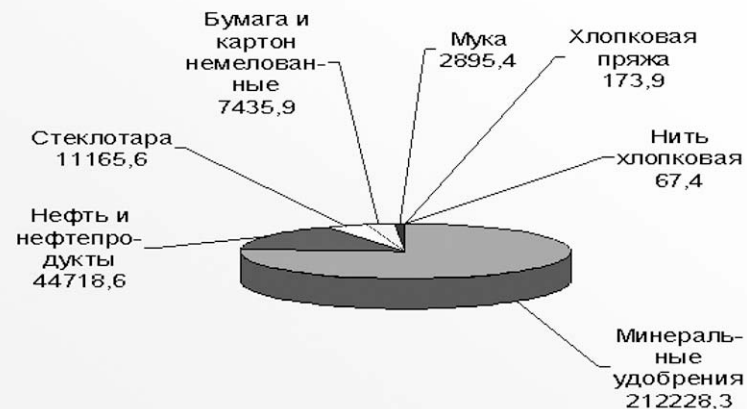
**Основной импорт из Брянской области,
тыс. грн.**

**Основной экспорт в Гомельскую область,
тыс. грн.**

**Основной импорт из Гомельской области,
тыс. грн.**

Окрім загальної характеристики торгово-економічного співробітництва слід відзначити окремі приклади співробітництва такі як, наприклад, робота ТОВ «Техноторг», котре в с. Іванівці Чернігівського району облаштувало виставковий майданчик, де можна побачити і придбати продукцію заводів: «Гомельсьільмаш», «Мінський тракторний завод», «Мінський автомобільний завод», «Бобруйськагромаш», «Амкадор» та російських заводів – «Ростсільмаш», «Автодизель», «ГАЗ», «КамАЗ». Сільськогосподарську техніку, яку виробляють ці підприємства, виставлено на торгівельному майданчику для сільгосптоваровиробників області.

Важливим чинником впливу на процеси розвитку економічного єврорегіонального співробітництва є наявність та стан пунктів пропуску. В Чернігівській області діє 5 пунктів пропуску міжнародного та міждержавного автомобільного сполучення («Грем'яч», «Сеньківка», «Нові Яриловичі», «Славутич», «Миколаївка»), що за характерами транспортних перевезень класифікуються, як вантажно-пасажирські, а також 4 залізничні пункти пропуску (контролю), розташовані в межах залізничних станцій Горностаївка, Щорс, Чернігів, Хоробичі, що відповідно класифікуються на станціях Щорс та Чернігів – як вантажні, а на станціях Горностаївка та Хоробичі – як пасажирські. Усі пункти пропуску та пункти контролю регіону розбудовані за постійною схемою і працюють в цілодобовому режимі.

Стан інфраструктури автомобільних пунктів пропуску, за виключенням «Нові Яриловичі», в цілому відповідає вимогам постанов Кабінету Міністрів України від 03.08.2000 року №1142 «Про затвердження Положення про пункти пропуску через державний кордон», від 17.08.2002 року № 1142 «Про затвердження загальних вимог до облаштування пунктів пропуску через державний кордон» та забезпечує безперервний пропуск через державний кордон України осіб, транспортних засобів та вантажів.

Разом з тим, в цій сфері існує ряд проблемних питань, які потребують першочергового вирішення. Зокрема, по автомобільним пунктам пропуску:

– пропускна спроможність вищезгаданого пункту пропуску «Нові Яриловичі» не відповідає пропускній спроможності пункту пропуску «Нова Гута» (Республіка Білорусь), внаслідок чого створюються черги в період туристичного сезону та сезону масового перевезення вантажів. Реконструкція цього пункту пропуску проводиться відповідно до «Галузевої цільової програми Державної митної служби України підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу»;

– у зв'язку з розбудовою нових пунктів пропуску «Нові Юрковичі» та «Погар» (Російська Федерація) на державному кордоні з Україною та підвищенням їх пропускної спроможності, а також враховуючи стали тенденцію зростання товаротранспортних потоків, необхідною є розбудова інфраструктури автомобільного пункту пропуску «Сеньківка»;

– на пунктах пропуску міжнародного та міждержавного автомобільного сполучення недостатній рівень облаштування сучасних сервісних зон обслуговування, відсутність стоянки для відстою автотранспортних засобів, пунктів громадського харчування, відпочинку.

По залізничним пунктам пропуску (контролю) найбільш проблемним питанням залишається невідповідність їх інфраструктури статусу «міжнародний». Так, статтею 114 Митного кодексу України передбачено, що адміністрації залізничних станцій забезпечують митні органи необхідними службовими приміщеннями, обладнанням, засобами зв'язку на договірних засадах, а спільним наказом Держмитслужби та Міністерства транспорту та зв'язку України від 06.03.2003 № 149/168 затверджено перелік таких приміщень та вимоги до них.

В залізничних пунктах пропуску до цього часу не виділені окремі приміщення для компактного розміщення усіх державних контрольних служб і організації їх роботи за принципом «єдиний офіс». Особливо напружена ситуація склалась у пункті контролю на станції Хоробичі, де проводяться митні процеду-

ри в пасажирських поїздах. Для посадових осіб Чернігівської митниці як службові приміщення використовуються застарілі вагончики, які не відповідають, навіть, санітарно-гігієнічним вимогам. В пункті пропуску для залізничного вантажного сполучення «Щорс», пункті контролю «Чернігів-вантажний» відсутні умови для здійснення оглядової роботи вантажних поїздів (місця оформлення вантажних поїздів не огорожені, відсутні перехідні містки та оглядові ями, службові приміщення контрольних служб знаходяться в різних місцях залізничних станцій).

3.4. Хронологія важливих подій в рамках Єврорегіону «Дніпро»

Переважає кількість спільних заходів в рамках угод про співробітництво відбувається в науковій, гуманітарній та культурній сфері. За час існування Єврорегіону відбулась значна кількість заходів, присвячених питанням його функціонування та розвитку.

30.07.2003, м. Чернігів. Зустріч представників органів виконавчої влади Чернігівської та Гомельської областей, в якій взяли участь представники керівних органів Єврорегіону «Дніпро» від Чернігівської та Гомельської областей. В результаті відкриті представництва Чернігівської області в м. Гомелі та Гомельської – в м. Чернігові.

30.09.2003, м. Чернігів. «Круглий стіл»: «Єврорегіон «Дніпро»»: Державна і регіональна підтримка транскордонного співробітництва. Наближення умов та принципів функціонування єврорегіонів до норм та стандартів ЄС», в якому взяли участь члени Ради та Секретаріату Єврорегіону «Дніпро» від Чернігівської та Гомельської областей. Захід дозволив поширити інформацію про Єврорегіон «Дніпро».

30.09.2003, мм. Чернігів, Гомель, Брянськ. Підписання Протоколу №2 Зборів учасників Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро» та Рішень №1 і №2 Ради Прикордонного

Співтовариства Єврорегіон «Дніпро». Затверджено склад Ради, Президії і Секретаріату Прикордонного Співтовариства. Головою Ради на 1 рік обрано голову Гомельського облвиконкому О.С. Якобсона. Прийнято рішення про вступ Єврорегіону «Дніпро» до Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів.

14.10.2003, м. Чернігів. Прес-конференція щодо функціонування Єврорегіону «Дніпро» для представників засобів масової інформації Чернігівської області. Презентовано електронний інформаційний бюлетень.

11.11.2003, м. Чернігів. Міжнародна конференція «Єврорегіон «Дніпро» – проблеми розвитку та функціонування» за участю представників керівних органів Єврорегіону «Дніпро» від трьох областей, представників дипломатичних установ, фахівців з питань єврорегіональної співпраці центральних органів влади України, представників міжнародних організацій. Підписано звернення до Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів про вступ до цієї організації в якості повноправного члена.

13.11.2003, м. Київ. «Круглий стіл»: «Чернігівщина: Перспективи транскордонного співробітництва – Єврорегіон «Дніпро», в рамках виставки-ярмарку «Сіверські контакти» за участю керівників управлінь Чернігівської облдержадміністрації. Поширено інформацію про Єврорегіон «Дніпро» в м. Києві.

У 2004 році в рамках діяльності Єврорегіону «Дніпро» при Чернігівській регіональній торгово-промисловій палаті відкриті представництва Гомельської та Брянської областей в м. Чернігові. З метою сприяння активізації роботи представництв надавалась інформаційна та методична допомога у проведенні заходів, накопиченні друкованих джерел комерційної інформації та її розповсюдженні, поширювалася інформація про їх діяльність.

4.02.2004, м. Гомель. Робоча нарада керівників національних координаційних бюро Секретаріату Єврорегіону «Дніпро» за участю членів українського та білоруського координаційних бюро Секретаріату. Обговорені основні напрямки співпраці у 2004 році.

11-12.03.2004, м. Чернігів. I Міжрегіональний туристичний форум, в якому брали участь делегації Чернігівської, Гомельської, Брянської та Київської областей. Опрацьовані перспективні напрямки розвитку туристичного бізнесу в Єврорегіоні.

28.04.2004, м. Чернігів. «Круглий стіл»: «Єврорегіон «Дніпро»: пошук внутрішніх та зовнішніх джерел інвестування для реалізації в області важливих соціально-економічних проєктів». До заходу були залучені представники Ради Єврорегіону «Дніпро» від Чернігівської області, райдержадміністрацій, міськвиконкомів області, громадських організацій, міжнародних організацій в Україні. Проведено навчання щодо співробітництва з міжнародними організаціями, проектного менеджменту тощо.

29.04.2004, м. Гомель. Коопераційна біржа підприємств Чернігівської та Гомельської областей, організована представником Чернігівської області в м. Гомелі та Гомельської – в м. Чернігові, залучено підприємців цих областей. Надано сприяння суб'єктам господарювання областей у встановленні прямих ділових контактів.

10.06.2004, м. Унеча (Брянська область). Міжнародна науково-практична конференція з проблем управління лісами в галузі захисту лісів в Російському Поліссі в XXI сторіччі за участю науковців областей-учасниць Єврорегіону.

12.06.2004, м. Чернігів. Зустріч Генерального Секретаря Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів

Йенса Габбе з представниками Єврорегіону «Дніпро» від української, білоруської та російської сторін. Взяли участь члени українського, російського та білоруського національних

координаційних бюро Секретаріату Єврорегіону «Дніпро». Обговорювалися питання поглиблення співпраці з АЄПР, підключення областей-учасниць Єврорегіону до програм Асоціації, вивчення досвіду транскордонної співпраці інших єврорегіонів-членів АЄПР, залучення представників Єврорегіону «Дніпро» до участі в засіданнях виконавчого комітету, Генеральних Асамблеях та щорічних конференціях АЄПР. Досягнуто домовленостей щодо подальших напрямків співпраці Єврорегіону з АЄПР.

12-14.07.2004, м. Чернігів. Міжнародна науково-практична конференція «Фосфор і калій у землеробстві. Проблеми мікробіологічної мобілізації», в якій взяли участь провідні науковці України, Росії, Білорусі, Швейцарії.

18.08.2004, м. Чернігів. Конференція з актуальних питань українсько-білоруського економічного співробітництва та коопераційна біржі за участі представника Чернігівської області в м. Гомелі та Гомельської – в м. Чернігові, підприємців, ділових кіл Чернігівської і Гомельської областей. Сприяння налагодженню прямих торговельно-економічних відносин

07.09.2004, м. Чернігів. З метою поглиблення прикордонного співробітництва між Чернігівською, Гомельською та Брянською областями, а також подальшого розвитку плідних стосунків з АЄПР розроблено та затверджено рішенням обласної ради «Програму міжрегіонального та прикордонного співробітництва на 2004-2005 роки», метою якої є розвиток соціально-економічних, науково-технічних, культурних та інших зв'язків і добросусідських відносин між суб'єктами та учасниками міжнародного співробітництва. Розробник Програми – Управління зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності облдержадміністрації. Один з головних розділів програми присвячений розвитку прикордонного співробітництва в рамках Єврорегіону «Дніпро».

В межах виконання програми передбачалась реалізація таких напрямків діяльності: розвиток прикордонного співробітництва в рамках Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро» та Асоціації європейських прикордонних регіонів; створення

інформаційної системи зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності області; розвитку міжнародного співробітництва у галузі економіки, торгівлі, захисту прав людини, боротьби з тероризмом, екологічної безпеки, охорони здоров'я, науки, освіти, культури, туризму, фізкультури і спорту та інших сфер суспільного життя, сприяння активізації зовнішньоекономічних зв'язків та виходу на зовнішній ринок розташованих на території області підприємств, установ та організацій; координація діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування Чернігівської області у сфері зовнішніх зносин та зовнішньоекономічної діяльності.

16.09.2004 м. Корюківка. Зональний семінар на тему «Активізація єврорегіональної співпраці Чернігівської області» за участі фахівців Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Ознайомлення з основними тенденціями розвитку єврорегіональних ініціатив України, поширено інформацію про обласну Програму міжрегіонального та прикордонного співробітництва на 2004-2005 року.

6-8.10.2004, м. Щецин (Польща). Генеральна Асамблея та Щорічна Конференція АЄПР за участі представників єврорегіонів-членів АЄПР, членів Європейської Комісії, Європейського Парламенту.

Єврорегіон «Дніпро» був вперше представлений на найбільшому форумі єврорегіонів, що дозволило поширити інформацію про транскордонне об'єднання серед учасників транскордонного співробітництва в Європі. Проводилась робота з встановлення партнерських стосунків з єврорегіонами-членами Асоціації. Отримані пропозиції про співпрацю від єврорегіонів: Еурегіо (Німеччина/Нідерланди), Фріулі-Венеція-Гіулія (Італія/Словенія), Нестос-Места (Болгарія/Греція), Єврорегіон «Кошіце» (Словакія/Угорщина), Провінція Бозна-Південний Тіроль (Італія), Карпатський.

13-15.10.2004, м. Чернігів. I Міжнародний фестиваль слов'янської кухні за участю представників трьох областей, підприємців.

23-25.11.2004, м. Москва. Форум ділового партнерства малих підприємств Центрального федерального округу Російської Федерації «Руспартнеріат – 2004». Відбулася презентація Єврорегіону «Дніпро», поширено інформацію про економічний потенціал регіону, розповсюджені інвестиційно-інноваційні пропозиції підприємств Чернігівщині.

11-12.02.2005, м. Київ. Конференція «Транскордонне співробітництво між Україною та її сусідами». Презентовано Єврорегіон «Дніпро», досягнуто домовленості про співпрацю з Інститутом ЄвроРегіо Україна, Карпатським Єврорегіоном, Асоціацією Агенцій регіонального розвитку України.

07.04.2005, м. Чернігів. II Міжнародний туристичний форум за участю представників органів державної влади та найбільших туристичних фірм Чернігівської, Брянської, Гомельської,

Київської областей та м. Києва. Поглиблення транскордонного співробітництва в туристичній сфері.

26.04.2005, м. Чернігів. І міжрегіональний практичний семінар «Геоінформаційні системи і технології в регіональному розвитку». Брала участь члени українського національного координаційного бюро Секретаріату Єврорегіону «Дніпро», представники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Чернігівської області, вітчизняні та закордонні спеціалісти з питань геоінформатики. Поглиблення транскордонного співробітництва в сфері геоінформаційних технологій та землевпорядкування.

25-27.05.2005, м. Чернігів. «Круглий стіл» на тему «Єврорегіон «Дніпро»: Впровадження європейських стандартів в транскордонне співробітництво». Брала участь члени українського національного координаційного бюро Секретаріату Єврорегіону «Дніпро», представники органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, співробітники Чорнобильської програми відродження та розвитку Програми розвитку ООН в Україні, українські, польські та російські науковці. Поглиблення контактів в рамках Єврорегіону «Дніпро» між представниками влади, бізнесу і громадськості, активізація роботи щодо створення нових та підвищення ефективності діяльності існуючих робочих груп українського національного бюро Секретаріату Співтовариства. Розглянуто можливості щодо розробки транскордонних проектів, зокрема, в сфері геодезії, геоінформатики та землевпорядкування.

14.07.2005, м. Корюківка Чернігівської області. Тренінг на тему: «Розробка проекту співпраці з міжнародними донорськими організаціями» для представників місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування Чернігівської області. Напрацьовані практичні навички співробітництва з міжнародними організаціями.

9-10.09.2005, м. Новгород-Сіверський Чернігівської області. Міжнародний інформаційний рекламний тур для представників

органів державної влади та найбільших туристичних фірм прикордонних областей. Поглиблення транскордонного співробітництва в туристичній сфері.

01-02.11.2005, м. Чернігів. Міжнародна конференція «Регіони Білорусії, Росії та України, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: від відродження до нового підходу до розвитку» за участю представників Програми відродження та розвитку ПРООН, центральних органів виконавчої влади, керівники та співробітники дипломатичних установ та місій, представників місцевих органів влади прикордонних областей України, Росії та Білорусі. Опрацьовані шляхи поліпшення соціально-економічного стану територій, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

11.04.2006, м. Брянськ. Міжнародна конференція «Єврорегіон «Дніпро»: можливості та механізми приєднання до процесів європейської інтеграції». Представники Гомельської, Чернігівської областей. Прийняті рішення щодо внесення змін до складу Ради Єврорегіону «Дніпро», пов'язаних зі змінами у структурі і кадровому складі органів державної влади Сторін Угоди про

створення Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро», забезпечення формування Президії Єврорегіону та обрання Голови Ради, створення робочих груп з транскордонного співробітництва на рівні муніципальних структур та органів місцевого самоврядування, затвердження Плану заходів щодо співпраці в рамках Єврорегіону «Дніпро» на 2006 рік.

18-21.04.2006, м. Гомель, м. Мінськ. Міжнародна конференція «Чернобыль: 20 лет спустя. Стратегия восстановления и устойчивого развития пострадавших регионов». Брала участь представники Чернігівської, Житомирської, Брянської областей. Обговорення актуальних питань щодо досвіду, проблем та перспектив гуманітарного співробітництва постраждалих регіонів.

30-31.05.2006, м. Луцьк. Зустріч керівників прикордонних регіонів Республіки Білорусь і України. Обговорення питань щодо можливостей розширення двосторонньої співпраці в економічній сфері, в тому числі в секторі агропромислового комплексу, промисловості, енергетики та транспорту на регіональному рівні, основних напрямків активізації торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва, перспектив нарощування обсягів взаємних поставок, проблем та перспектив транскордонного співробітництва, поглиблення двосторонньої взаємодії в рамках Єврорегіону «Дніпро».

27-29.09.2006, м. Брянськ. Міжнародна конференція «Прикордонне співробітництво – інвестиційна привабливість дружніх держав – Росії, Білорусі, України». Обговорення питань пріоритетних напрямків подальшого прикордонного співробітництва Росії, Білорусі та України, зокрема, в рамках Єврорегіону «Дніпро», поглиблення співпраці регіональних торгово-промислових палат прикордонних областей у сфері впровадження сучасних механізмів для ведення зовнішньоекономічної діяльності підприємствами, розширення інвестиційної та зовнішньоекономічної співпраці господарюючих суб'єктів областей. Попередньо схвалено проект створення спільного

навчально-ділового центру торгово-промислових палат прикордонних областей Росії, Білорусі та України.

24.11.2006, м. Чернігів. Засідання Ради Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро». Брала участь члени Ради Єврорегіону «Дніпро», почесні гості з Брянської та Гомельської областей, представник Кабінету Міністрів України, представники Житомирської області. Головою Ради Єврорегіону на 2007 рік обрано голову Чернігівської облдержадміністрації Лаврика М.І. Прийняте рішення про початок процедури включення Житомирської області до складу членів Єврорегіону «Дніпро» та підготовку необхідних документів для оформлення заявки на вступ до Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів у якості повноправного члена.

На виконання плану заходів на 2007 рік із тристороннього співробітництва Чернігівської області України, Брянської області Російської Федерації і Гомельської області Республіки Білорусь у рамках Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро» протягом 2007 року проводилися заходи, спрямовані на поглиблення соціально-економічної, освітньої та наукової співпраці.

14.03.2008, м. Харків. I Міжнародна конференція Єврорегіону «Слобожанщина» «Перспективи співробітництва і кооперації між єврорегіонами України, Росії, Білорусії та країн ЄС». В рамках заходу розглядалися питання сприяння транскордонному співробітництву, встановленню коопераційних зв'язків і координації діяльності між єврорегіонами, використанню кращої європейської практики регіонального розвитку в реалізації транскордонних проектів, міжрегіональному діловому співробітництву.

22.05.2008, м. Гомель. V Гомельський інвестиційний форум-2008, IX Міжнародна універсальна виставка-ярмарок товарів широкого вжитку «Весна-2008 в Гомелі». У заходах взяла участь делегація області на чолі з головою облдержадміністрації

ції. Близько двадцяти підприємств області було представлено на колективному стенді Чернігівщини. Обговорювались питання подальшого співробітництва між Чернігівською та Гомельською областями, наголошувалось на поглибленні торговельно-економічної співпраці, активізації діяльності Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро».

03.06.2008, м. Добруш. Підписано Угоду між Городнянською районною державною адміністрацією Чернігівської області України та Добрушським районним виконавчим комітетом Гомельської області Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

30.06.-01.07.2008, м. Чернігів. III Міжнародна конференція з питань транскордонного співробітництва та розвитку Єврорегіону «Дніпро». Серед основних завдань конференції її співorganizатори (Конгрес місцевих і регіональних влад Ради Європи, Міністерство регіонального розвитку та будівництва України, Чернігівська обласна рада, Фонд сприяння місцевому самоврядуванню України, Українська асоціація місцевих і регіональних влад, Центр досліджень питань регіонального і місцевого розвитку та сприяння адміністративній реформі, Проект «Технічна підтримка реформ державного сектору в Україні») визначили розгляд різних аспектів прикордонного співробітництва: презентація сучасного стану розвитку транскордонного співробітництва в Європі; аналіз положень проекту 3-го додаткового протоколу до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними громадами або органами влади, який підготовлено Радою Європи; інформування про інструменти політики Європейського сусідства та партнерства; презентація кращих практик реалізації європейських транскордонних проектів, зокрема в Адріатичному єврорегіоні, а також діяльності Конгресу, спрямованої на створення єврорегіону у басейні Чорного моря; обговорення можливостей розвитку Єврорегіону «Дніпро» та реалізації транскордонних проектів

в таких галузях як молодіжна політика, туризм, охорона навколишнього природного середовища тощо.

30.08.2008, м. Корюківка. Підписано Угоду між Корюківською районною державною адміністрацією Чернігівської об-

ласті України та Ветковським районним виконавчим комітетом Гомельської області Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

27.09.2008, м. Климово. Підписано Угоду між Корюківською районною державною адміністрацією Чернігівської області України та адміністрацією Климівського муніципального району Брянської області Російської Федерації про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

18.10.2008, м. Чернігів. У рамках IV Міжнародного інвестиційного форуму відбулась робоча нарада Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро». У засіданні взяли участь представники Чернігівської та Житомирської областей України, Гомельської області Республіки Білорусь. Під час заходу об-

говорювалися питання процедури приєднання Житомирської області до складу Єврорегіону, підходів до формування керівних і виконавчих органів Співтовариства, діяльності робочих груп, співробітництва Єврорегіону з європейськими організаціями, розробки спільних проектів транскордонного співробітництва тощо.

11.10.2008, м.Добруш. Підписано Угоду між Щорською районною державною адміністрацією Чернігівської області України та Добрушським районним виконавчим комітетом Гомельської області Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

07.11.2008, м.Новозибків. Підписано Угоду між Щорською районною державною адміністрацією Чернігівської області України та адміністрацією Новозибковського муніципального району Брянської області Російської Федерації про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

01.12.2008, м.Ніжин. Підписано Угоду між Ніжинською районною державною адміністрацією Чернігівської області України та Кормянським районним виконавчим комітетом Гомельської області Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

15.01.2009, м.Петриків. Підписано Угоду між Сосницькою районною державною адміністрацією Чернігівської області України та Петриківським районним виконавчим комітетом Гомельської області Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

12.02.2009, м.Бахмач. Підписано Угоду між Бахмацькою районною державною адміністрацією Чернігівської області України та Брагінським районним виконавчим комітетом Гомельської області Республіки Білорусь про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво.

19.02.2009, м.Чернігів. Діловий візит радника Посольства Республіки Білорусь в Україні Василя Гущика. Обговорення питань торговельно-економічного співробітництва.

29-30.04.2009, м. Чернігів. Міжрегіональний туристичний форум «Чернігівщина туристична – 2009».

21.05.2009, м. Гомель. Делегація області взяла участь у роботі Гомельського економічного форуму та Х-й Ювілейній Міжнародній виставці-ярмарку «Весна в Гомелі – 2009». На колективному стенді Чернігівської області було представлено ТОВ «Вибір», ВАТ ЧЛГЗ «Чернігівська горілка», ВАТ Чернігівська взуттєва фабрика «Берегиня», Підприємство Чернігівської виправної колонії №44, ТОВ «Полімаш», ВАТ «Ніжинський жиркомбінат», ТОВ ПВКФ «Сяйво», ФОП Агапов М.С. Безпосередню участь у виставці взяли такі підприємства регіону, як ВАТ Продовольча компанія «Ясен», ВАТ «Чернігівська макаронна фабрика».

26-27.06.2009, с. Сеньківка Городнянського району. Біля Монументу Дружби народів, на кордоні трьох держав України, Республіки Білорусь та Російської Федерації відбувся Міжнародний фестиваль «Дружба – 2009». Після урочистого мітингу гості фестивалю мали змогу побачити відтворення подій Великої Вітчизняної війни, а також концертну програму «Молодь-наше майбутнє».

18.10.2009, м. Чернігів. Робоча зустріч радника Посольства Республіки Білорусь в Україні, керівника групи з торговельно-економічних питань Олександра Щесльонка з представниками структурних підрозділів облдержадміністрації, Чернігівської регіональної торгово-промислової палати, а також бізнесових кіл області, зацікавлених у співробітництві з Білоруссю. Обговорено пропозиції щодо спільного подолання наслідків фінансово-економічної кризи та найбільш перспективних питань міжрегіональної співпраці. В ході зустрічі піднімали такі проблемні питання двостороннього співробітництва, як жорсткі умови здійснення передоплати білоруськими підприємствами в режимі імпорту, складнощі з реалізацією української продукції, пов'язані із захистом національного товаровиробника в Біло-

русі, а також можливість проведення розрахунків між підприємствами України і Білорусі в національній валюті.

01.10.2009, м. Гомель. Делегація представників влади та громадськості Чернігівської області взяла участь у міжнародній конференції «Транскордонне співробітництво в рамках єврорегіонів: успіхи, проблеми, перспективи», яка відбулася у м. Гомелі, та робочій нараді з питань подальшого розвитку Єврорегіону «Дніпро», на якій обговорювався план розвитку співтовариства на 2010-2011 роки, розроблений облдержадміністрацією, а також вирішувалися питання проведення найближчого засідання Ради прикордонного співтовариства і подальшої активізації співпраці в його рамках.

30.11.2009, м. Чернігів. Міжнародна конференція на тему «Нові горизонти: перспективи співпраці України та Білорусі на міжнародному, міждержавному та регіональному рівнях» за участі голови Чернігівської обласної ради Наталії Романової, директора Департаменту міжнародного співробітництва Міністерства регіонального розвитку та будівництва України В'ячеслава Толкованова, керівника постійної комісії Чернігівської обласної ради з питань міжрегіонального і транскордонного співробітництва, Надзвичайного і Повноважного Посла України Петра Шаповала, члена Ради прикордонного співтовариства «Євро-

регіон «Дніпро» Юрія Вдовенка, президента Поліського фонду міжнародних і регіональних досліджень Геннадія Максака, радника Посольства Республіки Білорусь в Україні Олеся Істоміна, експерта проекту Миколи Бенька (Білорусь) та інших представників обох держав.

В рамках конференції відбулось засідання 3-х секцій: «Перспективи українсько-білоруського співробітництва на двосторонньому рівні», «Міжнародний аспект співробітництва України та Білорусі», «Перспективи розвитку транскордонного співробітництва між Чернігівською і Гомельською областями в рамках діяльності Прикордонного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро». Захід відбувся за підтримки Чернігівської обласної ради, Білоруського фонду публічної політики, Білоруського інституту стратегічних досліджень та Поліського фонду міжнародних і регіональних досліджень.

З метою підвищення оперативності взаємного інформування і реагування при виникненні надзвичайних ситуацій транскордонного характеру відпрацьовано план взаємодії управління з

питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи Чернігівської облдержадміністрації та Гомельського обласного управління Міністерства з надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь.

Продовжується співробітництво між закладами освіти прикордонних районів Чернігівської, Брянської та Гомельської областей. За час існування Єврорегіону проведено ряд спортивних змагань, культурних фестивалів, конференцій за участю представників прикордонних регіонів.

Створена широка договірна база на рівні районів та міст. Активно працюють організації діаспори, організовуються різноманітні заходи. Організовано візити офіційних делегацій регіону, районів та міст за кордон. Здійснено прийом представників посольств іноземних держав в Україні та інших іноземних делегацій. Під час проведення цих заходів обговорювались питання поліпшення двосторонньої співпраці, презентувались економічні можливості області та її культурно-туристичний потенціал.

На початку 2010 року проведено обласний конкурс проектів транскордонного співробітництва. Два проекти «Створення мережі перманентних (референтних) GPS-станцій Північного регіону України» (розробник: Чернігівський державний інститут економіки і управління), а також «Ріка без кордонів» (розробник: виконавчий комітет Ніжинської міської ради) ввійшли до переліку проектів, яким може бути надана державна підтримка в рамках реалізації Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки.

Розпочато роботу щодо напрацювання нових проектів для своєчасного подання кращих з них, після проведення відповідного конкурсу на регіональному рівні, до Мінекономіки України.

Розроблено План заходів зі співробітництва Чернігівської області України, Гомельської області Республіки Білорусь та Брянської області Російської Федерації в рамках Прикордон-

ного Співтовариства «Єврорегіон «Дніпро» на 2010-2011 роки. Зокрема, в його рамках проводився спільний моніторинг транскордонних вод, реалізовувались спільні плани і регламенти структурних підрозділів Міністерства надзвичайних ситуацій в областях-учасниках Єврорегіону, проводились їх спільні навчання, відбувались спільні дослідження флори і фауни прикордонних територій, своєчасний обмін інформацією з питань екології та надзвичайних ситуацій. Крім того, організовано зустрічі регіональних торгово-промислових палат та ділових кіл прикордонних областей, ряд фестивалів, семінарів та конференцій транскордонного характеру, розроблено спільні туристичні маршрути.

27-28.04.2010, м. Гомель. Міжнародна Конференція «Партнерство – запорука успіху діяльності Єврорегіону «Дніпро». У роботі конференції взяли участь представники громадських

організацій Гомельської, Брянської та Чернігівської областей, органів влади, міжнародних організацій та представників білоруських єврорегіонів.

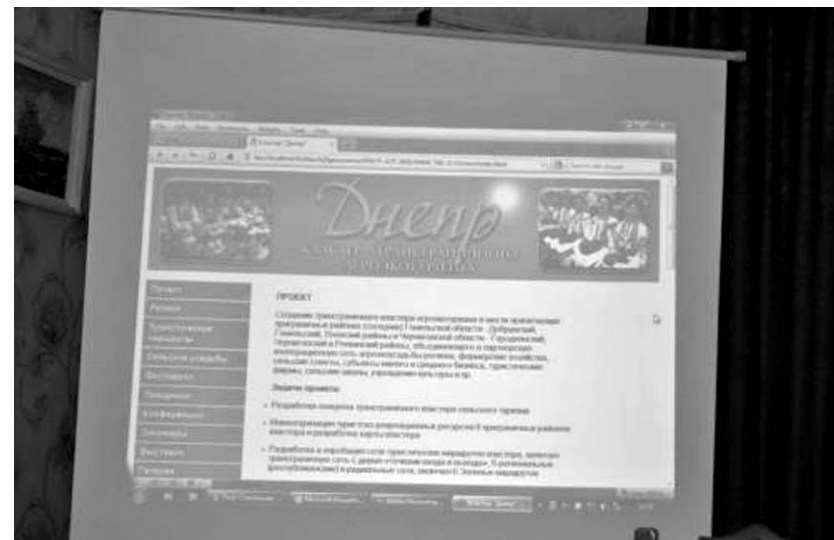
Обговорювалися питання розвитку транскордонного співробітництва та реалізації громадських ініціатив зі сталого розвитку територій в рамках Єврорегіону Дніпро. Проїшов «круглий стіл» за участю делегації представництва Європейської Комісії в Україні та Білорусі та представників Гомельського обласного виконавчого комітету. Учасники круглого столу обмінялися досвідом, визначили спільні проблеми та шляхи їх вирішення в партнерстві влади, громадськості та бізнесу. У рамках конференції був проведений семінар-тренінг з питань залучення міжнародної технічної допомоги та проектної діяльності, результатом якого стало обговорення трьох спільних транскордонних ініціатив у наступних областях: інформаційне поле Єврорегіону «Дніпро», адаптація дітей сиріт; охорона навколишнього середовища.

16.07.2010, м. Чернігів. Міжнародний круглий стіл «Єврорегіон «Дніпро» як інструмент транскордонного співробітництва». Обговорено стан транскордонного співробітництва, пошук шляхів вирішення спільних проблем в рамках розвитку єврорегіону «Дніпро», досвід роботи єврорегіонів в Україні, досягнення та перспективи розвитку Єврорегіону «Дніпро».

29.09.2010, сел. Ілліч Гомельської області. Презентація результатів реалізації проекту з питань розвитку транскордонного кластеру сільського туризму Єврорегіону «Дніпро». До транскордонного кластеру сільського туризму Єврорегіону «Дніпро» увійшло понад 300 природних, історико-культурних та археологічних пам'яток. Для туристів розроблено низку «зелених» закріплених і радіальних маршрутів – пішохідних, велосипедних, кінних, які пролягають визначеною кластером територією.

8-10.02.2011, м. Брянськ. Делегація області взяла участь у

міжнародній нараді з питань розвитку прикордонного молодіжного співробітництва, в рамках якої підписано Виконавчий

протокол до Угоди про міжнародне молодіжне співробітництво на 2011 рік, він налічує більше 20 спільних заходів міжнародного рівня.

19.04.2011, м. Чернігів. Конференція на тему «Брендинг та іміджева стратегія м. Чернігів як інструмент розвитку туризму». Метою заходу став пошук оптимальної іміджевої стратегії Чернігова як інструменту розвитку регіонального туризму з урахуванням позитивного досвіду інших міст. В роботі конференції взяли участь голова Чернігівської обласної ради Анатолій Мельник, заступник Чернігівського міського голови Анна Романова, фахівці у сфері маркетингу територій, історики та науковці, які займаються дослідженням Чернігівщини, журналісти провідних засобів масової інформації.

13.05.2011, смт. Ріпки. Виїзне засідання постійної комісії обласної ради з питань міжрегіонального і транскордонного співробітництва. Розглядалося питання про стан соціально-

економічного співробітництва органів державної виконавчої влади і органів місцевого самоврядування Ріпкинського району з регіонами зарубіжжя. У її роботі взяли участь перший заступник голови обласної ради Іван Коробка, голова постійної комісії Олег Гузь, його заступник Микола Рудько, члени комісії – Олексій Бутенко, Іван Горохівський, Віктор Кияновський, Олексій Смолій, голова Ріпкинської районної ради Віктор Бугай, перший заступник голови районної державної адміністрації Сергій Мохнач, віце-президент Поліського фонду міжнародних і регіональних досліджень Юрій Вдовенко, сільські та селищні голови району, представники засобів масової інформації.

22-25.06.2011, Монумент Дружби на кордоні трьох держав (України, Російської Федерації та Республіки Білорусь). Міжнародний молодіжний фестиваль «Дружба 2011», присвячений Дню молоді. Традиційно він складається з двох основних етапів: міжнародного молодіжного табору (22-24 червня) та урочистих заходів з нагоди Дня Молоді (25 червня). Головною ідеєю Фестивалю став девіз: «Разом до майбутнього!», у зв'язку

з проголошенням у Співдружності Незалежних Держав 2011 року – Роком космонавтики. У роботі фестивалю задіяно понад 40000 учасників – делегації молоді з Чернігівської, Брянської, Орловської, Гомельської, Могильовської областей. Гостями Фестивалю були керівники центральних органів виконавчої влади, представники дипломатичного корпусу тощо.

27-30.08.2011, м. Чернігів. Традиційний VI Міжнародний табір молодіжного активу «Перехрестя 2011» в рамках співдружності молоді міст-побратимів України, Російської Федерації, Республіки Білорусь та Чеської республіки. Загальна кількість учасників 60 представників молодіжних громадських організацій. У програмі табору проведено заходи, спрямовані на розвиток особистості, популяризації здорового способу життя, запобігання негативних явищ у молодіжному середовищі, а також спортивні та творчі конкурси, змагання, тренінги, тощо.

23.09.2011, м. Чернігів. У рамках V Міжнародного інвестиційного форуму проведено засідання керівних органів Євросерегіону «Дніпро», Ради Співтовариства, відбулося розширення

договірної бази на рівні адмінтериторій, поглиблення економічного та суспільного напрямів співпраці, підписано спільний план заходів на 2012-2013 роки. У ньому взяли участь голова Чернігівської облдержадміністрації Володимир Хоменко, голова Гомельського облвиконкому Володимир Дворнік, в.о. заступника губернатора Брянської області Олександр Горшков, заступник голови Чернігівської облдержадміністрації з фінансово-економічних та соціальних питань Наталія Білоус, члени Ради Єврорегіону «Дніпро» від Брянської, Гомельської, Чернігівської областей, науковці, представники громадських організацій.

Серед головних перспектив розвитку співпраці визначено реалізацію наступного дворічного плану заходів. У зв'язку з новою ініціативою Європейського Союзу, що стосується сприяння розвитку регіонів, які не мають спільних кордонів з ЄС, має бути вирішене питання про національні координаційні бюро, на які

покладатимуться функції організаційного забезпечення діяльності Єврорегіону, залучення коштів ЄС в реалізації проектів транскордонного співробітництва. Важливим є спільне внесення до центральних органів влади пропозицій щодо гармонізації законодавства у сфері транскордонного співробітництва.

3.5. Проблеми і перспективи розвитку Єврорегіону «Дніпро»

Основними проблемами у сфері транскордонного співробітництва, які, зокрема, стосуються Єврорегіону «Дніпро» є:

- тенденції депресивності, притаманні окремим прикордонним територіям та населеним пунктам, в тому числі втрачені промислові й сільськогосподарські напрацювання, незадовільний рівень інфраструктури, бюджетна несамоодатність, старіння населення;
- відсутність гармонізованого законодавства України, Російської Федерації та Республіки Білорусь у сфері транскордонного співробітництва;
- затягування з прийняттям документів, необхідних для здійснення виїзної ярмаркової торгівлі в прикордонних регіонах (з Республікою Білорусь) та торгівлі плодово-овочевою продукцією в прикордонних регіонах (з Російською Федерацією);
- існуючі проблеми перетину кордону жителями прикордонних територій (необхідно долати великі дистанції);
- інертність адмінтериторій регіону, віддалених від прикордоння, до реалізації заходів та проектів транскордонного співробітництва з Республікою Білорусь та Російською Федерацією;
- нерозповсюдженість дії європейських фінансових інструментів на регіони, що не межують з Європейським Союзом;
- відсутність пільг та преференцій для суб'єктів господарювання, що здійснюють свою діяльність в рамках єврорегіонів;
- бездіяльність більшості сільських та селищних рад щодо пошуку грантових коштів для поліпшення добробуту населе-

них пунктів, відсутність відповідних громадських організацій з розвитку;

– практична відсутність міжрегіонального он-лайн спілкування.

Співробітництво у сфері обміну інформацією здійснюється як шляхом прямих контактів і офіційного листування між підприємствами та організаціями, так і за рахунок актуалізації матеріалів, розміщених на Інтернет-ресурсах, взаємообміну посиланнями на них, проведення круглих столів, зустрічей, конференцій, обміну оперативною інформацією. Разом з тим, нині все актуальнішим стає он-лайн спілкування, зокрема, проведення вебінарів, он-лайн конференцій, електронні виставки, Інтернет-торгівля, переговори по системі Скайп тощо. Завдяки цьому можна не тільки практично звести до мінімуму телефонні витрати, але й забезпечити візуальний контакт, наприклад, з дипломатичними представництвами України за кордоном, суттєво скоротити їх на проведення міжнародних конференцій та переговорів, в т.ч. в рамках Єврорегіону «Дніпро». Створивши відповідну систему спілкування на базі уже діючого сайту «Інвестуйте в Чернігівщину!», можна значно прискорити переговорний процес експортерів (імпортерів) регіону з закордонними діловими колами. Також необхідна модернізація сайту з урахуванням сучасних тенденцій розвитку зовнішньоекономічних відносин та транскордонного співробітництва, а також враховуючи можливості інших порталів та новітніх систем підтримки зовнішньоекономічної діяльності.

Для активізації роботи з розвитку транскордонного співробітництва доцільно запровадити на засіданнях української частини Міжурядової українсько-білоруської змішаної комісії з питань торговельно-економічного співробітництва заслуховування звітів областей щодо стану міжрегіонального співробітництва. На рівні облдержадміністрацій необхідно:

– налагодити роботу, спрямовану на розвиток співробітництва між суб'єктами господарювання регіонів України та

Білорусі у рамках науково-технічної та виробничої кооперації;

– підписати Угоди про співробітництво між торгово-промисловими палатами областей і контролювати їх виконання;

– спільно з відповідними суб'єктами господарювання вжити заходів щодо розширення мережі представництв та дилерських служб торгово-промислових палат, спілок промисловців та підприємців.

Необхідне створення інститутів, що забезпечують узгодження цілей, виявлення пріоритетів розвитку транскордонного об'єднання та забезпечення координації його учасників. Згідно з запропонованим підходом до організації транскордонного співробітництва необхідно розширювати коло взаємодіючих елементів (від культурних та освітніх зв'язків до стимулювання економічних контактів), що має забезпечити кількісну сталість елементів транскордонного комплексу та вдосконалювати організаційні зв'язки між елементами комплексу.

При цьому важливо, що структурну стійкість необхідно розглядати по відношенню до конкретних впливів. Таким чином, основною проблемою, що перешкоджає розвитку транскордонного об'єднання регіонів України, Росії та Білорусі є відсутність методологічного обґрунтування специфіки такого типу зв'язків прикордонних регіонів. Калькування організаційного досвіду транскордонного співробітництва в ЄС виявилось недостатнім. Актуальним залишається пошук несучої конструкції самої системи взаємодії регіонів та локалізації тих секторів, функціонування яких порушує сталість структури. При цьому, згідно методу інгресії, без виявлення саме структуроутворюючих спільних цілей регіонального розвитку та їх інституціонального закріплення перспективи новоутвореного транскордонного об'єднання немає.

У зв'язку з цим можна виділити кілька основних напрямків подальшого розвитку Єврорегіону «Дніпро».

1. Розробка Стратегії розвитку Єврорегіону «Дніпро».

Найбільш актуальним питанням подальшої роботи Євро-

регіону «Дніпро» є розробка комплексної програми розвитку Співтовариства (стратегії). Потреба в такому документі продиктована необхідністю узгодження великої кількості напрямків співробітництва й підключення до діяльності Єврорегіону установ й організацій трьох областей. Формування стратегічного плану дозволить значно підвищити ефективність і результативність функціонування Єврорегіону «Дніпро».

Основи майбутньої стратегії бачаться в наступному. По-перше, узгодження й реалізація інтересів, цілей і можливостей державних структур, місцевого самоврядування, ділових кіл і громадських організацій у розвитку транскордонного співробітництва. Це зажадає реалізації заходів, спрямованих на залучення до співробітництва в рамках Єврорегіону «Дніпро» як окремих районів і міст, так і широкого кола установ й організацій областей-учасниць. По-друге, необхідно створити умови для стимулювання місцевих ініціатив, розвитку прямих транскордонних контактів по різних напрямках.

В рамках Єврорегіону «Дніпро» розглядаються можливі варіанти розробки стратегії із залученням провідних наукових установ України, Росії й Білорусі, міжнародних організацій і фондів. Під час зустрічей з Генеральним Секретарем Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів обговорювалися питання надання Асоціацією консультативної й методичної допомоги в розробці стратегії, вивчення досвіду розробки подібних документів в інших єврорегіонах-членах АЄПР.

2. Інституціональне забезпечення діяльності Єврорегіону «Дніпро».

Функції українського Національного координаційного бюро Секретаріату Єврорегіону «Дніпро» виконує головне управління економіки Чернігівської облдержадміністрації. Тому одним з головних перспективних завдань Єврорегіону «Дніпро» є юридичне оформлення українського Національного координаційного бюро Секретаріату. Це дозволить вирішити цілий

ряд питань, пов'язаних зі створенням координуючого центра транскордонного співробітництва в Чернігівській області.

3. Участь Єврорегіону «Дніпро» в Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів.

Однією з важливих передумов розвитку Єврорегіону «Дніпро» є членство Співтовариства в АЄПР. На даний час Співтовариство має статус спостерігача Асоціації. Переваги повноцінного членства в Асоціації полягають у залученні консультативної, методичної, фінансової допомоги, підвищенні іміджу Єврорегіону. Виходячи з цього головними напрямками подальшого співробітництва Єврорегіону «Дніпро» з АЄПР визначені:

- активна участь представників Співтовариства в заходах, що проводяться АЄПР (щорічні конференції, генеральні асамблеї, засідання Секретаріату тощо);

- включення області в програми, що фінансуються Асоціацією, одержання консультативно-методичної допомоги від АЄПР, єврорегіонів-членів Асоціації, стажування співробітників виконавчих органів Єврорегіону «Дніпро» в інших єврорегіонах;

- отримання консультативно-методичної допомоги від Генерального Секретаріату АЄПР, єврорегіонів-членів Асоціації, стажування співробітників виконавчих органів Єврорегіону «Дніпро» в єврорегіонах-членах АЄПР;

- інформування членів та керівництва Асоціації щодо цілей, завдань, методів роботи, досягнень Єврорегіону «Дніпро» з метою отримання статусу повноправного члена АЄПР.

Під час візиту в м. Чернігів Генерального Секретаря Асоціації досягнуті принципи домовленості з питань стажування представників Єврорегіону «Дніпро», участі керівництва Співтовариства в найближчій Генеральній Асамблеї й засіданні Генерального Секретаріату, включення Єврорегіону «Дніпро» у програми, які фінансуються АЄПР. Декілька єврорегіонів вже заявили про свою готовність надати консультаційно-методичну й практичну допомогу Єврорегіону «Дніпро».

4. Створення передумов та залучення іноземних інвестицій через Єврорегіон «Дніпро».

- створення інвестиційно-консультативних центрів;
- поширення сфери діяльності взаємних представництв;
- поширення інформації про інвестиційний потенціал Чернігівщини (сайти, брошури, виступи на міжнародних заходах, проведення в області міжнародних заходів);
- підготовка проектів для дофінансування щодо навчання роботи з іноземними інвесторами, пошуку дієвих бізнесових ідей;
- робота з Асоціацією Європейських Прикордонних Регіонів по залученню коштів міжнародної технічної допомоги;
- робота з міжнародними фінансовими установами та організаціями як ознака стабільної ситуації в області;
- поширення інформації про область в Європі;
- вивчення досвіду залучення іноземних інвестицій в інших єврорегіонах.

5. Створення в Чернігівській області мережі агентств регіонального розвитку й розробка проектів у рамках Єврорегіону «Дніпро».

З метою розвитку місцевих ініціатив і створення установ, здатних розробляти й реалізовувати проекти по напрямках діяльності Єврорегіону «Дніпро», існує необхідність створення мережі обласних, районних і міських агентств регіонального розвитку. Вони візьмуть на себе частину функцій місцевих координуючих і виконавчих органів Секретаріату або робочих груп, дозволять більш ефективно використати можливості Єврорегіону для вирішення місцевих проблем, залучати до транскордонного співробітництва широке коло представників бізнесу й громадськості. Агентства будуть займатися розробкою й реалізацією конкретних проектів. Чернігівською облдержадміністрацією вже проведена робота в цьому напрямку. Створено ряд районних агентств регіонального розвитку, проробляється питання утворення обласної Асоціації агентств регіонального розвитку.

Стосовно тематики проектів, та на даний час актуальним для Чернігівської області як члена Єврорегіону «Дніпро» є розбудова інфраструктури Єврорегіону та розвиток туризму. Щодо першого напрямку проектних розробок, то потребує облаштування інформаційна, комунікаційна та туристична інфраструктура Єврорегіону «Дніпро». Проекти у галузі туризму мають бути спрямовані передусім на розвиток малого та середнього бізнесу, залучення до регіону туристичних потоків з України, Росії, Білорусі, країн Європи. Важливо також активізувати роботу, спрямовану на розвиток співробітництва між суб'єктами господарювання регіонів у рамках науково-технічної та виробничої кооперації; залучати до співробітництва торгово-промислові палати областей; спільно з відповідними суб'єктами господарювання вжити заходів щодо розширення мережі представництв, дилерських служб тощо.

Такі кроки дозволять виробити необхідні стандарти транскордонного співробітництва регіонів України в цілому, та Єврорегіону «Дніпро» зокрема, з метою забезпечення належної реалізації зовнішньоекономічних та зовнішньополітичних пріоритетів нашої держави.

Як показав досвід роботи Єврорегіону «Дніпро» велике значення для стабільного та динамічного розвитку Співтовариства має інформаційний супровід. Тому наразі проводиться робота щодо створення чотиримовного веб-порталу Єврорегіону «Дніпро». Широке інформування громадськості, поширення інформації про діяльність Єврорегіону «Дніпро» не тільки сприятиме створенню його позитивного іміджу, але й дозволить виявляти та залучати до транскордонної співпраці нові організації та установи, які цього прагнуть.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баян А.В. Міжрегіональне транскордонне співробітництво України та Угорщини в умовах розширення Європейського Союзу (питання методології, методів і практики): Автореферат дисерт. – Інститут регіональних досліджень НАН України, Львів, 2006.

2. Безпосереднє сусідство України з ЄС: закриті кордони чи нові імпульси до співпраці? [Текст]: Ужгород, 2002.

3. Біленький П.Ю., Мікула Н.А. Формування та розвиток системи міжрегіонального та транскордонного співробітництва в Україні // Регіональна економіка. – 2001. – № 3. – с.61-74.

4. Бусыгина И.М. Политическая регионалистика. – М.: Московский государственный институт международных отношений (Университет); «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2006. – С. 251-265.

5. Бусыгина И.М. Региональная политика Европейского Союза: итоги 40-летней деятельности: опыт для России. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.edc.spb.ru/activities/conferences/40years/bussygina.html

6. Бюлетень ЄвроКліп-ЄвроЗв'язок. № 1. Зв'язок, який єдне. Публікація здійснена Фондом ЄвроКліп-ЄвроЗв'язок за підтримки Міністерства Закордонних Справ Угорщини: Ніредьгаза: Феліцітер, 2005.

7. Вдовенко С.М. Україна–Білорусь: взаємовідносини на перехрестях перемін. – Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2010. – 448 с.

8. Вдовенко С.М., Вдовенко Ю.С. Єврорегіональне співробітництво: науково-практичні засади формування і розвитку // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: зб. наук. праць. – Чернігів: ЧДТУ, 2009. – № 38. – С. 23-36.

9. Вдовенко С. М., Рогова О. В. Механізм формування тенденцій сталого розвитку регіону // Науковий вісник ЧДІЕУ.

Серія 1, Економіка : збірник наукових праць. – Чернігів : ЧДІЕУ, 2010. – № 4 (8). – С. 67-72.

10. Вдовенко Ю.С. Європейська інтеграція регіонів України: ефективність участі в асоціативних утвореннях // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: зб. наук. праць. – Чернігів: ЧДТУ, 2010. – № 41. – С. 105-110.

11. Вдовенко Ю.С. Інноваційні інструменти розвитку транскордонного співробітництва в рамках Євро регіону «Дніпро» // Україна європейська: сучасні тенденції та перспективи: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. – Чернігів: ЧФ ПВНЗ Європейський університет, 2009. – С. 18-20.

12. Вдовенко Ю.С. Реинтеграционные возможности развития украино-российских экономических отношений // Сборник докладов круглого стола «Россия, Украина и Белоруссия – история, современность, перспективы» в рамках междунар. науч. конф. «Современный мир: проблемы и перспективы». – Чернигов: ЧФ КСУ, 2011. – С. 26-28.

13. Вдовенко Ю.С., Охрименко Я.В. Трансграничное сотрудничество Черниговской и Гомельской областей // Полесская аналитика. – Чернигов: ЦНТЭИ, 2009. – № 2. – С. 2-9.

14. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>

15. Гонта О. І. Реалізація транснаціональних проектів у сфері формування інфраструктури євро регіону «Дніпро» // Вісник ДонНУ. – Донецьк. – 2005. – № 2-2. – С. 26-30.

16. Гонта О.І. Тектологічні підходи до активізації діяльності транскордонного об'єднання Євро регіон «Дніпро» // Науковий вісник ЧДІЕУ. – Чернігів. – 2010. – № 4 (8). – С. 14-21.

17. Депресивні території: Європейський досвід та проблеми України // Стратегічна панорама. – 2000. – № 3-4. – С. 115.

18. Дергачев В.А. Геополитика. – Киев: ВИРА-Р, 2000. – С. 99.

19. Державна програма розвитку транскордонного співробітництва на 2007-2010 роки: затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2006 р. № 1819. – [Електрон.

ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1819-2006-%EF>

20. Долишній М. І., Демченко В. В., Мікула Н. А. Концептуальні підходи до створення польсько-українського євро регіону «Сян» на основі узагальнення досвіду євро регіонів на західному кордоні Польщі: Регіональна економіка. – № 1. – 2003. – С. 69 – 81.

21. Еврокомиссия предлагает новые программы международного сотрудничества // EU Newsletter #10. Представительство Европейской Комиссии в Украине и Беларуси. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.delbl.ec.eu.int>

22. Европарламент собирается обсудить предложение использовать Европейскую политику соседства как средство укрепления демократии в соседних государствах // EU Newsletter #9. Представительство Европейской Комиссии в Украине и Беларуси. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.delbl.ec.eu.int>

23. Европейский фонд регионального развития объявляет конкурс проектов в рамках Программы Соседства Польша-Беларусь-Украина. 25.07.2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.delbl.ec.europa.eu/page2412.html>

24. Евро регион «Днепр» – проблемы развития и функционирования // Материалы Международной конференции. – Чернигов, 11 ноября 2003 года / Управление внешних сношений и внешнеэкономической деятельности. – Чернигов, 2004. – 159 с.

25. ЕС предлагает новое измерение сотрудничества на восточных границах. EU Newsletter ##3-4.

26. Європейська інтеграція на регіональному рівні: Чернігівська область / Вдовенко Ю.С., Федусь С.І. / Зб. матеріалів. – Чернігів: Видавець Лозовий В.М., 2010. – 200 с.

27. Європейська Рамкова Конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або владами (ETS No106): Мадрид, 21 травня 1980 р.

28. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua

29. Закон України «Про транскордонне співробітництво»: [Електрон.ресурс]: від 24 червня 2004 року № 1861-IV. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1861-15>

30. Китинг М. Новый регионализм в Западной Европе // Логос. 2003. – №6. С. 85-86.

31. Кіш Є. За програмою сусідства. Транскордонне співробітництво України після східного розширення Європейського Союзу: Політика і час. – № 12, 2004. – С. 27-34.

32. Кіш Є. За стандартами транскордонної взаємодії: Політика і час. – № 10 – 2003. – С. 79-84.

33. Кіш Є. Новий статус на нових кордонах. Феномен євро регіонів у ХХІ столітті: Політика і час – № 4 – 2005. – С. 82-90.

34. Кіш Є. Українсько-угорське транскордонне співробітництво: можливості та пріоритети у ХХІ столітті (українською та угорською мовами): Ужгород: Ліра, 2003. – 124 с.

35. Клемешев А. Регион в условиях глобализации // Весник ВГУ. – 2005. – №2 – С. 22-38.

36. Конкурс проектов в рамках Программы соседства «Россия-Беларусь». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.delbl.ec.europa.eu/page2412.html>

37. Конституція України. [Електрон.ресурс] Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>

38. Концепція «Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008–2011 рр.»: [Електрон.ресурс] схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2007 р. №960-р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=960-2007-%F0>

39. Концепція розвитку інтеграції прикордонних регіонів /

Укл. Є.М. Сич, М.П. Бутко, О.Я. Сумін, О.І. Гонта – Чернігів: ЧДТУ, 200. – 24 с.

40. Макарычев А. «Игры понятий»: Новая «геометрия регионализма» в европейском контексте // Международные процессы. №3. Сентябрь-декабрь/2003. С. 68-77.

41. Макарычев А. Периферийность, окраинность, маргинальность? // Космополис. № 3(5), 2003.

42. Максимчик И. Беларусь держит паузу. <http://www.w-europe.org/?p=251>

43. Местное управление и самоуправление в Республике Беларусь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://pravo.by/StateLaw/localcontrol.htm>

44. Мікула Н. Євро регіони: досвід та перспективи. Інститут регіональних досліджень: Львів: ІРД НАН України, 2003 – 222 с.

45. Мікула Н.А. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво: Монографія. – Львів: ІРД НАН України. – 2004. – 395 с.

46. Морозов В.Е. «Санкт-Петербург между территорией и пространством: методологические вопросы взаимосвязи теории и практики». [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://megaregion.narod.ru/stenogr_1.htm

47. На шляху до Європи. Український досвід євро регіонів: Проект Київського центру Ін-ту Схід-Захід / за ред. С. Максименка. – Київ: Логос, 2000. – 224 с.

48. Наказ Міністерства економіки України «Про затвердження Порядку підготовки проектів (програм) транскордонного співробітництва, зразків листка реєстрації висновків попереднього розгляду проекту (програми) транскордонного співробітництва, листка результатів оцінювання проекту» від 3 червня 2005 р. № 158: [Електрон.ресурс]. – Режим доступа www.uazakon.com/document/fpart45/idx45859.htm

49. Национальный отчет о человеческом развитии 2004–2005/ Представительство ООН/ПРООН в Республике Беларусь. – Минск: «Альтиора–Живые краски», 2005.

50. Новый механизм добрососедства и Программы добрососедства. Октябрь 2005 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.delrus.ces.eu.int/ru/cis_6.htm

51. О различиях концептов территории и пространства парадигмах «современности и постсовременности см. напр.: Ruggie, John Gerard. Territoriality and Beyond // International Organization. Vol.47. No. 1. Winter 1993.

52. Офіційне інтернет-представництво Президента України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.president.gov.ua

53. Офіційний веб-портал Чернігівської обласної ради. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.chernihiv-oblrada.gov.ua

54. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.portal.rada.gov.ua

55. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.me.kmu.gov.ua/control/uk/index

56. Офіційний сайт Чернігівської обласної державної адміністрації. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: cg.gov.ua

57. Пила В.І., Чмир О.С., Гарасюк О.А., Терещенко Т.В. Сучасна регіональна політика і транскордонне співробітництво. Вид-во ХУУП. – 2006. – 412 с.

58. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 р. № 587: [Електрон.ресурс] «Деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та євро регіонів». – Режим доступа: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=587-2002-%EF>

59. Программа добрососедства Польша-Беларусь-Украина «ИНТЕРРЕГ III А/ТАСИС ПГС 2004-2006». 15.09.2004.

60. Програма транскордонного співробітництва Польша-Білорусь-Україна: [Електрон.ресурс]. – Режим доступа: <http://www.pl-by-ua.eu/ua>

61. Програма транскордонного співробітництва Румунія-Україна-Молдова: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ro-ua-md.net/index.php?Itemid=133>

62. Програма транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://www.huskroua-cbc.net/ua/>

63. Програма резервуару Чорного моря: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://blacksea-cbc.net/index.php/eng>

64. Прокладаючи шлях до нових інструментів розвитку сусідських відносин: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.delukr.cec.eu.int/ua/eu_and_country/bilateral_relations.htm

65. Регіональна політика Європейського Союзу після його розширення: Аналітичні оцінки: Нац. ін-т стратегічних досліджень (Закарпатський філіал) – Ужгород: «Ліра», 2004.

66. Рекомендації парламентських слухань на тему: «Про інтенсифікацію співробітництва України з Європейським Союзом у рамках єврорегіонів та перспективи транскордонного співробітництва»: [Електрон.ресурс] затверджені Постановою Верховної Ради України від 27.06.2007 р. № 1242. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1242-16>

67. Рекомендація Ради Європи № 1829 «Транскордонне співробітництво»: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://gska2.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/757_1829_transfrontier.htm

68. Розробка та реалізація проектів (єврорегіонального та транскордонного співробітництва) / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг. Упор. Я.В. Охріменко – Чернігів: ЦППК, 2011 – 56 с.

69. Розширена Європа – Сусідні країни. Нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами. Повідомлення Європейської Комісії для Ради та Європейського Парламенту: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: http://www.delukr.cec.eu.int/ua/eu_and_country/bilateral_relations.htm

70. Розширення Європейського Союзу: вплив на відносини України з центральноевропейськими сусідами. Інститут регіональних та євроінтеграційних досліджень «ЄвроРегіо Україна». К: «К.І.С.», 2004. – 360 с.

71. Романов С. Развитие приграничного сотрудничества российских регионов // Обозреватель – Observer. Режим доступу: http://www.nasledie.ru/oboz/N09_00/9_09.HTM

72. Сайт Асамблеї Європейських Регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aer.eu/>

73. Сайт Асоціації Європейських Прикордонних Регіонів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.aebr.net/>

74. Сайт Волинської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.voladm.gov.ua/struct.php?id2=815&nnm=111>

75. Сайт головного управління економіки Кіровоградської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ekonomika.kr.ua/

76. Сайт головного управління економіки Одеської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gue.odessa.gov.ua/Main.aspx?sect=Page&IDPage=283&id=106>

77. Сайт Донецької обласної ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sovet.donbass.com/m1/uk/Donetchina_segodnya/Vneshnaya_deyatelnost/Lenta/29154503

78. Сайт Київської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://invest-koda.org.ua/uk/news/2007/44>

79. Сайт Львівської облдержадміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.loda.gov.ua/ua/news/itm/181/

80. Сайт Міністерства иностранных дел Республики Беларусь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mfa.gov.by/rus/publications/issue/facts/2006/06.Economy.pdf

81. Сайт Міністерства иностранных дел Республики Беларусь. <http://www.mfa.gov.by/rus/publications/issue/facts/2006/06.Economy.pdf>

82. Сайт Министерства иностранных дел Республики Беларусь. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.mfa.gov.by/rus/publications/issue/facts/2006/06.Economy.pdf>

83. Сайт Национальной академии державного управління при Президентові України.– www.academy.kiev.ua

84. Сайт Национальной библиотеки Украины имени В. И. Вернадского.– www.nbuv.gov.ua

85. Сайт Национальной парламентської бібліотеки України.– www.nplu.kiev.ua

86. Сайт Харьковской обласної ради [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oblrada.kharkov.ua/ukr/news/?id=3520>

87. Сайт Херсонської облдержадміністрації [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.oda.kherson.ua/control/uk/data/poslugy/yo/progr.doc>

88. Сайт Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій.– [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.center.uct.ua

89. Сайт Чернігівської державної обласної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка. – www.libkor.cg.ukrtel.net

90. Сайт Чернігівської облдержадміністрації «Инвестуйте в Чернігівщину» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.chernihiv-oblast.gov.ua

91. Сищик А.А. Методи оцінки ефективності економічних відносин України та Європейського Союзу // Науковий вісник ВДУ ім. Лесі Українки. – 2005. – С. 248-253.

92. Соотношения: Сотрудничество Европейского союза со странами Восточной Европы, Кавказа и Средней Азии. № 4, 2005. – С. 10.

93. Транскордонне співробітництво та розвиток транскордонних кластерів збірник науково-аналітичних матеріалів, нормативно-правових актів та методичних рекомендацій з питань

транскордонного співробітництва та розвитку транскордонних кластерів / Куйбіда В.С., Ткачук А.Ф., Толкованов В.В. та ін. / Міністерство регіонального розвитку та будівництва України. – К., 2009. – 242 с.

94. Україна в процесі міжнародної інтеграції// За ред.. д-ра екон. наук В.Р.Сіденка. – Х.: Вид-во «Форт». – 2003. – 280 с.

95. Франкенфельд, Петер. Региональная политика Европейского союза и последствия расширения ЕС на Восток. Доклад, прочитанный 11 декабря 2000 г. в Высшей школе г. Пфорцхайма, ФРГ.

96. Фатеев В.С. Региональная политика: теория и практика. – Мн.: ЕГУ, 2004.

97. Шкарлет С.М., О.М.Кальченко Тенденції і перспективи розвитку туристичної галузі України у складі національної та світової економіки // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №10. – С. 36-43.

98. Щербача О.М., Олійник Л.В. Деякі проблеми розвитку євро регіонів як форми транскордонного співробітництва: Научно-технический сборник «Коммунальное хозяйство городов». – 2002. – Выпуск 44. Серия: Экономические науки. – С.164-167.

99. Экономика и общество Беларуси: диспропорции и перспективы развития. Национальный отчет о человеческом развитии 2004-2005 / Представительство ООН/ПРООН в Республике Беларусь. – Минск: «Альтиора–Живые краски», 2005.

100. Яковлевский Р. «Устойчивые геополитические грезы» // Известия. 09.08.2002. – С. 8.

101. European Outline Convention on Transfrontier Co-Operation between Territorial Communities and Authorities.

102. Grajewski, Przemyslaw. «Belarus: The Unrecognised Challenge» // Dov Lynch (ed.). Changing Belarus. Chaillot Paper No. 85. – Paris: European Union Institute for Security Studies (November 2005). Pp. 84-88.

103. Implementing and promoting the European Neighbourhood

Policy.Communication to the CommissionBrussels, 22 November 2005 SEC 1521.

104. Overview of BSR INTERREG III B programme (10 January 2006).

105. Regional policy: introduction. <http://europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/g24000.html>

106. http://ec.europa.eu/comm/external_relations/belarus/intro/index.htm

107. http://www.bsrinterreg.net/programm/_downloads/2005.09.14.1_7_round_projects.zip

108. http://www.bsrinterreg.net/programm/_downloads/2006.01.10.BSR_ir3b_general_for_web_short.ppt#3

109. <http://www.delblr.ec.europa.eu/page1278.html>

110. http://www.lenobl.ru/economics/foreign/neighbour/Baltic_region

ДОДАТКИ

УГОДА ПРО СТВОРЕННЯ ПРИКОРДОННОГО СПІВТОВАРИСТВА ЄВРОРЕГІОН «ДНІПРО»

Гомельська область Республіки Білорусь, представлена головою Гомельського обласного виконавчого комітету і головою Гомельської обласної Ради депутатів, Брянська область Російської Федерації, представлена головою адміністрації Брянської області і головою Брянської обласної Думи, Чернігівська область України, представлена головою Чернігівської обласної державної адміністрації і головою Чернігівської обласної Ради, іменовані надалі Сторонами, керуючись бажанням вільного об'єднання і співробітництва народів Європи на принципах традиційних демократичних цінностей, ринкової свободи і господарювання в прикордонних районах, діючи відповідно до законодавства держав Сторін, керуючись цілями і принципами Угоди між Республікою Беларусь і Урядом України про співробітництво прикордонних областей Республіки Беларусь і України від 12 травня 1997 року, Договору про дружбу, добросусідство і співробітництво між Російською Федерацією і Республікою Беларусь від 21 лютого 1995 року, Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Російською Федерацією й Україною від 25 травня 1997 року, приймаючи до увагу Європейську Рамкову конвенцію про прикордонне співробітництво між територіальними співтовариствами і владами від 21 травня 1980 року, погодилися про наступне:

Стаття 1

1. Сторони створюють прикордонне співтовариство Єврорегіон «Дніпро» (далі – співтовариство).

2. Центром співтовариства є місто Гомель.

3. Співтовариство має відкритий характер для органів місцевого самоврядування і територіальних органів місцевого управління, у тому числі й інших держав.

Стаття 2

1. Головною метою співтовариства є сприяння соціально-економічному розвитку, науковому і культурному співробітництву прикордонних територій Сторін.

2. Мета, завдання й організаційна структура співтовариства визначені в Статуті прикордонного співтовариства Єврорегіон «Дніпро», що є невід'ємною частиною цієї Угоди.

Стаття 3

1. Ця Угода набирає сили з дня її підписання. 2. У цю Угоду можуть вноситися доповнення і зміни, які оформляються окремими протоколами, що складають невід'ємну частину даної Угоди.

3. Угода укладається на невизначений термін і припиняє дію після закінчення шести місяців з дати, коли одна з Сторін повідомить у письмовій формі інші Сторони про свій намір припинити її дію.

Вчинено 29 квітня 2003 року в місті Гомелі в трьох примірниках, кожний російською і українською мовами, при цьому всі тексти мають однакову силу.

СТАТУТ ПРИКОРДОННОГО СПІВТОВАРИСТВА ЄВРОРЕГІОН «ДНІПРО»

Стаття 1 Загальні положення

1. Цей Статут не порушує вже існуючих форм і видів транскордонного співробітництва кожної з Сторін.

2. Цей Статут не порушує внутрішнього законодавства країни будь-якого з учасників Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро» (далі Співтовариство).

3. Сторони в рамках взаємних угод, а також у відповідності зі своїми можливостями фінансують діяльність Співтовариства, а також його органів, створених відповідно до даного Статуту.

4. Сторони будуть підтримувати місцеві ініціативи, що сприяють розвитку транскордонного співробітництва на території країн-учасниць Співтовариства.

5. Органи Співтовариства, що виконують координаційні і дорадчі функції, повинні у своїй діяльності керуватися законодавством кожної з Сторін.

6. При здійсненні своїх функцій співтовариства, його органи можуть співробітничати з установами й організаціями, як своєї держави, так і закордонних країн.

7. Кожна з Сторін, у відповідності зі своїм внутрішнім законодавством, може погоджувати з відповідними органами влади зміст рішень Ради Співтовариства. Крім того, дані адміністративні органи мають можливість на їхню вимогу одержувати будь-яку інформацію про діяльність Співтовариства і його рішення.

Стаття 2 Мета і завдання співтовариства

Співтовариство створюється з метою розвитку співробітництва прикордонних територій у наступних напрямках:

- всебічний економічний розвиток;
- регіональне планування;
- комунікації, транспорт і зв'язок;

- освіта, охорона здоров'я, спорт і туризм;
- охорона і поліпшення стану навколишнього середовища;
- ліквідація надзвичайних ситуацій, стихійних лих і їхніх наслідків;
- сприяння розширенню контактів між жителями прикордонних територій, розвитку співробітництва між установами й організаціями, а також суб'єктами господарської діяльності.

Стаття 3 Членство в співтоваристві

1. У Співтовариство входять дійсні й асоційовані члени.
2. Засновники Співтовариства мають статус дійсних членів, статус асоційованих членів визначається Радою Співтовариства.
3. Членство в Співтоваристві не позбавляє права встановлювати двосторонні чи багатосторонні зв'язки, укладати угоди з іншими структурами, що не входять до складу Співтовариства.
4. Кожний із членів Співтовариства має право вільного виходу з нього. Для виходу зі Співтовариства необхідно сповістити про це Раду Співтовариства не пізніше, ніж за шість місяців до виходу із Співтовариства. Членство в Співтоваристві припиняється з моменту ухвалення відповідного рішення Радою Співтовариства.
5. У випадку виникнення в одній із країн-членів адміністративно-територіальних змін, що стосуються території одного чи декількох членів Співтовариства, суб'єкти, що виникли в результаті зміни, набувають членства в Співтоваристві на основі правонаступництва відповідно до законодавства своєї країни.
6. Усі члени Співтовариства є рівноправними незалежно від розмірів території і кількості населення.
7. Асоційованими членами Співтовариства можуть бути будь-які адміністративно-територіальні утворення, представлені місцевими органами державної влади, у тому числі ті, що не мають кордону зі Співтовариством.

Стаття 4 Органи співтовариства

1. Керівними органами Співтовариства є:
 - Рада Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро»;
 - Президія Ради Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро»;
 - Секретаріат Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро».
2. Керівні органи Співтовариства виконують координаційні, дорадчі і представницькі функції, пов'язані з реалізацією цілей і завдань Співтовариства, згаданих у статті 2 Статуту.
3. Ревізійна комісія може створюватися за рішенням Ради і є контролюючим органом Співтовариства.
4. Чисельність органів Співтовариства, їхня структура і компетенція можуть змінюватися за взаємною домовленістю Сторін.

Стаття 5 Рада співтовариства

1. Рада Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро» (далі – Рада) є найвищим органом Співтовариства.
2. До складу Ради входять по 10 представників, делегованих кожною з Сторін.
3. Представники кожної з Сторін виконують обов'язки членів Ради протягом терміну, визначеного місцевими органами самоврядування, які делегували їх у Раду. Члени Ради виконують свої обов'язки до моменту вибору нових представників.
4. Відкликання члена Ради може відбутися в будь-який час і здійснюється Стороною, що його призначила, після попереднього повідомлення Президії Співтовариства. На місце відкликаного члена Ради Сторона протягом одного місяця делегує нового представника.
5. Засідання Ради проводяться не рідше, ніж один раз на рік і є відкритими, якщо Рада не прийме іншого рішення.
6. На вимогу кожної з сторін можуть скликатися надзвичайні засідання Ради.

7. У засіданнях із правом дорадчого голосу можуть брати участь представники законодавчої і виконавчої влади всіх рівнів від кожної з Сторін, а також представники міжнародних організацій за згодою Ради,

8. Головою Ради обирається по черзі кожний із керівників органів виконавчої влади Сторін терміном на один рік. Голова керує роботою Президії в період між засіданнями Ради Співтовариства.

. До компетенції Ради відноситься:

- обрання голови Президії Співтовариства;
- обрання Президії Співтовариства і Ревізійної комісії;
- визначення регламентів Ради і Секретаріату Співтовариства і Ревізійної комісії;
- здійснення контролю за діяльністю Президії Співтовариства і затвердження його річних звітів;
- рішення питань про прийняття нових членів Співтовариства і припинення членства, присвоєння статусу почесного члена Ради;
- затвердження бюджету Співтовариства;
- прийняття рішень з питань членства Співтовариства в міжнародних організаціях.

10. Усі рішення Рада приймає, виходячи з принципу одностайності сторін.

11. Проекти рішень надаються Раді керівником Секретаріату або представниками Сторін.

12. Регламент діяльності Ради визначається відповідним рішенням Ради.

Стаття 6 Президія співтовариства

1. Президія Співтовариства (далі – Президія) складається з 6 членів і призначається Радою за принципом – «по два від кожної з Сторін».

2. Президія здійснює робочі, координаційні і представницькі функції в період між засіданнями Ради і підзвітна йому.

3. До компетенції Президії відноситься:

- представлення Співтовариства на міжнародній арені;
- виконання рішень Ради Співтовариства;
- керівництво Секретаріатом Співтовариства;
- скликання робочих груп Співтовариства.
- внесення змін до Статуту;
- прийняття рішень з Інших питань, визначених у Статуті.

4. Президія засідає циклічно чи в міру необхідності.

5. У процесі засідань Президія підводить підсумки поточної діяльності, підготовляє (або виражає думку) проекти рішень і інші матеріали на засідання Ради Співтовариства.

6. Регламент діяльності Президії визначається відповідним рішенням Ради.

Стаття 7 Секретаріат співтовариства

1. Секретаріат Співтовариства (далі – Секретаріат) є координуючим виконавчим і адміністративним органом Співтовариства, який створюється Радою і складається з рівної кількості представників від кожної з Сторін.

2. Кожна з Сторін створює національне відділення Секретаріату – Національне координаційне бюро (далі – Бюро).

3. Бюро не підлягають одне одному і є виконавчими і координаційними органами кожної з Сторін.

4. Керівники Бюро беруть участь у засіданнях Ради і Президії.

5. В обов'язки Секретаріату входить: підготовка і представлення на розгляд Ради проектів рішень, а також інших розробок, що стосуються спільних дій у рамках прикордонного співробітництва, у перекладі на мови Сторін;

підготовка засідань Ради;

координація діяльності робочих груп;

здійснення інших функцій, пов'язаних з управлінням і фінансуванням діяльності Співтовариства;

6. Функції керівника Секретаріату виконує керівник Бюро тієї сторони, член Президії якої є Головою в Раді.

7. Секретаріат може бути зареєстрований як міжнародна громадська організація за законодавством однієї з Сторін з відкриттям розрахункового рахунку для фінансування своєї діяльності.

8. Регламент діяльності Секретаріату визначається рішенням Ради.

Стаття 8 Ревізійна комісія

1. Ревізійна комісія складається з 6 членів і в рівних пропорціях представляє кожну з сторін.

2. До компетенції ревізійної комісії входить перевірка правильності використання фінансових ресурсів Співтовариства і ведення документації.

3. Голова ревізійної комісії затверджується Радою по черзі від кожної з Сторін терміном на два роки.

4. Ревізійна комісія діє відповідно до регламенту, затвердженого рішенням Ради.

Стаття 9 Робочі групи

1. Для вирішення визначених завдань Президія може створювати постійні чи тимчасові робочі групи (далі – групи).

2. Групи готують пропозиції і матеріали, які подаються на розгляд Секретаріату.

3. Групи можуть запрошувати експертів для роботи над проблемними питаннями.

4. Тематику діяльності робочих груп, а також способи їхнього фінансування визначає Президія.

5. Конкретні умови організації і функціонування робочих груп визначаються регламентом, затвердженим Президією.

Стаття 10 Фінансування діяльності співтовариства

1. Фінансування діяльності Співтовариства, необхідне для реалізації його цілей і задач, забезпечується кожною з Сторін.

2. Сторони, в рамках досягнутих домовленостей, а також виходячи зі своїх можливостей, фінансують діяльність Співтовариства і його органів, які створені на основі даного Статуту.

3. Усі Сторони надають засоби на затвержені Радою проекти, а також засоби, необхідні для функціонування Секретаріату і робочих груп, на умовах рівності, якщо Рада не прийме іншого рішення.

4. Кожна зі сторін має право в рамках своїх можливостей за згодою Ради здійснювати діяльність з метою безоплатного використання її результатів на користь Співтовариства.

5. Бюджет Співтовариства може фінансуватися з зовнішніх джерел, при цьому засоби і матеріальні цінності розподіляються між Сторонами у відповідності зі спеціальним рішенням Президії.

6. Рада приймає рішення з питань невиконання Сторонами прийнятих на себе зобов'язань з фінансування або затримок внесення відповідних платежів.

Стаття 11 Припинення діяльності співтовариства

1. Співтовариство припиняє свою діяльність у випадку одностайного рішення всіх Сторін, якщо мета і завдання, для яких воно було створене, не реалізовані.

2. У випадку розпуску Співтовариства його майно, тобто його основний і оборотний капітал (активи і пасиви), що складають загальну власність Співтовариства, поділяється між сторонами пропорційно їхнім внескам.

3. Вихід зі Співтовариства одного з засновників не означає припинення діяльності Співтовариства.

4. Ліквідацію Співтовариства здійснює Ліквідаційна комісія, до складу якої входять по три представники від кожної з Сторін.

Стаття 12 Заключні положення

1. Цей Статут є невід'ємною частиною Угоди про створення Прикордонного Співтовариства Єврорегіон «Дніпро».

Транскордонна складова Регіональної програми розвитку зовнішньоекономічної діяльності області на 2011-2015 рр.

Найменування напрямку діяльності	Найменування заходу його виконання	Строк виконання заходу	Очікувані результати	Виконавці	Головний розпорядник бюджетних коштів	Обсяг фінансування, тис. грн.	У тому числі за роками, тис. грн.
Розвиток транскордонного співробітництва, в т.ч. в рамках Сворегіону «Дніпро»	Співробітництво з АСПР, в т.ч. фінансування внеску від Чернігівської області щодо участі Сворегіону «Дніпро» в цій організації (у разі необхідності).	2011-2015	Забезпечення повноправного членства Сворегіону «Дніпро» в АСПР.	Головне управління економіки облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	150,0	Щорічні внески 30,0 тис.грн
	Забезпечення участі офіційної делегації області і окремих представників облдержадміністрації та її структурних підрозділів у заходах, що проводить АСПР, в т.ч. покриття витрат на транспортні послуги, придбання паливно-мастильних матеріалів, оплата видатків на відрядження, оплата послуг зв'язку, наймання житла, інші представницькі	2011-2015	Розширення ділових контактів. Реалізація можливостей, які витікають із повноправного членства Сворегіону «Дніпро» в АСПР.	Головне управління економіки облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	120,0	2011 – 24,0 2012 – 24,0 2013 – 24,0 2014 – 24,0 2015 – 24,0

182

Найменування напрямку діяльності	Найменування заходу його виконання	Строк виконання заходу	Очікувані результати	Виконавці	Головний розпорядник бюджетних коштів	Обсяг фінансування, тис. грн.	У тому числі за роками, тис. грн.
Розвиток транскордонного співробітництва, в т.ч. в рамках Сворегіону «Дніпро»	вирати. Поточні витрати, пов'язані з функціонуванням Сворегіону «Дніпро», відповідно до його Статуту та напрямів роботи, що витікають із SWOT-аналізу.	2011-2015	Вирішення поточних питань функціонування Сворегіону.	Головне управління економіки облдержадміністрації Інші структурні підрозділи облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	50,0	2011 - 10,0 2012 - 10,0 2013 - 10,0 2014 - 10,0 2015 - 10,0
	Проведення конкурсу проектів транскордонного співробітництва.	2011-2015	Визначення проектів транскордонного співробітництва, які необхідні для реалізації визначених напрямів роботи.	Головне управління економіки облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	20,0	2011 - 4,0 2012 - 4,0 2013 - 4,0 2014 - 4,0 2015 - 4,0
Забезпечення солідарної участі обласного бюджету у фінансуванні проектів транскордонного співробітництва (25 % їх проектної вартості).		2011-2015	Реалізація відібраних на конкурс проектів транскордонного співробітництва.	Головне управління економіки облдержадміністрації Інші структурні підрозділи облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	400,0	2011 - 0,0 2012 - 100,0 2013 - 100,0 2014 - 100,0 2015 - 100,0

183

Найменування напрямку діяльності	Найменування заходу його виконання	Строк виконання заходу	Очікувані результати	Виконавці	Головний розпорядник бюджетних коштів	Обсяг фінансування, тис. грн.	У тому числі за роками, тис. грн.
	Сприяння створенню трансекордонних кластерів.	2011-2015	Подолання проявів депресивності прикордонних територій.	Головне управління економіки облдержадміністрації	-	-	-
	Організація проведення семінарів, навчань та інших заходів з питань трансекордонного співробітництва, із залученням відповідних представників центральних органів виконавчої влади та міжнародних експертів.	2011-2015	Підвищення рівня поінформованості і населення регіону щодо можливостей залучення коштів організацій - грантодавців до розвитку територій. Вирішення проблемних питань громад.	Головне управління економіки облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	100	2011 - 20,0 2012 - 20,0 2013 - 20,0 2014 - 20,0 2015 - 20,0
	Організація проведення виставок-ярмарок в рамках вільної прикордонної торгівлі	2011-2015	Популяризація продукції регіону, забезпечення населення якісними товарами	Головне управління економіки облдержадміністрації	Головне управління економіки облдержадміністрації	400	2011 - 80,0 2012 - 80,0 2013 - 80,0 2014 - 80,0 2015 - 80,0

План заходів по співпраці в рамках Приграничного Союзу «Єврорегіон «Дніпро» на 2010-2011 роки

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Организационное обеспечение деятельности Еврорегиона «Дніпро»				
Разработка Стратегии развития Еврорегиона «Дніпро».		Структурные подразделения облгосадминистрации Областной совет ЧГМО «Полесский фонд международных и региональных исследований»	Органы исполнительной власти Брянской области Департамент экономического развития	Структурные подразделения облполкома Областной Совет депутатов ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития»
Проведение встреч, совещаний и прочих мероприятий по вопросам развития Еврорегиона «Дніпро», в том числе и с использованием современных телекоммуникационных технологий.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Областной совет ЧГМО «Полесский фонд международных и региональных исследований» Черниговский ЦНТЭИ	Департамент экономического развития	Комитет экономики облполкома Главное управление идеологической работы облполкома Областной Совет депутатов ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития»
Развитие сотрудничества с Ассоциацией Европейских Приграничных Регионов				
Реализация возможностей, вытекающих из членства Еврорегиона «Дніпро» в АЕПР.	2010-2011	Структурные подразделения облгосадминистрации Областной совет Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Органы исполнительной власти Брянской области Администрация области Областная Дума Областные	Структурные подразделения облполкома Областной Совет депутатов Районные исполнительные комитеты, районные

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Информирование АЕПР о мероприятиях, проводимых в рамках Еврорегиона «Днепр», и привлечение представителей АЕПР к участию в них.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации	Департамент экономического развития	Комитет экономики облисполкома
Информационное сопровождение деятельности Еврорегиона «Днепр»				
Регулярное информирование общественности через средства массовой информации и деятельность Еврорегиона «Днепр».	По мере проведения мероприятий 2010-2011	Главное управление экономики, управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации Прочие структурные подразделения облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Департамент экономического развития Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций Информационно-аналитическое управление Районные муниципальные образования	Главное управление идеологической работы облисполкома Структурные подразделения облисполкома Областной Совет депутатов Районные исполнительные комитеты, районные Советы депутатов
Содействать выпуску обнин номеров областных газет областной-участниц Еврорегиона «Днепр».	2010-2011	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
Проведение международного фестиваля журналистов «Золотый перetzwin Придесення» при участии	Июнь 2010-2011	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
журналистов приграничных регионов.			средств массовых коммуникаций	
Проведение в г. Чернигове Международного семинара руководителей СМИ областной-участниц Еврорегиона «Днепр».	Июль 2010	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
Организация пресс-туров для представителей СМИ областной-участниц Еврорегиона «Днепр».	2010-2011	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
Содействие участию представителей СМИ, книгоиздателей, книгораспространителей, представителей политических партий областной-участниц Еврорегиона «Днепр» в ежегодных выставках, фестивалях, семинарах.	2010-2011	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
Сотрудничество на уровне транснациональных кластеров				
Наработка кластерных инициатив в соответствии с уставными требованиями Еврорегиона «Днепр», а также региональными приоритетами его участников. Подготовка соответствующих рекомендаций Совету Еврорегиона «Днепр».	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Аналитический отдел областного совета Районные государственные администрации Районные советы Научные учреждения	Областная Дума и районные Советы Областные и приграничные районные органы исполнительной власти	Комитет экономики облисполкома Структурные подразделения облисполкома Областной Совет депутатов Районные исполнительные комитеты, районные Советы депутатов

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Содействие реализации на базе Еврорегиона «Днепр» пилотного проекта по внедрению руководящих принципов устойчивого пространственного развития Европейского континента в рамках Конференции SEMAT.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Аналитический отдел областного совета Районные государственные администрации Районные советы Научные учреждения	Департамент экономического развития области Областные и приграничные районные органы исполнительной власти	Общественные объединения Высшие учебные и научные учреждения ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития» Комитет экономики облисполкома ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития» Областной Совет депутатов Районные исполнительные комитеты, районные Советы депутатов
Заключение соглашения содействующими структурами приграничных областей о совместной финансовой поддержке хозяйствующих субъектов малого и среднего бизнеса в направлении реализации проектов трансграничного сотрудничества.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Региональный фонд поддержки предпринимательства по Черниговской области	ГАО «Брянский гарантийный фонд» Департамент экономического развития области	ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития»
Экономическое сотрудничество				
Содействие торговле-экономическому сотрудничеству предприятий и организаций областей-участниц Еврорегиона «Днепр», в том числе и	2010-2011	Главное управление облгосадминистрации: экономики, агропромышленного развития	Департамент экономического развития области Брянская ТПП Областные и	Комитеты облисполкома: экономики, по сельскому хозяйству и продовольствию, по архитектуре и

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
посредством проведения рабочих встреч по вопросам экономического сотрудничества для субъектов хозяйствования с представителями посольств и бизнес структур Республики Беларусь, Российской Федерации и Украины.		Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов ЧРТПП	приграничные районные органы исполнительной власти	строительству ГО КУПП «Гомельоблблизцепром» Управление торговли и услуг облисполкома Гомельское отделение БелТПП ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития» Комитет экономики облисполкома
Содействие обмену информацией и опытом работы в сфере малого и среднего предпринимательства. Распространение коммерческих предложений предприятий, организаций и фирм через торговые промышленные палаты областей-участниц Еврорегиона «Днепр». Создание электронной биржи бизнес-предложений субъектов хозяйственной деятельности областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации	Департамент экономического развития области	Комитет экономики облисполкома Гомельское отделение БелТПП Филiaal «НЦМПК», г. Гомель
Определение проблемных вопросов торгово-экономического сотрудничества приграничных регионов и содействие их решению.	2010-2011	Главные управления облгосадминистрации: экономики, агропромышленного развития Черниговская таможня	Органы исполнительной власти в сфере: экономики; сельского хозяйства; промышленности, транспорта и связи; строительства; ТЭК и ЖКХ	Комитеты облисполкома: экономики, по сельскому хозяйству и архитектуре и строительству

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Содействие открытию филиалов предприятий и организаций в приграничных регионах.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов ЧРПП Заинтересованные предприятия и организации	Департамент экономического развития области приграничные муниципальные образования Брянская ТПП Заинтересованные предприятия и организации	Комитет экономики облисполкома Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома ГО КУПП «Гомельоблищепром»
Организация и проведение целевых презентаций продукции компаний-экспортеров в торгово-промышленных палатах приграничных регионов.	Ежеквартально 2010-2011	ЧРПП	Брянская ТПП	Гомельское отделение БелТПП
Содействие участию предприятий и организаций областей-участниц Еврорегиона «Днепр» в ярмарках, выставках-продажах, проводимых на территории приграничных регионов.	2010-2011	Главные управления облгосадминистрации: экономики, агропромышленного развития Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Органы исполнительной власти в сфере: экономики; сельского хозяйства; промышленности; транспорта и связи; строительства; ТЭК и ЖКХ районные приграничные муниципальные образования	Комитеты облисполкома: экономики, по сельскому хозяйству и продовольствию, по архитектуре и строительству Управление торговли и услуг облисполкома
Сотрудничество по трансферу	2010-2011	Главное управление	Брянский ЦНТИ	Комитет экономики

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
технологий ЦНТЭИ областей-участниц Еврорегиона «Днепр», в том числе взаимобмен каталогами о научно-технических разработках.		экономики облгосадминистрации Черниговский ЦНТЭИ	Комитет по науке	облисполкома
Участие в информационном сопровождении совместных научно-технических программ, проектов в научно-технической сфере.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Черниговский ЦНТЭИ	Комитет по науке	Комитет экономики облисполкома
Содействие обмену опытом работы в сфере сельского хозяйства.	2010-2011	Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации Институт сельскохозяйственной микробиологии УААН Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию области	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома
Обеспечение сельскохозйственных предприятий новыми микробными препаратами для улучшения азотного и фосфорного питания растений пшеницы, рапса, ячменя, зернообовых культур, гречихи, ржи и других культур.	2010-2011	сельскохозяйственной микробиологии УААН Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию области	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома
5. Внедрение рекомендаций, нормативных документов, обмен опытом работы по ведению сельского хозяйства на землях, затронутых в результате аварии на Чернобыльской АЭС	2010-2011	агропромышленного развития облгосадминистрации Областной государственной проектно-технологический центр «Облгосплородорие»	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию Брянской области ФГУ «Брянскхимрадиология»	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома
Содействие созданию совместных предприятий агропромышленного комплекса.	2010-2011	Главное управление агропромышленного развития	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Применение лизинговых схем закупки сельскохозяйственной техники и оборудования.	2010-2011	облгосадминистрации Зантересованные предприятия и организации	Зантересованные предприятия и организации	облгосполкома
Применение лизинговых схем закупки сельскохозяйственной техники и оборудования.	2010-2011	Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации Зантересованные предприятия и организации	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию области Зантересованные предприятия и организации	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облгосполкома
Сотрудничество в таможенно-пограничной сфере				
Проведение встречи руководства Брянской и Черниговской таможен по вопросам возобновления действия Временного порядка осуществления контроля за перемещением товаров и транспортных средств через российско-украинскую границу между автомобильными пунктами пропуска «Новые Юрковичи» и «Сеньковка».	2010-2011	Черниговская таможня	Управление региональной безопасности	-
Проведение совместной встречи руководства Черниговской, Гомельской, Брянской и Мозырской таможен по вопросам обмена практическим опытом сервисного обслуживания международных пунктов пропуска и создания в сервисных зонах, прилегающих к	2010-2011	Черниговская таможня	Управление региональной безопасности	Гомельская таможня, Мозырская таможня

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
пунктам пропуска, соответствующих санитарно-гигиенических условий.				
Сотрудничество в банковской сфере				
Реализация Программы по развитию двустороннего сотрудничества между Главным управлением Национального банка Республики Беларусь по Гомельской области и управлением Национального банка Украины в Черниговской области в рамках действующих межгосударственных соглашений в сфере банковской деятельности.	2010	Управление НБУ в области	Главное управление Центрального Банка РФ по Брянской области	Главное управление Национального банка Республики Беларусь по Гомельской области
Сотрудничество в сфере экологии и охраны окружающей среды				
Проведение совместного мониторинга качества трансграничных вод.	Ежеквартально 2010-2011	Лаборатория мониторинга вод и грунтов Черниговской гидрогеологической экспедиции Деснянское бассейновое управление водных ресурсов	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области Управление Федеральной службы по надзору в сфере природопользования	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
Обмен информацией о проведении работ по построению Днепровского экологического коридора как ключевого звена общеевропейской экологической сети.	2010-2011	Госуправление охраны окружающей природной среды в области Черниговский национальный	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Изучение биоразнообразия поймы р. Днепр (в полесской ее части), с целью создания новых объектов природно-заповедного фонда (в т.ч. межгосударственных объектов по р. Днепр, Сож).	Апрель-сентябрь 2010	педагогический университет имени Т.Г.Шевченко ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	БГУ имени И.Г. Петровского БГИТА	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорини»
Изучение ареалов редких и исчезающих видов флоры и фауны в пойменных системах Днепра, Десны, Сожа. Проведение встреч по обмену опытом.	2010–2011	Госуправление охраны окружающей среды в области ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Мезинский национальный природный парк	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области БГУ имени И.Г. Петровского	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорини»
Исследование пространственно-временных трансформаций природно-территориальных комплексов лесовых островов Черниговского Полесья (за период ХХ в.) и оценка антропогенных изменений.	2010–2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	БГУ имени И.Г. Петровского	-
Изучение состава дендрофлоры урботерриторий приграничных регионов с целью анализа видового состава, стойкости к городским условиям.	2010–2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	БГУ имени И.Г. Петровского	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорини»
Исследование флоры и растительности радиактивно-загрязненных приграничных	2010–2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	БГУ имени И.Г. Петровского	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
территорий Брянской, Гомельской и Черниговской областей в постчернобыльский период				охраняющей среды Управление по проблемам ликвидации последствий катастрофы на ЧАЭС облисполкома
Расширение и оптимизация сети особо охраняемых природных территорий (природно-заповедного фонда) в приграничных районах Сообщества для формирования ядер экологической сети в долинах рек Десна и Сож	2010–2011	Госуправление охраны окружающей природной среды в области	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области ГПБЗ «Брянский лес»	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
Реализация «Плана взаимного информирования и взаимодействия Гомельского областного управления Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь, Главного управления Министерства по чрезвычайным ситуациям по Брянской области и управления по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы Черниговской области	Июнь 2010-2011	Управление по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы облгосадминистрации	Главное управление МЧС России по Брянской области Управление по проблемам ликвидации последствий катастрофы на Чернобыльской АЭС	Гомельское областное управление Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь
облгосадминистрации Украины на случай угрозы или возникновения чрезвычайных ситуаций техногенного или природного характера».				

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
0. Обмен опытом по внедрению альтернативных видов топлива с использованием отходов лесозаготовительных работ и деревообработки на лесохозяйственных предприятиях приграничных регионов.	2010-2011	Главное управление жилищно-коммунального хозяйства облгосадминистрации Черниговской области и управление лесного и охотничьего хозяйства	Управление лесами Брянской области	Гомельское государственное производственное лесохозяйственное объединение
Реализация совместных планов и регламентов структурных подразделений МЧС в областях-участницах Еврорегиона «Днепр».	2010-2011	ГУ МЧС Украины в Черниговской, Житомирской областях	Главное управление МЧС России по Брянской области	Гомельское областное управление Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь
Проведение международных совещаний, научно-практических конференций по вопросам сотрудничества в области охраны окружающей среды	2010-2011	Государственное управление охраны окружающей природной среды в области	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области ГПБЗ «Брянский лес»	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
Сотрудничество в социально-культурной и образовательной сферах				
Проведение Открытого фестиваля-конкурса молодых композиторов им. Л. Ревуцкого на базе Черниговского музыкального училища им. Л. Ревуцкого.	II квартал 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Управление культуры	-
Проведение Межгосударственного фестиваля-конкурса молодых исполнителей эстрадной песни и современного ганга «СиверТон».	II квартал 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Управление культуры	-
Проведение Фольклорного фестиваля национальных культур	Май 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны	Управление культуры	-

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
«Польське коло».		культурного наследия облгосадминистрации		
Проведение Международного молодежного фестиваля «Дружба-2010», «Дружба-2011».	Июнь 2010-2011	Профильные управления облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Управление культуры	Структурные подразделения облисполкома Районные исполнительные комитеты
Издание библиографического указателя «Еврорегион «Днепр» и проблемы евроинтеграции». Популяризация его среди участников АЕПР.	2010	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Черниговская областная универсальная научная библиотека им. В. Короленко	Управление культуры	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома
Проведение творческого Международного фестиваля «Соцветия славянских талантов».	21 мая 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Носовская райгосадминистрация	Управление культуры	Структурные подразделения облисполкома Районные исполнительные комитеты
Проведение областного фольклорного фестиваля имени Василия Полевика.	Июнь 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Щорская райгосадминистрация	Управление культуры	-
Проведение VI Международного фестиваля хореографического искусства «Сожский хоровод» с	Сентябрь 2010	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Управление культуры облисполкома

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
приглашением творческих коллективов и исполнителей областей-участниц Еврорегиона «Днепр»				
Проведение XV Международного фестиваля инструментальной музыки «Ренессанс гитары» с приглашением творческих коллективов и исполнителей областей-участниц Еврорегиона «Днепр»	Декабрь 2010	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Управление культуры облисполкома
Проведение X и XI Международного детского конкурса «Музыка надежды» с приглашением творческих коллективов и исполнителей областей-участниц Еврорегиона «Днепр»	Декабрь 2010, 2011	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Управление культуры облисполкома
Проведение Международного фестиваля семей.	13 мая 2010-2011	Управление по делам семьи и молодежи облгосадминистрации	Комитет по делам семьи, охране материнства и детства, демографии	Отдел по делам молодежи облисполкома
Организация работы Международной летней археологической школы, проведение фестиваля славянских единоборств.	Июль 2010-2011	Управление по делам семьи и молодежи облгосадминистрации	Комитет по делам семьи, охране материнства и детства, демографии	Отдел по делам молодежи облисполкома
Проведение областного фестиваля молодежи и студентов «Студенческая жара»	Июль 2010-2011	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Гомельская областная организация общественного объединения

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
События религиозным организациям разных конфессий в осуществлении паломнических и миссионерских поездок верующих.	2010-2011	Отдел по делам религиозной администрации Органы государственной исполнительной власти и местного самоуправления	Помощник губернатора по делам религиозных муниципальных образований.	«Белорусский республиканский союз молодежи» Совет по делам религиозных национальностей облисполкома
Проведение Межрегионального туристического форума «Черниговщина туристическая».	II квартал 2010	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	-
Проведение работы по активизации туристического обмена между регионами.	Март, ноябрь 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Районные государственные исполнительные комитеты городских советов	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Взаимообмен информацией туристического направления для размещения на туристических сайтах и в туристско-информационных центрах.	2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Районные государственные исполнительные комитеты городских советов	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Проведение туристической ярмарки «Експо-тур» в г. Гомеле.	Июнь 2010	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Проведение семинаров по обмену опытом в сфере развития зеленого туризма.	Июнь-август 2010	облгосадминистрации (участие) Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Развитие сети совместных туристических маршрутов, обесечение их туристической инфраструктурой.	2010-2011	Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Районные и городские муниципальные образования	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Создание атласа исторических памятников смежных регионов с целью активизации работы туристических маршрутов.	2010-2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Управление культуры и туризма облгосадминистрации	Управление культуры Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Проведение учеными Черниговского, Брянского и Гомельского университетов совместных историко-археологических исследований древнерусского города Любеча.	Июнь 2010-октябрь 2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	Комитет по науке	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорини»
Проведение товарищеских встреч, турниров и прочих мероприятий с участием команд и отдельных представителей приграничных регионов по различным видам спорта.	2010-2011	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Проведение соревнований по	2010-2011	Отдел по вопросам	Комитет по	Управление физической культуры

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
различным видам спорта и разным возрастным категориям на первенство Еврорегиона «Днепр».		физкультуры и спорта облгосадминистрации	молодежной политике, физической культуре и спорту	культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
Работа Института славянской истории и культуры при Черниговском государственном педагогическом университете им. Т.Г.Шевченко (координация научных исследований).	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Высшие учебные заведения	БГУ имени И.Г. Петровского Комитет по науке	-
Научное сотрудничество Черниговского государственного педагогического университета им. Т.Г.Шевченко, Черниговского государственного технологического университета, Черниговского государственного института экономики и управления, Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя с высшими учебными заведениями Брянской и Гомельской областей.	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Высшие учебные заведения	Комитет по науке Высшие учебные заведения	Управление образования облисполкома, высшие учебные учреждения
Проведение учебно-методического семинара по внедрению информационных и инновационно-производственных технологий в учебно-воспитательном процессе профессионально-технических учебных заведений приграничных регионов.	II квартал 2010	Управление образования и науки облгосадминистрации Профессионально-технические учебные заведения	Департамент общего и профессионального образования	Управление образования облисполкома

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Проведение конференций учителей, семинаров, спартакиад, аппаратных совещаний и прочих мероприятий с участием педагогических работников приграничных регионов.	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Департамент общего и профессионального образования Мунципальные приграничные районы	Управление образования облсполкома
Содействие сотрудничеству общеобразовательных школ приграничных регионов.	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Департамент общего и профессионального образования Мунципальные приграничные районы	Управление образования облсполкома
Проведение «круглых столов», встреч, выставок художественного творчества и прочих мероприятий библиотечных работников областей-участниц Еврорегiona «Днепр».	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Управление культуры	Управление культуры облсполкома
Обмен опытом относительно установления основ общей практики - семейной медицины, развития рынка медицинских услуг.	2010-2011	Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облсполкома
Проведение научно-практических конференций, семинаров по актуальным вопросам медицины; обмен опытом в области диагностики и лечения	2010-2011	Управление охраны облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облсполкома

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
заболеваний, о состоянии рынка медицинской техники и лечебных средств.		здоровья Центральные районные и городские больницы		
Организация общих просветительских программ по вопросам пропаганды здорового образа жизни; освещение достижений медицины в СМИ.	2010-2011	Областной центр информационно-аналитических технологий и пропаганды здорового образа жизни	Департамент здравоохранения Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Управление здравоохранения облсполкома Главное управление идеологической работы облсполкома
Установление прямых связей между ведущими специализированными медицинскими заведениями соответствующего профиля, ознакомление с организацией их работы.	2010-2011	Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облсполкома
Сотрудничество, оперативный обмен информацией между медицинскими учреждениями областей-участниц Еврорегiona «Днепр» относительно опасных инфекций, нештатных ситуаций, чрезвычайных ситуаций, а также помощь по их ликвидации.	2010-2011	Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облсполкома
8. Создание информационной системы для поддержки работы международного сетевого сообщества исследователей: межрегиональный научный портал	2010-2011	ЧНПУ имени Т.Г. Шевченко	БУ имени И.Г. Петровского	Управление по проблемам ликвидации последствий катастрофы на ЧАЭС облсполкома

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
«Преодоление последствий Чернобыльской катастрофы: фундаментальное исследование и практическая реализация»				
Сотрудничество на уровне районов, городов				
9. Реализация положений соглашений о торгово-экономическом, научно-техническом и культурном сотрудничестве между административно-территориальными единицами областей участниц Еврорегиона «Днепр»: <ul style="list-style-type: none"> - с украинской стороны: Городнянская, Корюковская, Куликівська, Нежинська, Сосницька, Щорська райгосадміністрації; - с российской стороны: администрация Климовского, Новозыбковского муниципальных районов; - с белорусской стороны: Ветковский, Добрушский, Кормянский, Петриковский, Чечерский райисполкомы. 	2010-2011	Районные государственные администрации	Районные муниципальные образования	Районные исполнительные комитеты
0. Активизация работы по подписанию соглашений о торгово-экономическом, научно-техническом и культурном сотрудничестве между	2010-2011	Районные государственные администрации	Районные муниципальные образования	Районные исполнительные комитеты

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
административно-территориальными единицами областей участниц Еврорегиона «Днепр».				
1. Проведение международной туристическо-экологической акции «Плот из мусора? Почему бы и нет!».	Июль 2010	Черниговский городской совет	Брянская городская администрация	-
2. Проведение совместного туристического шоу-фестиваля «В Чернигове возможно все!», посвященного Дню города.	Сентябрь 2010	Черниговский городской совет	Брянская городская администрация	-
3. Проведение Международного молодежного фестиваля народного творчества «3 народной криниці».	Май 2010-2011	Исполнительный комитет Нежинского городского совета	Брянская городская администрация	-
4. Проведение Международного студенческого фестиваля современной молодежной музыки «Сессия».	Октябрь 2010-2011	Исполнительный комитет Нежинского городского совета	Брянская городская администрация	-
Проведение литературно-музыкального праздника «В гостях у П.Кулиша» в историко-мемориальном музее-заповеднике «Ганна пустаць» с участием представителей приграничных регионов.	08.08.2010-2011	Борзнянская райгосадміністрація	Согласно приглашению	-
Проведение Межрегионального праздника славянской письменности, культуры и народного творчества «На земле	Май 2010-2011	Согласно приглашению	Управление культуры Администрации Трубчевского района Брянской области	Согласно приглашению

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Бояна» в г. Грубчевске Брянской области Российской Федерации			ГУК «Брянский областной методический центр «Народное творчество» ГУК «Брянская областная библиотека имени Ф. И. Тютчева» ГУК «Брянский государственный объединенный краеведческий музей»	
Участие эстрадно-духового оркестра Ветковского Дома культуры Гомельской области в мероприятиях, посвященных празднованию в Репкинском районе 65-летия Победы в Великой Отечественной войне 1941-1945 г.г.	Май 2010	Репкинская райгосадминистрация	Согласно приглашению	Ветковский районный исполнительный комитет
Участие народного коллектива «Живница» Лоевского Дома культуры в Открытом фестивале традиционной славянской культуры и боевых единоборств «Киевская Русь»; выставка мастеров Центра ремесел Уборковского Дома культуры Лоевского района.	Август 2010-2011	Репкинская райгосадминистрация	Согласно приглашению	Лоевский районный исполнительный комитет
Участие народного коллектива «Живница» Лоевского Дома культуры в праздновании Дня поселка Репки.	Сентябрь 2010-2011	Репкинская райгосадминистрация	Согласно приглашению	Лоевский районный исполнительный комитет
Участие творческих коллективов	Июль	Репкинская	Согласно приглашению	Лоевский районный

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Репкинского Дома культуры в праздновании Дня независимости Республики Беларусь.	2010-2011	райгосадминистрация		исполнительный комитет
1. Участие мастеров народного творчества областей-участниц Еврорегиона «Днепр» в районном фестивале «Квітній Беларусь»	Сентябрь 2010	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Петриковский районный исполнительный комитет
2. Участие фольклорных коллективов областей-участниц Еврорегиона «Днепр» в районном фестивале-конкурсе «Голос над Припятью»	Май 2011	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Петриковский районный исполнительный комитет
3. Международный фестиваль студенческого творчества «Мы вместе»	2010-2011	Согласно приглашению	Комитет по делам молодёжи, семьи, материнства и детства Брянской городской администрации	Согласно приглашению
4. Участие творческих коллективов Семёновского района Черниговской области и Ветковского Дома культуры Гомельской области в празднике Ивана Купала на территории Стародубского района Брянской области	Июнь 2010-2011	Согласно приглашению	Администрация Стародубского района	Согласно приглашению
5. Участие творческих коллективов Стародубского района в литературно художественном празднике «Тула, туда всем сердцем я стремлюсь...» в г. Семёновка Черниговской области	2010-2011	Семеновская райгосадминистрация	Администрация Стародубского района	Согласно приглашению
6. Развитие казачества. Проведение встреч с казаками из приграничных	2010-2011	Черниговский округ Международной казачьей	Стародубский казачий полк и другие	Согласно приглашению

Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
районов стран участниц Еврорегиона «Днепр».		организации «Казацтво Запорожское»	заинтересованные представители казачьих объединений приграничных районов области	
7. Семинар руководителей образовательных учреждений Городнянского района Черниговской области (Украина), Добрушского района Гомельской области (Беларусь), Климовского района Брянской области (Россия) на тему: «Система нравственно-патриотического воспитания как одно из условий реализации национальной образовательной инициативы «Наша школа» на базе Новороссийской средней школы (Климовский район).	2010	Городнянская райгосадминистрация	Администрация Климовского района	Добрушский районный исполнительный комитет
8. Межгосударственный турнир по футболу «Кубок Дружбы» в пгт. Климово		Согласно приглашению	Администрация Климовского района	Согласно приглашению
9. Реализация научного проекта «Экологическое просвещение как средство достижения устойчивого развития Еврорегиона «Днепр»: Гомельская область (Республика Беларусь), Черниговская область (Украина), Брянская область (Российская Федерация)».	2010-2011	Нежинский государственный университет им. Николая Гоголя	Комитет по науке Высшие учебные заведения	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды

Отчет о реализации плана мероприятий по сотрудничеству в рамках Приграничного Сообщества «Еврорегион «Днепр» на 2010-2011 годы

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Отчет о выполнении	
			Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
Организационное обеспечение деятельности Еврорегиона «Днепр»				
1.	Разработка Стратегии развития Еврорегиона «Днепр»	2011	Структурные подразделения облгосадминистрации Областной совет ЧГМО «Полесский фонд международных и региональных исследований»	Разработанный Полесским фондом международных и региональных исследований проект трансграничного сотрудничества «Институциональное обеспечение развития Еврорегиона «Днепр» - создание Центра трансграничного сотрудничества Черниговской области» прошел областной конкурсный отбор проектов ТКС и направлен в Министерство экономического развития и торговли Украины для получения экспертного заключения с целью включения в Г осударственную программу развития трансграничного сотрудничества на 2011-2015 годы. Одним из основных заданий Центра станет разработка Стратегии развития еврорегиона.
2.	Проведение встреч, совещаний и прочих мероприятий по вопросам развития Еврорегиона «Днепр», в том числе и с использованием современных телекоммуникационных технологий.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации ЧГМО «Полесский фонд международных исследований» Черниговский ЦНТЭИ	23 сентября в рамках V Международного инвестиционного форума состоялась заседание руководящих органов еврорегиона, во время которого сторонами подписан соответствующий План мероприятий на 2012-2013 годы. Члены Совета еврорегиона приняли участие в Международной конференции «Партнерство - залог успеха деятельности Еврорегиона «Днепр». Также в работе конференции приняли участие представители общественных организаций Гомельской, Брянской и Черниговской областей, органов власти, международных организаций и представителей белорусских еврорегионов.

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
				На заседании комитета по экономике, региональной, инвестиционной и инновационной политике Общественного совета при облгосадминистрации проведено обсуждение вопроса о создании в Черниговской области Центра трансграничного сотрудничества и очерчен план действий по взаимодействию с управлениями облгосадминистрации в этом направлении. 16 августа проведен семинар по трансграничному блоку программы ЕС «Восточное партнерство». Проект Полесского фонда международных и региональных исследований «Грансграничноє сотрудничество Украина-Молдова-Беларусь: новые возможности в рамках Восточного партнерства» был подан на рассмотрение Международного фонда «Возрождение» и успешно прошел первый этап оценки.
Информационное сопровождение деятельности Еврорегиона «Днепр»				
3.	Регулярное информирование общественности через средства массовой информации и международную сеть Internet о деятельности Еврорегиона «Днепр».	По мере проведения мероприятий 2010-2011	<p>Главное управление экономики, управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации</p> <p>Прочие структурные подразделения облгосадминистрации</p> <p>Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов</p>	<p>СМИ Черниговщины постоянно обнародовали материалы о деятельности Еврорегиона «Днепр», особенно о мероприятиях, которые проходили на территории края с участием руководителей области. Особое внимание на сайте облгосадминистрации и в СМИ области уделялось освещению рабочих поездок председателя облгосадминистрации в г.Гомель, началу сборки в Чернигове белорусского троллейбуса.</p> <p>Информация о деятельности Еврорегиона размещена на интернет-портале «Инвестируйте в Черниговщину!».</p> <p>На официальном веб-портале города Прилуки (www.pryluki.org) размещаются актуальные новости,</p>

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
				<p>касаясь деятельности Еврорегиона «Днепр».</p> <p>В фонды Славянской библиотеки в Гомеле переданы книги авторов Черниговщины, журналы «Сіверський літопис», «Літературний Чернігів», напечатанные на протяжении 2010-2011 годов.</p> <p>Книги авторов Черниговщины, журналы «Сіверський літопис», «Літературний Чернігів» были переданы Брянской областной универсальной научной библиотеке им. Ф.И. Тютчева (по просьбе губернатора Брянской области), что будет способствовать ознакомлению местных жителей с культурой Черниговщины, укреплению дружественных отношений с соседними странами.</p> <p>25 июня в рамках фестиваля «Слов'янська єдність-2011» у Меморіала Дружбы состоялась торжественная церемония вручения наград победителям второго международного конкурса журналистских работ «Слов'янська перехрестя».</p> <p>Организаторами конкурса выступили управление по делам прессы и информации облгосадминистрации, комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовой коммуникации Брянской области, Главное управление идеологической работы Гомельского облисполкома.</p> <p>Победителями конкурса в номинациях «За лучшую радиопрограмму», «За лучшую публикацию или цикл газетных материалов» стали по три лучших журналиста от каждой области. Специальной наградой оргкомитета конкурса «За информационное добрососедство» были отмечены редакции трех областей.</p>
4.	Проведение Международного фестиваля журналистов «Золотий перелив Придесення» при участии журналистов приграничных регионов.	Июнь 2010-2011	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
5.	Содействие участию представителей СМИ, книгоиздателей, кинорежиссеров, представителей полиграфических предприятий областей-участниц Еврорегииона «Днепр» в ежегодных выставках, фестивалях, семинарах.	2010-2011	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Управление представляло единым стендом печатные СМИ Украины и Черниговской области на 15-й Международной специализированной выставке «СМИ в Беларуси». Выставка проходила в Минске в Национальном выставочном центре «БЕЛЭКСПО». По итогам работы выставки стенд области был отмечен Дипломом Министерства информации Республики Беларусь за широкое представительство и активное участие в выставке.
Экономическое сотрудничество				
6.	Определение проблемных вопросов торгово-экономического сотрудничества приграничных регионов и содействие их решению.	2010-2011	Главные управления облгосадминистрации: экономики, агропромышленного развития Черниговская таможня	Соответствующая информация была направлена в Посольство Украины в Республике для вынесения на обсуждение на 20-ом заседании Межправительственной украинско-белорусской смешанной комиссии по вопросам торгово-экономического сотрудничества (письмо ОДА от 01.12.2011 №01.05-02/020/10061).
7.	Содействие открытию филиалов предприятий и организаций в приграничных регионах.	2010-2011	Главное управление экономики облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов ЧРГПП Занятые организации и организации	В с. Ивановка Черниговского района активно продолжает работать ООО «Техноторг», на выставочной площадке которого можно увидеть и приобрести продукцию заводов: ВО «Гомсельмаш», РУП «Минский тракторный завод», ВАТ «Минский автомобильный завод», ВАТ «Бобруйсккаромаш», ВАТ «Амкор» и российских заводов - «Ростсельмаш», «Автодизель», «ГАЗ», «КамАЗ». Сельхозтехника, которую производят эти предприятия, выставлена на торговой площадке и реализуется для сельхозтоваропроизводителей. В рамках соглашения между Городнянской райгосадминистрацией и Добрушским райисполкомом белорусской стороне было направлено предложение по пересмотру возможности

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
25.	Внедрение рекомендаций, нормативных документов, обмен опытом работы по ведению сельского хозяйства на землях, загрязненных в результате аварии на Чернобыльской АЭС	2010-2011	Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации, Областной государственный проектно-технологический центр «Облгосплорододе»	создания совместного производства по переработке сельскохозяйственных культур с последующей реализацией этой продукции хозяйствам Добрушского района. На сегодня данный вопрос находится на стадии изучения. Черниговский областной государственный проектно-технологический центр охраны плодородия почв и качества продукции «Облгосплорододе» в г. Гомеле проводил международную научно-практическую конференция на тему «25 лет после Чернобыльской катастрофы. Преодоление ее последствий в рамках Союзного государства». На конференции поднимались следующие вопросы: - стратегия социально-экономического развития территорий, пострадавших от Чернобыльской катастрофы; - агрохимические защитные мероприятия и плодородие почв Беларуси, загрязненных вследствие катастрофы; - эффективность агрохимических мероприятий в сельском хозяйстве для уменьшения загрязнения продукции радионуклидами; - методы экспериментального моделирования миграции радионуклидов в почвах; - опыт деятельности специалистов Беларуси и России по созданию сети радиационного мониторинга в лесных массивах.
Сотрудничество в таможенно-пограничной сфере				
26.	Проведение встречи руководства Брянской и Черниговской таможен по вопросам возобновления действия Временного порядка	2010-2011	Черниговская таможня	В целях реализации протоколов между Государственной таможенной службой Украины и таможенными администрациями иностранных государств по организации обмена предварительной

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
	<p>осуществления контроля за перемещением товаров и транспортных средств через российско-украинскую границу между автомобильными пунктами пропуска «Новые Юрковичи» и «Сеньковка».</p>			<p>информацией о товарах и транспортных средствах, перемещаемых через таможенную границу Украины и информационной стороны, определение порядка использования этой информации, приказом Г. Остапожслужбы Украины от 02.11.2009 № 1051 (с изменениями и дополнениями) утверждена Технологическая схема обмена предварительной информацией о товарах и транспортных средствах, перемещаемых через таможенную границу Украины, и использование этой информации.</p> <p>В настоящее время указанная технологическая схема применяется в случае перемещения товаров и транспортных средств через таможенную границу Украины и Российской Федерации в пунктах пропуска «Сеньковка», «Гремяч», Черниговской таможни и «Новые Юрковичи», «Потар» Брянской таможни соответственно.</p> <p>Также во время рабочей встречи с представителями Черниговской, Сумской и Брянской таможен, которая состоялась 28.11.2011 на таможенном посту «Бачевск» Сумской таможни обсуждались механизмы взаимного признания результатов проведения контроля другой стороной:</p> <p>1) использование для перемещения документов между пунктами пропуска сейф-пакетов, при этом обеспечение взаимного признания образцов сейф-пакетов и обмен реестрами номеров сейф-пакетов, которые использовались в течение определенного времени;</p> <p>2) взаимное признание таможенных деклараций для граждан, а также размещение бланков деклараций одной стороны в пункте пропуска другой стороны;</p>

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
27.	<p>Проведение совместной встречи руководителей Черниговской, Гомельской, Брянской и Мозырской таможен по вопросам обмена практическим опытом международного пунктов пропуска и создания в сервисных зонах, прилегающих к пунктам пропуска, соответствующих санитарно-гигиенических условий.</p>	2010-2011	Черниговская таможня	<p>3) размещение информации о нормах ввоза валюты, товаров, транспортных средств одной стороны в пункте пропуска другой стороны.</p> <p>При проведении совместной встречи руководителей Черниговской, Брянской и Гомельской таможен, было отмечено, что вопросы создания в сервисных зонах, прилегающих к пунктам пропуска, соответствующих санитарно-гигиенических условий, не относятся к компетенции таможенных органов.</p> <p>С целью необходимости приведения санитарного состояния подъездных путей к пунктам пропуска «Новые Ярыловичи», «Гремяч» и «Сеньковка» к надлежащему уровню, а также обновления дорожных разметок на участке дороги перед указанными пунктами пропуска, Черниговская таможня направила письма в адрес Репкинской, Новгород-Северской и Городнянской райгосадминистраций.</p> <p>В течение ноября комиссии в составе представителей таможни, райгосадминистраций, Службы автомобильных дорог в Черниговской области, государственного предприятия «Черниговский облавтодор» провели обследование санитарного состояния территорий, прилегающих к автомобильным пунктам пропуска зоны деятельности Черниговской таможни. По результатам обследования составлены планы мероприятий по упорядочению этих территорий с целью оперативного совещания с руководителями структурных подразделений Черниговской облгосадминистрации.</p>
28.	Реализация Программы по	2010	Сотрудничество в банковской сфере Управление НБУ в	На протяжении года осуществлялся обмен

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
	развитию двустороннего сотрудничества между Главным управлением Национального банка Республики Беларусь по Гомельской области и управлением Национального банка Украины в Черниговской области в рамках действующих межгосударственных соглашений в сфере банковской деятельности.		области	информацией по основным направлениям и показателям макроэкономической и денежно-кредитной политики Украины и Республики Беларусь, в частности Черниговской и Гомельской областей. В декабре состоялась рабочая встреча руководителей и специалистов управления Нацбанка в Черниговской области и Главного управления Нацбанка Республики Беларусь по Гомельской области. В ходе встречи участники обсуждали работу банковских систем двух областей, общеэкономическую ситуацию в регионах и состоялся обмен опытом работы и основным направлениям деятельности управлений. Управление Нацбанка Украины в Черниговской области организовало обмен валют (осуществляло ПАО «Государственный сберегательный банк») для участников фестиваля «Дружба-2011». Продолжалось сотрудничество в спортивной и культурной сферах. В октябре спортивная команда управления приняла участие в спортивном празднике «Днепровакская осень-2011», который проходил в Гомельской области.

216

Сотрудничество в сфере экологии и охраны окружающей среды				
29.	Проведение совместного мониторинга качества трансграничных вод.	Ежеквартальн о 2010-2011	Лаборатория мониторинга вод и грунтов Черниговской гидрогеолого-мелiorативной экспедиции Десянянского бассейнового управления водных ресурсов	Десянянское бассейновое управление водных ресурсов и Государственная экологическая инспекция проводили мониторинг состояния воды на трансграничном контрольном створе с Республикой Беларусь: р. Днепр возле с. Каменка Репкинско района. Совместно с российской стороной проводились регулярные гидрохимические исследования и гидрологические наблюдения за уровнями воды на оборудованных 9 трансграничных контрольных

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
30.	Обмен информацией о проведении работ по построению Днепровакского экологического коридора как ключевого звена общеввропейской экологической сети.	2010-2011	Госуправление охраны окружающей природной среды в области Черниговский национальный педагогический университет имени Т.Г.Шевченко	створах: р. Десна в с. Камень и с. Муравьи (створ слияния р. Судость с р. Десна) Новгород-Северского района; р. Судость с. Гремяч Новгород-Северского района; р. Снов с. Тимоновичи Семеновского района, с. Горск Щорского района и с. Забрама (Российская Федерация); р. Ирпа с. Городок Семеновского района, р. Ревна с. Леоновка Семеновского района, р. Цата с. Клоузы Щорского района. Качество воды определялось по 28 гидрохимическим и 2 радиологическим показателям. На протяжении года проводятся работы по разработке проекта создания национального природного парка «Днепровско-Десянянское междуречье». Разработка данного проекта позволит улучшить охрану и сохранение природных и историко-культурных ценностей, а том числе редких видов биоты, упорядочить рекреацию и туризм, оптимизировать эколого-просветительскую деятельность, а также общую экологическую ситуацию в регионе. Ведутся работы по получению согласований на создание парка.
31.	Изучение биоразнообразия поймы р. Днепр (в полесской ее части), с целью создания новых объектов природно-заповедного фонда (в т. ч. межгосударственных объектов по р. Днепр, Сож).	Апрель-сентябрь 2010	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	По результатам исследования на тему «Флора и растительность радиоактивно загрязненных территорий Брянской (Российская Федерация), Черниговской (Украина) и Гомельской (Республика Беларусь) областей в постчернобыльский период», проведенного учеными Черниговского национального педагогического университета имени Т.Г. Шевченко, подготовлена монография «Флора сосудистых растений Восточного Полесья: структура и динамика». Полученные данные
32.	Изучение ареалов редких и исчезающих видов флоры и фауны в пойменных системах Днепра.	2010-2011	Госуправление охраны окружающей среды в области	

217

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
	Десны, Сожа. Проведение встреч по обмену опытом.		ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Мезинский национальный природный парк	используются преподавателями выпускающего университета при преподавании курсов «Радиобиология», «Флора пресных водоемов».
33.	Исследование пространственно-временных трансформаций природно-территориальных комплексов лесовых островов Черниговского Полесья (за период ХХ в.) и оценка антропогенных изменений.	2010–2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	
34.	Изучение состава дендрофлоры урботерриторий приграничных регионов с целью анализа видового состава, стойкости к городским условиям.	2010–2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	
37.	Исследование флоры и растительности радиоактивно-загрязненных приграничных территорий Брянской, Гомельской и Черниговской областей в постчернобыльский период.	2010–2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	
39	Реализация «Плана взаимного информирования и взаимодействия Гомельского областного управления Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь, Главного управления Министерства по чрезвычайным ситуациям Российской Федерации по Брянской области и управления по вопросам	Июнь 2010-2011	Управление по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы облгосадминистрации	Уточнены планы взаимодействия главного управления МЧС по Брянской области РФ и Гомельского областного управления МЧС Республики Беларусь с управлением по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы Черниговской облгосадминистрации в случае угрозы или возникновения чрезвычайных ситуаций трансграничного характера. В течение 2011 года чрезвычайные ситуации

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
	чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы Черниговской области на обласадминистрации Украины на случай угрозы или возникновения чрезвычайных ситуаций техногенного или природного характера».			трансграничного характера в области не зарегистрированы.
41.	Реализация совместных планов и регламентов структурных подразделений МЧС в областях-участницах Еврорегиона «Днепр».	2010-2011	ГУ МЧС Украины в Черниговской, Житомирской областях	8-9 сентября спортивная делегация ГУ МЧС Украины в Черниговской области приняла участие в международных соревнованиях по пожарно-прикладному спорту на Кубок «Дружба» при участии команд Черниговской, Гомельской, Брянской и Смоленской областей. На протяжении октября от ГУ МЧС России в Брянской области были получены необходимые сведения по объекту сбережения и уничтожения химического оружия, расположенного в г. Почеп Брянской области. Уточнена характеристика объекта, прогнозы последствий чрезвычайных ситуаций, привлеченные силы и средства, отработаны вопросы взаимодействия во время ликвидации последствий ЧС на данном объекте. 8, 11 и 22 декабря в соответствии с положениями Межправительственного соглашения по сотрудничеству в сфере предупреждения промышленных аварий, катастроф, стихийных бедствий и ликвидации их последствий, сотрудники ГУ МЧС в Черниговской области обеспечивали сопровождение транспортной колонии МЧС России, которая следовала по территории Украины в

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
42.	Проведение международных совещаний, научно-практических конференций по вопросам сотрудничества в области охраны окружающей среды	2010-2011	Государственное управление охраны окружающей природной среды в области	Республику Сербия с грузом гуманитарной помощи для населения данного государства и в обратном порядке. Представители Государства и Госэкоинспекции приняли участие в работе Международной научно-практической конференции «Трансграничное сотрудничество в области экологической безопасности и охраны окружающей среды», проходившей в г. Гомеле. На конференции рассматривались вопросы сохранения редких видов флоры и фауны, минимизации влияния человека на окружающую природную среду и другие экологические вопросы. 22-24 ноября состоялась встреча представителей рабочих групп и экспертов бассейна р. Десна в с. Камень Новгород-Северского района. Обсуждались вопросы качества поверхностных вод в трансграничных створах по данным гидрохимических и радиологических исследований за IV квартал 2011 года. Рассматривался и был согласован «План основных мероприятий по подготовке к пропуску весеннего половодья и летне-осенних паводков 2012 года по бассейну р.Десна (бассейн Днестра) на территории Брянской и Черниговской областей».
Сотрудничество в социально-культурной и образовательной сферах				
43.	Проведение Международного молодежного фестиваля «Дружба-2010», «Дружба-2011».	Июнь 2010-2011	Профильные управления облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	С 22 по 25 июня у Мемориала Дружбы состоялся Международный молодежный фестиваль «Дружба-2011». Мероприятие состояло из международного молодежного лагеря (22-24 июня) и торжественных мероприятий по случаю Дня Молодежи (25 июня). В работе фестиваля приняли участие более 40 тыс.

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
				участников (из Черниговской, Брянской, Орловской, Гомельской, Могилевской областей). Гости мероприятия были руководителями министерств и ведомств, представители дипломатического корпуса и другие. После открытия фестиваля состоялась пресс-конференция, на которой были освещены вопросы молодежной политики, а именно, сотрудничеству в туристической, научной сферах, сфере вторичной занятости молодежи и другим направлениям социально-гуманитарной политики. Программа Международного молодежного лагеря включала: - торжественное открытие работы лагеря; - заседание разнообразных творческих, военно-патриотических клубов, объединений, выступления фольклорных, самодеятельных коллективов, фестиваль команд КВН, интеллектуальная игра: «Что? Где? Когда?», бардовской песни; - спортивные соревнования, военно-спортивные игры, соревнования по туристическому многоборью; - популярные заседания дискуссионных клубов по интересам, в ходе которых проводились различные тренинги, тестирования, обмен опытом работы в реализации государственной молодежной политики и сотрудничества с молодежными общественными объединениями; - торжественное закрытие международного молодежного лагеря с заключительным гала-концертом молодых мастеров искусств трех государств.

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
44.	Проведение областного фестиваля молодежи и студентов «Студенческая жара»	Июль 2010-2011	Согласно приглашению	27-30 августа проведен VI Международный лагерь молодежного актива «Перекресток 2011» в рамках сотрудничества молодежи городов-побратимов Украины, Российской Федерации, Республики Беларусь и Чешской Республики. В программе лагеря проведены мероприятия, направленные на развитие личности, популяризации здорового образа жизни, предотвращение негативных явлений в молодежной среде, а также спортивные и творческие конкурсы, соревнования, тренинги и т.д.
45.	Содействие религиозным организациям разных конфессий в осуществлении паломнических и миссионерских поездок верующих.	2010-2011	Отдел по делам религий облгосадминистрации Органы государственной исполнительной власти и местного самоуправления	Отдел постоянно содействует религиозным организациям области (епархиям Украинской православной церкви и Украинской православно-церкви Киевского Патриархата, иудейским религиозным общинам) в осуществлении паломнических и миссионерских поездок верующих разных конфессий к религиозным святыням на территории области и паломничества граждан области к святым местам за рубежом.
46.	Проведение работы по активизации туристического обмена между регионами.	Март, ноябрь 2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	23 сентября в рамках V Международного инвестиционного форума было проведено секционное заседание на тему «Сотрудничество в сфере туризма», во время которого были презентованы инвестиционные проекты в сфере туризма.
47.	Взаимообмен информацией туристического направления для размещения на туристических сайтах и в туристическо-	2010-2011	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия	Постоянно осуществляется работа по распространению в СМИ информации о туристической привлекательности области. В частности, подготовлена информация для

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
	информационных центрах.		Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Всеукраинского проекта «Українська індустрія гостинності», для очередного издания «Украина туристическая» и для размещения на Всеукраинском туристическом портале www.tidna.ua . Осуществляет работу информационно-туристический ресурс «Прилучина туристична» (http://priluch.com.ua), который является одним из элементов туристического веб-пространства областей-участниц Еврорегиона «Днепр».
48.	Развитие сети совместных туристических маршрутов, обеспечение их туристической инфраструктурой.	2010-2011	Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Разработан ряд туристических маршрутов Прилучского района, которые в дальнейшем можно использовать как составляющую совместных туристических маршрутов областей-участниц Еврорегиона «Днепр».
49.	Проведение учеными Черниговского, Брянского и Гомельского университетов совместных историко-археологических исследований древнерусского города Любеча.	Июнь 2010-октябрь 2011	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	В июне-августе Любечская постоянно действующая археологическая экспедиция, созданная на базе Черниговского национального педагогического университета имени Т.Г. Шевченко, совместно с историко-археологическим заповедником «Древний Любеч» проводила работы по воссозданию замка времен Владимира Мономаха в пгт Любеч Репкинского района.
50.	Проведение товарищеских встреч, турниров и прочих мероприятий с участием команд и отдельных представителей приграничных регионов по различным видам спорта.	2010-2011	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	В течение года с участием представителей Добрушского, Климовского и Городнянского районов проведены следующие спортивные мероприятия: - Международный футбольный турнир среди ветеранов в г. Климово; - Международный турнир по мини-футболу, волейболу, гиревому спорту среди руковолящих работников посвященный 85-летию создания

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
51.	Работа Института славянской истории и культуры при Черниговском государственном педагогическом университете им. Т.Г.Шевченко (координация научных исследований).	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Высшие учебные заведения	Гомельского района в поселке Новая Гута; - Международные соревнования посвященные Дню молодежи в с. Сеньковка. Согласно научным проектам в области историко-региональных исследований продолжается деятельность Центра археологии и древней истории Северного Левобережья имени Д.Я. Самоковса, Института истории, этнологии и правоведения имени А.М. Лазаревского Черниговского национального педагогического университета имени Т.Г. Шевченко совместно с Брянским государственным университетом им. И.Г. Петровского и Гомельским государственным университетом им. Ф. Скорины.
52.	Научное сотрудничество Черниговского государственного педагогического университета им. Т.Г.Шевченко, Черниговского государственного технологического университета, Черниговского государственного института экономики и управления, Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя с высшими учебными заведениями Брянской и Гомельской областей.	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Высшие учебные заведения	В соответствии с заключенными соглашениями продолжается взаимодействие в научно-исследовательской, педагогической, издательской, историко-культурной и образовательной сферах научных Нежинского государственного университета имени Николая Гоголя, Брянского государственного университета имени И.Г. Петровского и Гомельского государственного университета им. Ф. Скорины.
53.	Проведение конференций учителей, семинаров, спартакиад, аппаратных совещаний и прочих мероприятий с участием педагогических работников приграничных	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации,	В целях реализации Государственной программы развития транснационного сотрудничества на 2011-2015 годы органами управления образованием проводилась определенная работа. Городянский методический кабинет организовывал

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
	регионов.		исполнительные комитеты городских советов	педагогические творческие встречи с работниками образования Климовского (Брянская область) и Добрушского (Гомельская область) районов, спортивные соревнования, конкурсы художественной самодеятельности учителей. В частности, педагогические работники Городянского района приняли участие в августовских образовательных конференциях, которые состоялись в г. Климово и Добруш. В июне студенческая команда области приняла участие в X Юбилейной смене Международного лагеря студенческого актива «Славянское содружество», организованной администрацией Курской области (Российская Федерация) в рамках Международного проекта «Лагерь студенческого актива «Славянское содружество» и состоялась на базе курортно-оздоровительного комплекса «Гамма» (Краснодарский край Российской Федерации).
54.	Содействие сотрудничеству общеобразовательных школ приграничных регионов.	2010-2011	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	27-28 октября проведен международный Чемпионат по интеллектуальным играм «Виват, интеллект!» Среди школьников Черниговской, Гомельской, Брянской областей. Республику Беларусь представляла команда «Аккорд» Дома детского творчества Железнодорожного района г. Гомеля, Российскую Федерацию - команда «Феникс» Брянского областного Дворца детского и юношеского творчества имени Ю.А. Гагарина, Украину - команда «Пятнашки» лицея № 15 г. Чернигова. 28-29 октября на базе Черниговского национального педагогического университета имени Т.Г. Шевченко

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
				<p>состоялась Международная научно-практическая конференция «Языки в открытом обществе». В мероприятии приняли участие 141 представитель высших учебных заведений Украины, Российской Федерации, Республики Беларусь, на которой рассматривались следующие вопросы:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аспекты формирования поликультурной личности. 2. Проблемы обучения иностранного языка как средства межкультурного общения. 3. Современные направления подготовки преподавателя иностранного языка/переводчика. 4. Актуальные проблемы развития мировой литературы в историческом дискурсе. 5. Информационно-коммуникационные технологии в обучении иностранным языкам.
55.	Проведение «круглых столов», встреч, выставок художественного творчества и прочих мероприятий библиотечных работников областей-участниц Еврорегiona «Днепр».	2010-2011	<p>Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные исполнительные комитеты городских советов</p>	<p>Работники Городянской центральной библиотеки приняли участие в международном конкурсе «Мой Богданович», который проводила Гомельская областная универсальная библиотека им. В.И. Ленина, посвященный 120-летию со дня рождения известного белорусского поэта. Победителем в номинации «Поэзия» стал читатель библиотеки Ю. Суходол - самодеятельный поэт, за цикл стихов посвященных М. Богдановичу.</p> <p>Ежеквартально центральная библиотека готовит и направляет в Брянскую областную библиотеку материалы о содружестве Брянской, Гомельской и Черниговской областей для размещения на сайте «Живая вода Дружбы».</p> <p>В библиотеке состоялась творческая встреча с директором Климовской ЦБС Т.М. Полетаевой на</p>

226

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Отчет о выполнении
				<p>тему «Перспектива сотрудничества на 2012 г.»</p> <p>В читальном зале оформлена выставка художественного творчества библиотекарей пограничья «Творение рук святое и чистое» к Всеукраинскому дню библиотек.</p>
56.	Проведение научно-практических конференций, семинаров по актуальным вопросам медицины; обмен опытом в области диагностики и лечения заболеваний, о состоянии рынка медицинской техники и лечебных средств.	2010-2011	<p>Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы</p>	<p>Врачи Черниговской областной психоневрологической больницы приняли участие в международной научно-практической конференции «Новые подходы в диагностике и лечении психических расстройств», посвященной 50-летию основания Гомельской областной клинической психиатрической больницы в г. Гомеле.</p>
57.	Установление прямых связей между ведущими специализированными медицинскими заведениями соответствующего профиля, ознакомление с организацией их работы.	2010-2011	<p>Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы</p>	<p>В соответствии с положениями Соглашения между Щорской районной государственной администрацией Черниговской области Украины и района Брянской области Российской Федерации о торгово-экономическом, научно-техническом и культурном сотрудничестве от 07.11.2008 жители Новозыбковского района при необходимости обращаются за медицинской помощью, которая предоставляется бесплатно и в полном объеме.</p> <p>По результатам выполнения Международного проекта «Информационная система для поддержки работы сетевого научного сообщества исследователей: межрегиональный научный портал «Проблемы преодоления последствий Чернобыльской катастрофы: фундаментальные исследования и практическая реализация» создан соответствующий научный портал по тематике исследования.</p>
78.	Создание информационной системы для поддержки работы международного сетевого сообщества исследователей: межрегиональный научный портал «Преодоление последствий Чернобыльской катастрофы: фундаментальное исследование и практическая реализация»	2010-2011	<p>ЧНПУ имени Т.Г. Шевченко</p>	

227

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Организационное обеспечение деятельности Еврорегтона «Днепр»					
8.	Проведение встреч, совещаний и прочих мероприятий по вопросам развития Еврорегтона «Днепр».	2012-2013	Главное управление экономики облгосадминистрации Областной совет	Департамент экономического развития	Комитет экономики облисполкома Главное управление идеологической работы облисполкома Областной Совет депутатов ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития»
9.	Обеспечение работы Совета, национальных координационных бюро и прочих структур Еврорегтона «Днепр», предусмотренных его Уставом.	2012-2013	Главное управление экономики, прочие структурные подразделения облгосадминистрации (в соответствии с отдельным распоряжением) Областной совет	Департамент экономического развития	Комитет экономики облисполкома Главное управление идеологической работы областной Совет депутатов Главный советник председателя облисполкома ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития»

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
10.	Разработка и обеспечение эффективного функционирования сайта Еврорегтона «Днепр».		Главное управление экономики, прочие структурные подразделения облгосадминистрации (в соответствии с отдельным распоряжением) Областной совет	Департамент экономического развития	ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития» Главное управление идеологической работы облисполкома Комитет экономики облисполкома Главный советник председателя облисполкома
Сотрудничество с Ассоциацией Европейских Приграничных Регионов					
11.	Информирование АЕПР о мероприятиях, проводимых в рамках Еврорегтона «Днепр», и привлечение представителей АЕПР к участию в них. Участие в соответствующих мероприятиях АЕПР (в меру целесообразности).	2012-2013	Главное управление экономики облгосадминистрации	Департамент экономического развития	Комитет экономики облисполкома
Информационное сопровождение деятельности Еврорегтона «Днепр»					
12.	Регулярное информирование общественности через средства массовой информации и международную сеть Internet о деятельности Еврорегтона «Днепр».	2012-2013	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации Главное управление экономики облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Департамент экономического развития области Комитет по делам печати, средств массовых коммуникаций Информационно-аналитическое управление Районные муниципальные образования	Главное управление идеологической работы облисполкома Структурные подразделения облисполкома Областной Совет депутатов Районные исполнительные комитеты, районные Советы депутатов

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
13.	Содействие выпуску общих номеров областных газет областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
14.	Проведение международного фестиваля журналистов «Золотий перелізін Придесення» при участии журналистов приграничных регионов.	2012-2013	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
15.	Проведение в г. Чернигове Международного семинара руководителей СМИ областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
16.	Организация пресс-туров для представителей СМИ областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
17.	Содействие участию представителей СМИ, книгоиздателей, книгораспространителей, представителей полиграфических предприятий областей-участниц Еврорегиона «Днепр» в ежегодных выставках, фестивалях, семинарах.	2012-2013	Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации	Комитет по делам печати, телерадиовещания и средств массовых коммуникаций	Главное управление идеологической работы облисполкома
Реализация транснациональных проектов					
18.	Разработка и реализация проектов транснационального	2012-2013	Заинтересованные организации		Заинтересованные организации ЗАО «Гомельское региональное

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	сотрудничества в рамках Еврорегиона «Днепр»		Главное управление экономики облгосадминистрации (координация)	агентство экономического развития» Комитет экономики облисполкома (координация)	
19.	Издание ежегодника «Археологические исследования в Еврорегионе «Днепр» (финансирование по очереди каждой из сторон)	2012-2013	Институт истории, этнологии и правоведения имени А.М. Лазаревского Управление по вопросам прессы и информации облгосадминистрации		УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скоринь»
Экономическое сотрудничество					
20.	Содействие торговле экономическому сотрудничеству предприятий и организаций областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Главные управления облгосадминистрации: экономика, агропромышленного развития ЧРТПП Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Департамент экономического развития области Брянская ТПП Областные и приграничные районные органы исполнительной власти	Комитеты облисполкома: экономика, по сельскому хозяйству и продовольствию, по архитектуре и строительству Гомельское отделение БелТПП Управление торговли и услуг Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома ЗАО «Гомельское региональное агентство экономического развития» Приграничные райисполкомы Гомельское отделение БелТПП
21.	Сотрудничество торговых-промышленных палат приграничных регионов.	2012-2013	ЧРТПП	Брянская ТПП	Гомельское отделение БелТПП
22.	Содействие участию предприятий и организаций областей-участниц Еврорегиона	2012-2013	ЧРТПП Главные управления облгосадминистрации:	Брянская ТПП Органы исполнительной власти в	Гомельское отделение БелТПП Комитеты облисполкома: экономика, по сельскому

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	«Днепр» в ярмарках, выставках-продажах, проводимых на территории приграничных регионов.		экономики, агропромышленного развития, управления градостроительства и архитектуры облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	сфере: экономики; сельского хозяйства; промышленности, транспорта и связи; строительства; ТЭК и ЖКХ районные приграничные муниципальные образования	хозяйству и продовольствию, Управление торговли и услуг облисполкома Приграничные райисполкомы
23.	Определение проблемных вопросов торгового, социально-экономического и инвестиционного сотрудничества приграничных регионов и содействие их решению.	2012-2013	Главные управления облгосадминистрации: экономики, агропромышленного развития, управления градостроительства и архитектуры облгосадминистрации Черниговская таможня	Органы исполнительной власти в сфере: экономики; сельского хозяйства; промышленности, транспорта и связи; строительства; ТЭК и ЖКХ Брянская таможня	Комитеты облисполкома: экономики, по сельскому хозяйству и продовольствию, по архитектуре и строительству Приграничные райисполкомы
24.	Содействие открытию филиалов предприятий и организаций в приграничных регионах.	2012-2013	Главное управление экономики облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов ЧРПП Заинтересованные	Департамент экономического развития области районные приграничные муниципальные образования Брянская ТПП Заинтересованные предприятия и организации	Комитет экономики облисполкома Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию Комитет по архитектуре и строительству облисполкома ОАО «УКХ «Гомельская мясо-молочная компания»

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
			предприятия и организации		
Сотрудничество по трансферу технологий					
25.	Сотрудничество по трансферу технологий ЦНТЭИ областей-участниц Еврорегиона «Днепр», в том числе взаимнообмен каталогами о научно-технических разработках.	2012-2013	Черниговский ЦНТЭИ Главное управление экономики облгосадминистрации	Брянский ЦНТИ Комитет по науке	Гомельский филиал НАН Беларуси
Сотрудничество в сфере сельского хозяйства					
26.	Обмен опытом работы в сфере сельского хозяйства.	2012-2013	Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации Нежинский агропромышленный институт	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию области	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома
27.	Реализация научных разработок института: - предпосевная обработка семян сельхозкультур электромагнитными полями; - автоматизация технологических процессов в животноводстве при беспривязном содержании крупного рогатого скота.	2012-2013	Нежинский агропромышленный институт Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации		
28.	Обеспечение сельскохозяйственных предприятий новыми	2012-2013	Институт сельскохозяйственной микробиологии УААН	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию области	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	микробными препаратами для улучшения азотного и фосфорного питания растений пшеницы, рапса, ячменя, зернобобовых культур, гречихи, ржи и других культур.		Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации		
25.	Внедрение рекомендаций, нормативных документов, обмен опытом работы по ведению сельского хозяйства на землях, загрязненных в результате аварии на Чернобыльской АЭС	2012-2013	Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации, Областной государственный проектно-технологический центр «Облгосплотородие»	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию Брянской области ФГУ «Брянскимрадиология»	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома Управление по проблемам ликвидации последствий катастрофы на ЧАЭС
26.	Применение лизинговых схем закупки сельскохозяйственной техники и оборудования.	2012-2013	Главное управление агропромышленного развития облгосадминистрации Заинтересованные предприятия и организации	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию области Заинтересованные предприятия и организации	Комитет по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома
Сотрудничество в таможенно-пограничной сфере					
27.	Инициирование на межгосударственном уровне решения вопроса об упрощении пересечения государственной границы между Украиной и Республикой Беларусь для делегаций приграничных областей, в том числе официальных, культурных, спортивных (включая	2012	Черниговская таможня	Брянская таможня	Гомельская таможня Гомельская пограничная группа

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	перемещение участников и болельщиков чемпионата Европы 2012 года по футболу)				
28.	Проведение совместных встреч руководителей Черниговской облгосадминистрации, Гомельского облисполкома, Администрации Брянской области, Черниговской, Гомельской и Брянской таможен, а также администраций приграничных районов по вопросам обмена практическим опытом создания в сервисных зонах, прилегающих к пунктам пропуска, соответствующих санитарно-гигиенических условий и проч.	2012-2013	Черниговская облгосадминистрация Черниговская таможня Приграничные районные государственные администрации	Администрации Брянской области Брянская таможня Администрации приграничных районов	Гомельский облисполком Гомельская таможня Приграничные районы
Сотрудничество в банковской сфере					
29.	Реализация Программы по развитию двустороннего сотрудничества между Главным управлением Национального банка Республики Беларусь по Гомельской области и управлением Национального банка Украины в Черниговской области в рамках действующих межгосударственных соглашений в сфере банковской деятельности.	2012-2013	Управление НБУ в области	-	Главное управление Национального банка Республики Беларусь по Гомельской области

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Сотрудничество в сфере охраны окружающей среды					
30.	Проведение совместного мониторинга качества трансграничных вод.	Ежеквартирно 2012-2013	Лаборатория мониторинга вод и грунтов Черниговской гидрогеологической мелiorативной экспедиции Десянское бассейновое управление водных ресурсов Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области Управление Федеральной службы по надзору в сфере природопользования	ГУ «Республиканский центр аналитического контроля в области охраны окружающей среды»
31.	Обмен информацией о проведении работ по построению Днепровского экологического коридора как ключевого звена общеевропейской экологической сети.	2012-2013	Госуправление охраны окружающей природной среды в области Черниговский Национальный педагогический университет имени Т.Г.Шевченко	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
32.	Расширение и оптимизация сети особо охраняемых природных территорий (природно-заповедного фонда) в приграничных районах Сообщества для формирования ядер экологической сети в долинах рек Десна и Сож.	2012-2013	Госуправление охраны окружающей природной среды в области	Комитет природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области ГПБЗ «Брянский лес»	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
33.	Проведение международных совещаний, научно-практических конференций по	2012-2013	Госуправление охраны окружающей природной среды в области	Комитет природопользования и охраны окружающей	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
Сотрудничество в сфере предупреждения возникновения чрезвычайных ситуаций					
34.	Корректировка и реализация «Плана взаимного информирования и взаимодействия Гомельского областного управления Министерством по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь, Главного управления по чрезвычайным ситуациям Российской Федерации по Брянской области и управления по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы облгосадминистрации	Декабрь 2012-2013	Управление по вопросам чрезвычайных ситуаций и по делам защиты населения от последствий Чернобыльской катастрофы облгосадминистрации	сферы, лицензирования отдельных видов деятельности области ГПБЗ «Брянский лес»	Гомельское областное управление Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь
35.	Реализация совместных планов и регламентов структурных подразделений МЧС в областях-участницах Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Главное управление МЧС Украины в Черниговской области	Главное управление МЧС России по Брянской области	Гомельское областное управление Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь
Сотрудничество в сфере культуры					

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
36.	Проведение Открытого фестиваля-конкурса молодых композиторов им. Л. Ревуцкого на базе Черниговского музыкального училища им. Л. Ревуцкого.	II квартал 2012-2013	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Управление культуры	Управление культуры
37.	Проведение Межгосударственного фестиваля-конкурса молодых исполнителей эстрадной песни и современного танца «СиверГон».	II квартал 2012-2013	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Управление культуры	Управление культуры
38.	Межгосударственный литературно-художественный праздник «Нетліне «Слово...».	Май 2012-2013	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации, Новгород-Сиверская райгосадминистрация	Управление культуры	Управление культуры
39.	Проведение Фольклорного фестиваля национальных культур «Полесье коло».	Август 2012-2013	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации	Управление культуры	Управление культуры
40.	Проведение областного фольклорного фестиваля имени Василия Полевика.	Июнь 2012-2013	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Щорская райгосадминистрация	Управление культуры	Управление культуры

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
41.	Проведение «круглых столов», встреч, выставок художественного творчества и прочих мероприятий библиотечных работников областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Управление культуры	Управление культуры облисполкома
42.	Событие религиозным организациям разных конфессий в осуществлении паломнических и миссионерских поездок верующих.	2012-2013	Отдел по делам религий облгосадминистрации Органы государственной исполнительной власти и местного самоуправления	Помощник губернатора по делам религий Мунципальные образования	Отдел по делам религий и национальностей облисполкома
43.	Проведение Международного фестиваля хореографического искусства «Сожский хоровод» с приглашением творческих коллективов и исполнителей областей-участниц Еврорегиона «Днепр»	Сентябрь 2013	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Управление культуры облисполкома
44.	Проведение Международного фестиваля инструментальной музыки «Ренессанс гитары» с приглашением творческих коллективов и исполнителей областей-участниц Еврорегиона «Днепр»	Декабрь 2012, 2013	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Управление культуры облисполкома
45.	Проведение Международного детского конкурса «Музыка	Декабрь 2012, 2013	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Управление культуры облисполкома

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	надежды» с приглашением творческих коллективов и исполнителей областей – участниц Еврорегиона «Днепр»				
Сотрудничество в сфере молодежной политики					
46.	Проведение Международного молодежного фестиваля «Дружба-2012», «Дружба-2013».	Июль 2012-2013	Профильные управления облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Управление культуры	Структурные подразделения облисполкома Районные исполнительные комитеты
47.	Проведение Международного фестиваля КВН на Кубок Гоголя	2012	Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя	Согласно приглашению	Отдел по делам молодежи облисполкома
48.	Проведение Международного форума студенческой молодежи	2012	Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя Управление по делам семьи и молодежи облгосадминистрации	Согласно приглашению	Отдел по делам молодежи облисполкома Гомельская областная организация общественного объединения «Белорусский республиканский союз молодежи»
49.	Проведение Международного фестиваля семей.	Май 2012-2013	Управление по делам семьи и молодежи облгосадминистрации	Комитет по делам семьи, охране материнства и детства, демографии	Отдел по делам молодежи облисполкома
50.	Организация работы Международной летней археологической школы,	Июль 2012-2013	Управление по делам семьи и молодежи облгосадминистрации	Комитет по делам семьи, охране материнства и детства, демографии	Отдел по делам молодежи облисполкома Гомельская областная

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	проведение фестиваля славянских единоборств.				организация общественного объединения «Белорусский республиканский союз молодежи»
51.	Проведение областного фестиваля молодежи и студентов «Студенческая жара»	Июль 2012-2013	Согласно приглашению	Согласно приглашению	Гомельская областная организация общественного объединения «Белорусский республиканский союз молодежи»
Сотрудничество в сфере туризма					
52.	Создание туристическому обмену между регионами, в частности взаимобмен информацией и опытом относительно развития туризма, создание совместных туристических маршрутов, участие в выставках и других мероприятиях, популяризирующих туристическую сферу.	2012-2013	Главное управление культуры, туризма и охраны культурного наследия облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
53.	Создание атласа исторических памятников смежных регионов с целью активизации работы туристических маршрутов.	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Управление культуры и туризма облгосадминистрации	Управление культуры Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома Районные исполнительные комитеты
54.	Проведение туристической ярмарки «Експо-тур» в г. Гомеле.	2012-2013	Главное управление охраны культурного наследия	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
			облгосадминистрации (участие)		
Сотрудничество в сфере физической культуры и спорта					
55.	Проведение соревнований по различным видам спорта и разным возрастным категориям на первенство Еврорегiona «Днепр»	2012-2013	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома
56.	Взаимный обмен информацией о запланированных спортивных мероприятиях проводимых на территориях Гомельской Брянской и Черниговской областей	2012-2013	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома
57.	Содействие участию спортсменов в спортивных мероприятиях, проводимых в Гомельской, Брянской и Черниговской областях.	2012-2013	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома
58.	Содействие в налаживании прямых контактов между спортивными организациями, спортивными базами, центрами олимпийской подготовки, школами высшего спортивного мастерства, детскими спортивными школами, общественными организациями физкультурно-спортивного направления Гомельской, Брянской и Черниговской	2012-2013	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
59.	Взаимный обмен информацией и передовым опытом работы по развитию физической культуры и спорта, укрепления материально-спортивной базы, подготовки спортивных резервов и спортсменов высокого класса, а также другим вопросам касающимся развития физкультурно-спортивной сферы.	2012-2013	Отдел по вопросам физкультуры и спорта облгосадминистрации	Комитет по молодежной политике, физической культуре и спорту	Управление физической культуры, спорта и туризма облисполкома
Сотрудничество высших учебных заведений					
60.	Научное сотрудничество высших учебных заведений Черниговской, Брянской и Гомельской областей.	2012-2013	Высшие учебные заведения Управление образования и науки облгосадминистрации	Комитет по науке Высшие учебные заведения	Управление образования облисполкома, высшие учебные учреждения
61.	Работа Института славянской истории и культуры и Центра археологии и стародавней истории Северного Левобережья имени Д.Я.Самоквасова при Черниговском национальном педагогическом университете имени Т.Г.Шевченко (координация научных исследований).	2012-2013	Высшие учебные заведения Управление образования и науки облгосадминистрации	БГУ имени И.Г. Петровского Комитет по науке	-
62.	Проведение учеными Черниговского, Нежинского, Брянского и Гомельского	Июнь 2012-октябрь 2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко НДУ им.Николая Гоголя	Комитет по науке	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скоринь»

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	университетов совместных историко-археологических исследований древнерусского города Любеча.				
63.	Изучение биоразнообразия долин рек Днепр и Десна (в полесской её части), с целью создания новых объектов природно-заповедного фонда (в т.ч. межгосударственных объектов по р. Днепр, Сожа).	Апрель-сентябрь 2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя	БГУ имени И.Г. Петровского БГИПА	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорины»
64.	Состояние, рациональное использование и охрана фитоценоза луговых экосистем поймы реки Днепр трансграничных территорий Гомельской (Республика Беларусь) и Черниговской (Украина) областей	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко		УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорины» Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
65.	Оценка состояния радиоактивного и техногенного загрязнения прибрежно-водных и луговых экосистем, их рациональное использование и охрана на приграничных территориях Брянской (Россия), Черниговской (Украина) и Гомельской (Республика Беларусь) областей	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко		УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорины» Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды
66.	Изучение ареалов редких и исчезающих видов флоры и фауны в пойменных системах	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Мезинский национальный	БГУ имени И.Г. Петровского Комитет	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорины»

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	Днепра, Десны, Сожа. Проведение встреч по обмену опытом.		природный парк Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя Госуправление охраны окружающей среды в области	природопользования и охраны окружающей среды, лицензирования отдельных видов деятельности области	
67.	Исследование пространственно-временных трансформаций природно-территориальных комплексов лесовых островов Черниговского Полесья (за период XX в.) и оценка антропогенных изменений.	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	БГУ имени И.Г. Петровского	-
68.	Изучение состава дендрофлоры урботерриторий приграничных регионов с целью анализа видового состава, стойкости к городским условиям.	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко	БГУ имени И.Г. Петровского	УО «Гомельский государственный университет им. Ф.Скорины»
69.	Исследование флоры и растительности радиоактивно-загрязненных приграничных территорий Брянской, Гомельской и Черниговской областей в постчернобыльский период.	2012-2013	ЧНПУ имени Т.Г.Шевченко Нежинский государственный университет имени Николая Гоголя	БГУ имени И.Г. Петровского	Гомельский областной комитет природных ресурсов и охраны окружающей среды Управление по проблемам ликвидации последствий катастрофы на ЧАЭС облсполкома РНИУП «Институт радиологии»
Сотрудничество общесобразовательных школ					
70.	Проведение конференций	2012-2013	Управление образования	Департамент общего и	Управление образования

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
	Учителей, семинаров, спартакиад, аппаратных совещаний и прочих мероприятий с участием педагогических работников приграничных регионов.		и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	профессионального образования Муниципальные приграничные районы	облгисполкома
71.	Содействие сотрудничеству общеобразовательных школ приграничных регионов.	2012-2013	Управление образования и науки облгосадминистрации Районные государственные администрации, исполнительные комитеты городских советов	Департамент общетео и профессионального образования Муниципальные приграничные районы	Управление образования облгисполкома
Сотрудничество в медицинской сфере					
72.	Обмен опытом в медицинской сфере.	2012-2013	Управление охраны здоровья Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облгисполкома
73.	Проведение научно-практических конференций, семинаров по актуальным вопросам медицины.	2012-2013	Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облгисполкома

№	Содержание мероприятия	Срок проведения	Ответственные от Черниговской области	Ответственные от Брянской области	Ответственные от Гомельской области
74.	Оперативный обмен информацией между медицинскими учреждениями областей-участниц Еврорегиона «Днепр» относительно опасных инфекций, нестандартных ситуаций, чрезвычайных ситуаций, а также оказание помощи по их ликвидации.	2012-2013	Управление охраны здоровья облгосадминистрации Областные медицинские учреждения охраны здоровья Центральные районные и городские больницы	Департамент здравоохранения	Управление здравоохранения облгисполкома
Сотрудничество на уровне районов и городов					
75.	Повышение эффективности реализации соглашений и других договоренностей о торгово-экономическом, научно-техническом и культурном сотрудничестве между административно-территориальными единицами областей-участниц Еврорегиона «Днепр».	2012-2013	Районные государственные администрации, горисполкомы	Районные муниципальные образования	Районные исполнительные комитеты

Науково-практичне видання

Вдовенко С.М., Вдовенко Ю.С., Рогова О.В.

ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО: ЄВРОРЕГІОН ДНІПРО

Авторське редагування
Технічний редактор **Єрмоленко О.М.**
Комп'ютерна верстка та дизайн **Журко О.П.**

Підписано до друку 12.09.2012 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 15,5. Ум. фарб.-відб. 15,5. Обл.-вид. арк. 14,42.
Зам. 0154. Наклад 500 прим.

ТОВ «Видавництво «Десна Поліграф»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 4079 від 1 червня 2011 року
Тел.: (0462) 972-661, 972-664

Віддруковано ТОВ «Видавництво «Десна Поліграф»
14027, м. Чернігів, вул. Станіславського, 40